

Vrednovanje zbirke knjižnične i informacijske znanosti Sveučilišne knjižnice u Toruńu (Poljska)

Kuzmić, Mia

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:762987>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-11**



Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)



Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Diplomski studij informatologije

Mia Kuzmić

**Vrednovanje zbirke knjižnične i informacijske znanosti
Sveučilišne knjižnice u Toruńu (Poljska)**

Diplomski rad

Mentor: prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog

Osijek, 2017.

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za informacijske znanosti

Diplomski studij informatologije

Mia Kuzmić

Vrednovanje zbirke knjižnične i informacijske znanosti

Sveučilišne knjižnice u Toruńu (Poljska)

Diplomski rad

Područje društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti,

grana knjižničarstvo

prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog

Osijek, 2017.

Sažetak

Tema ovog rada je vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice u Torunu u Poljskoj. Vrednovanje knjižničnih zbirki, kao dio aktivnosti upravljanja zbirkama, način je prikupljanja i prikazivanja pokazatelja o korištenju, snagama i zadovoljstvu korisnika knjižničnih zbirki, a cilj ovog diplomskog rada je utvrditi zadovoljava li zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti potrebe i zahtjeve korisnika, primarno studenata i nastavnog osoblja Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju. Rad prikazuje teorijski osvrt na temeljne koncepte kvalitete i vrednovanja knjižničnih zbirki u visokoškolskim knjižnicama, dok istraživački dio prikazuje vrednovanje opsega i starosti zbirke kvantitativnim tehnikama te ispitivanje mišljenja i stavova korisnika kvalitativnim tehnikama u svrhu utvrđivanja zadovoljstva korisnika. Kvantitativni dio istraživanja je proveden na 4 676 naslova građe u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti, dok je kvalitativni dio istraživanja proveden putem intervjua na uzorku od 13 korisnika i 2 voditelja odjela unutar knjižnice. Rezultatima ovoga istraživanja dobiti će se uvid u jake i slabe strane zbirke te razinu zadovoljstva samih korisnika.

Ključne riječi: visokoškolske knjižnice, vrednovanje zbirki, zbirka knjižnične i informacijske znanosti, Sveučilišna knjižnica u Torunu

Sadržaj

Sažetak	2
1. Uvod.....	5
1.1.Visokoškolske knjižnice.....	6
1.2.Koncept kvalitete u visokoškolskim knjižnicama	9
1.3.Knjižnične zbirke u visokoškolskim knjižnicama.....	14
1.4.Vrednovanje knjižničnih zbirki u visokoškolskim knjižnicama	17
1.5.Metode vrednovanja knjižničnih zbirki.....	21
2. Vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti u Sveučilišnoj knjižnici u Torunu	27
2.1.Sveučilište Nikole Kopernika u Toruńu i sveučilišna knjižnica	27
2.2.Klasifikacijski sustav Sveučilišne knjižnice	31
2.3.Cilj/svrha i hipoteze istraživanja	33
2.4.Instrument i metodologija istraživanja.....	34
2.5.Uzorak istraživanja.....	36
2.6.Ograničenje istraživanja	37
3. Rezultati istraživanja.....	37
3.1.Broj naslova unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti.....	38
3.2.Monografske publikacije.....	39
3.2.1.Analiza zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti prema stručnim klasifikacijskim oznakama	40
3.2.2.Jezici u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti	43
3.2.3.Starost zbirke	45
3.2.4.Mjesta izdanja.....	46
3.2.5.Posuđeni naslovi	47
3.2.6.Referentna zbirka.....	48
3.2.7.Ostala monografska građa	49

3.2.8.Doktorske disertacije i magistarski radovi	50
3.3.Serijske publikacije	50
3.3.1.Jezici serijskih publikacija.....	51
3.3.2.Početak i kraj pretplate na naslove serijskih publikacija u zbirci.....	51
3.3.3.Cijela godišta serijskih publikacije.....	52
3.4.Studijski programi i kolegiji Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju	53
3.5.Intervju	53
3.5.1.Intervju s korisnicima (studenti i nastavno osoblje).....	53
3.5.2.Intervju s voditeljima.....	56
3.5.2.1.Intervju – voditeljica	57
3.5.2.2.Intervju – voditelj.....	58
3.6.Rasprava	59
4. Zaključak.....	65
5. Literatura.....	68
6. Popis priloga	72

1. Uvod

U radu je prikazano vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice u Torunu u Poljskoj. Visokoškolske knjižnice zauzimaju središnje mjesto u gotovo svakoj visokoškolskoj ustanovi te je njihova uloga podupiranje osnovnog poslanja visokoškolskih ustanova u obrazovanju i znanstveno-istraživačkom radu te da bi u tome bile što uspješnije, knjižnice moraju odabrati i nabaviti građu u svim formatima te razvijati bogate zbirke na razini potrebnoj za podršku akademskih programa u istraživanju, poučavanju i obrazovanju. U ovom diplomskom radu se želi istražiti zadovoljstvo korisnika, prvenstveno studenata i nastavnog osoblja Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju pri Sveučilištu Nikole Kopernika, zbirkom knjižničnih i informacijskih znanosti.

Prvi dio diplomskog rada prikazuje teorijski pregled literature o visokoškolskim knjižnicama i knjižničnim zbirkama te se definira koncept kvalitete u visokoškolskim knjižnicama i vrednovanje knjižničnih zbirki. Drugi dio rada predstavlja istraživanje, odnosno cilj, svrhu i hipoteze istraživanja, kao i metodologiju i instrumente istraživanja, a potom su predstavljeni rezultati provedenoga istraživanja.

Rezultati istraživanja su prikazani u nekoliko cjelina, počevši od podataka o opsegu cjelokupne zbirke, a zatim detaljnije razrade podataka prema vrsti građe koja se nalazi u zbirci. Tako su prvo prikazani podaci o monografskim publikacijama, a potom slijede podaci o serijskim publikacijama te rasprava o dobivenim rezultatima.

Nakon što su predstavljeni kvantitativni podaci istraživanja, u nastavku rada su obrađeni kvalitativni podaci, odnosno provedeni intervjui s korisnicima zbirke i voditeljima odjela unutar Sveučilišne knjižnice. U prvom dijelu rezultata su prikazani intervjui s korisnicima, studentima i nastavnim osobljem, dok su u drugom dijelu prikazani podaci provedenih intervjua s voditeljima, a potom slijedi rasprava o dobivenim rezultatima te se zaključuje istraživanje sa svim analiziranim kvantitativnim i kvalitativnim podacima.

1.1. Visokoškolske knjižnice

Visokoškolska knjižnica zauzima središnje mjesto u gotovo svakoj visokoškolskoj ustanovi te izražava svoju fundamentalnu ulogu u podupiranju osnovnog poslanja visokoškolskih ustanova u obrazovanju i znanstveno-istraživačkom radu. Knjižnica se često naziva „srcem sveučilišta“, a istaknuta svrha je prikupiti, organizirati i čuvati informacije te učiniti znanje dostupnim. Autorica Katica Tadić definira visokoškolske knjižnice kao ustanove koje prikupljaju, obrađuju, pohranjuju i daju na korištenje dokumente i obavijesti znanstvenog, obrazovnog i općekulturnog značenja, u prvom redu članovima sveučilišta i drugih znanstveno-nastavnih jedinica.¹

D. Baker definira visokoškolsku knjižnicu kao središnju operativnu jedinicu osnovanu s ciljem da osigura prostor, građu i pomagala za učenje, nastavu i istraživačke procese koji se odvijaju na sveučilištu.² Nadalje, u Standardima za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj navedeno je da su visokoškolske knjižnice sastavni dio znanstveno-nastavne i istraživačke infrastrukture jer svojim fondovima, službama i uslugama pridonose razvoju znanosti i pomažu unaprijeđenju odgojno-obrazovnog i znanstveno-istraživačkog rada na sveučilištu.³ Može se zaključiti da je primarna funkcija visokoškolskih knjižnica pružiti informacijske usluge u svim oblicima kao početnu točku u obrazovanju, podučavanju i istraživanju te kao podršku u procesu pretvaranja informacija u znanje.

Osim primarne funkcije, važno je da visokoškolska knjižnica izražava poslanje i viziju svoje djelatnosti. Autorica Kornelija Petr Balog ističe da se poslanje kod visokoškolskih knjižnica uglavnom usredotočuje na uspješno pružanje podrške nastavi i znanstveno-istraživačkom radu za određene skupine korisnika – studente, nastavnike, znanstvenike i upravu.⁴ Isto tako u radu *Per aspera ad astra: trnovit put jedne fakultetske knjižnice* prema kvaliteti, autorice Bernardica Plaščak i Kornelija Petr Balog smatraju da je osnovna zadaća

¹ Usp. Tadić, Katica. Rad u knjižnici. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/katm.htm> (2016-05-22)

² Usp. Baker, D. *Academic libraries. // Resource management in academic libraries* / edited by David Baker. London : Library Association Publishing, 1997. Str. 2.

³ Usp. Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj. Zagreb, 1990. Str. 1. URL: [http://www.fer.unizg.hr/download/repository/Standardi za visoko%C5%A1kolske knji%C5%BEnice u RH iz 1990.pdf](http://www.fer.unizg.hr/download/repository/Standardi%20za%20visoko%C5%A1kolske%20knji%C5%BEnice%20u%20RH%20iz%201990.pdf) (2016-05-22)

⁴ Usp. Petr Balog, Kornelija. *Prema kulturi vrednovanja u visokoškolskim knjižnicama*. Osijek : Filozofski fakultet, 2010. Str 119.

visokoškolskih knjižnica podržavanje obrazovnog i znanstvenog rada članova akademske zajednice te da je potrebno istaknuti viziju knjižnice kao aktivne sudionice u ostvarivanju temeljnih strateških ciljeva i poslanja svoje matične ustanove, a ne kao čuvarice znanja s osnovnim zadatkom skupljanja i čuvanja knjižnične građe.⁵

Visokoškolske knjižnice su centralne u posredovanju informacijama prema korisnicima, članovima akademske zajednice, no isto tako imaju važan utjecaj na cjelokupno ljudsko znanje i društvo. Ključno je isticati važnosti knjižnica, poglavito visokoškolskih, kao važna oslonca akademskoj izobrazbi i znanstveno-istraživačkom radu na sveučilištima, te općenito zbog učinka koje one mogu imati za dobrobit zajednice koje opslužuju.⁶ Autorica Tatjana Aparac-Gazivoda ističe da su sveučilišta jedan od neophodnih izvora znanja, a njihove knjižnice, u kojima se prikuplja masa dokumenata, nastalih procesima misaonog djelovanja i doživljavanja svijeta koji nas okružuje, imaju značajan utjecaj ne samo na razvoj ljudske civilizacije, već i na njen opstanak.⁷

Neminovne promjene koje se događaju u svim sferama društva, u današnje vrijeme, u visokoj mjeri se dotiču samih visokoškolskih knjižnica. Društveni kontekst knjižnice podrazumjeva da je knjižnica manifestacija društva koje podržava i koje podržava nju stoga promjene u društvu trebaju se odražavati i u promjenama u knjižnici.⁸ S tom tvrdnjom se slaže i autorica Melita Ambrožič te navodi da su promjene u društvu utjecale i na obrazovne sustave i istraživački rad na sveučilištu te su knjižnicama postavile nove zadatke, a znanje i informacije su dobile veće značenje.⁹ Autorica Tatjana Aparac-Jelušić ističe da je u srži novih pristupa odabiru, prikupljanju, organizaciji, čuvanju i zaštiti te uporabi zabilježenog znanja i

⁵ Usp. Plašćak, Bernardica; Petr Balog, Kornelija. Per aspera ad astra: trnovit put jedne fakultetske knjižnice prema kvaliteti. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 1/2(2011), str. 68.

⁶ Usp. Petr Balog, Kornelija. Nav. dj., str. 19.

⁷ Usp. Aparac-Gazivoda, Tatjana. Sveučilišni bibliotečni sustavi u teoriji i praksi. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 33, 1-4(1990), str. 44.

⁸ Usp. Petr Balog, Kornelija. Nav. dj., str. 116.

⁹ Usp. Ambrožič Melita. Utvrđivanje uspješnosti poslovanja visokoškolskih knjižnica: od kvantitativnih do kvalitativnih pokazatelja : doktorska disertacija. Zagreb : M. Ambrožič, 1999. Str. 19.

informacija, upravo nastojanje za boljim razumjevanjem čovjekovih intelektualnih sposobnosti, navika i načina na koji prima, razumjeva i koristi dostupno znanje i informacije.¹⁰

Osim promjena koje su vidljive u društvenom kontekstu visokoškolskih knjižnica, obrazovne se ustanove sve češće susreću s problematikom financiranja i sve manje dostupnih financijskih sredstava. Na ovu problematiku se osvrnila i autorica Tatjana Aparac-Jelušić te tvrdi da su proračunska sredstva koja se izdvajaju za akademsku djelatnost sve manja te da se financiranje akademskog sektora teško nosi s dosadašnjim i očekivanim promjenama. Razvidno je da sve prisutnije smanjivanje sredstava odnosno nedovoljna ulaganja u znanost i obrazovanje utječu na poslovanje i upravljanje sveučilištima pa tako i na oblikovanje i upravljanje sveučilišnim knjižničnim sustavima.¹¹ Donošenje dokumenta Strategija razvitka Republike Hrvatske „Hrvatska u 21. stoljeću“ - Znanost¹² potvrđuje pretpostavke nedostatnog ulaganja u znanstvenu i istraživačku djelatnost, no s druge strane prikazuje svjesnost države u neučinkovitost razvoja ovog područja. Cilj Strategije je uvesti promjene u sustav koje će rezultirati ostvarivanjem djelotvornog i poticajnog znanstvenog sustava po uzoru na razvijene zemlje Europske unije (EU), koji će počivati na najspособnijim domaćim znanstvenicima aktivno uključenim u svjetsku razmjenu znanja. Također, uspjeh predloženih promjena počiva kako na promjeni načina na koji društvo doživljava i financira znanost tako i na promjeni načina na koji znanstvenici vide svoju ulogu i odgovornost u društvenoj zajednici.¹³ U navedenom dokumentu vidljivi su podaci o ulaganju u znanstvenu i istraživačku djelatnost RH u usporedbi s državama članicama Europske unije i time se dobiva detaljnija slika o stagnacije napretka. Dok se u zemljama EU u znanost ulaže približno 2% državnog proračuna u BDP-u (bruto domaćem proizvodu), u RH to iznosi nešto više od 1%, no važno je naglasiti da taj postotak uključuje i izdvajanje sredstava za visoko obrazovanje dok se podaci za ostale zemlje odnose isključivo na ulaganje u istraživačku djelatnost.¹⁴ Problematika financiranja znanstvene i istraživačke djelatnosti je duboko ukorijenjena u sustav države i o tome bi se moglo poduže pisati, no ovdje

¹⁰ Usp. Aparac-Jelušić, Tatjana. Utjecaj promjena u akademskom obrazovanju na preoblikovanje knjižničnih službi i usluga. // Glasnik Društva bibliotekara Split 7(2000), str. 45.

¹¹ Usp. Isto, str. 40-42.

¹² Strategija razvitka Republike Hrvatske »Hrvatska u 21. stoljeću« – Znanost. URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_07_108_1429.html (2016-12-20)

¹³ Usp. Isto.

¹⁴ Usp. Isto.

je važno naglasiti da problematika počiva u nedovoljnom ulaganju u razvoj znanosti i time se odražava i na razvoj i poslovanje visokoškolskih ustanova te visokoškolskih knjižničnih sustava.

Također i autorica Zagorka Majstorović navodi da se promjene događaju u visokom školstvu, tehnologiji, ekonomiji i unutarnjoj organizaciji sveučilišnih sustava te da se financijska sredstva za visokoškolsko, što uključuje i visokoškolske knjižnice, stalno smanjuju, a da se povećava pritisak financijera koji traže veću učinkovitost i racionalnost u potrošnji financijskih sredstava.¹⁵ Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj¹⁶ navode da visokoškolske institucije trebaju osiguravati materijalne uvjete za neometan i djelotvoran rad visokoškolskih knjižnica¹⁷, no s obzirom na prijašnje navedene promjene koje nastaju, to nije uvijek slučaj te je potrebno što djelotvornije isticati nezamjenjivu ulogu visokoškolskih knjižnica te opravdati uložena sredstva, a najbolji način dokazivanja uspješnosti poslovanja knjižnica je upravo vrednovanje o kojem će se detaljnije govoriti kasnije u radu.

Visokoškolska knjižnica, kao dio organizacijske strukture fakulteta i sveučilišta, u središtu svoga djelovanja i rada mora postaviti studente, nastavno i stručno osoblje, pokušavajući što odgovornije i uspješnije odgovoriti na njihova potrebe i zahtjeve¹⁸, a da bi u tome bila što uspješnija, knjižnica mora odabrati i nabaviti građu u svim formatima te razvijati bogate zbirke na razini potrebnoj za podršku akademskih programa u istraživanju, poučavanju i obrazovanju.

1.2. Koncept kvalitete u visokoškolskim knjižnicama

U svom poslovanju, visokoškolske knjižnice imaju temeljnu zadaću kvalitetno i uspješno zadovoljiti potrebe i zahtjeve korisnika, ostvariti svoje ciljeve te ispunjavati poslanje matične

¹⁵ Usp. Majstorović, Zagorka. Razvoj zbirke u sveučilišnom knjižnom sustavu primjenom *Conspectus modela* : doktorska disertacija. Zagreb : Z. Majstorović, 2009. Str. 6.

¹⁶ Važno je naglasiti da su, nažalost, Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj usvojeni 1990. godine, iznimno zastarijeli te navedeni kriteriji i mjere za knjižnične usluge i službe nisu dostatni niti prikladni za sadašnje prilike u visokoškolskim knjižnicama Republike Hrvatske.

¹⁷ Usp. Standard. Nav. dj., str. 9.

¹⁸ Usp. Gašo, Gordana; Faletar Tanacković, Sanjica; Mičunović, Milijana. Uloga suvremenih visokoškolskih knjižnica: istraživanje o stavovima i iskustvima diplomskih studenata u društvenim i humanističkim znanostima. // *Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova* 8, 2(2015), str. 1. URL: <http://hrcak.srce.hr/168544> (2016-07-07)

ustanove. Procjena uspješnog poslovanja visokoškolskih knjižnica provodi se prikazivanjem vrijednosti, doprinosa i kvalitete knjižničnih usluga i službi. Iako su knjižnice percipirane kao neprofitne ustanove, što u suštini i jesu, s obzirom da podliježu odgovornosti matične ustanove, ključno je istaknuti važnost knjižnice kroz kvalitetne knjižnične službe i usluge.

Autorica Melita Ambrožič tvrdi da knjižnice moraju, isto kao i druge uslužne djelatnosti pokazati da koriste uložena sredstva u prave svrhe i na najbolji mogući način i s ciljem da se osigura visoka kvaliteta usluga, dok u tom smislu kvaliteta znači da usluga ili proizvod odgovara onome što se od njega očekuje. Kvaliteta je određena potrebama korisnika pojedinih proizvoda ili usluga.¹⁹ Uspostavljanje sustava upravljanja kvalitetom dio je uspješnog poslovanja knjižnica, no autorica Sarah Pritchard navodi da su kvaliteta i uspješno poslovanje pojmovi koji se koriste kao značenje iste stvari: postizanja kvalitetne usluge koja zadovoljava visoki stupanj informacijskih i znanstveno-istraživačkih potreba nastavnika, studenata i drugih korisnika; koji dokazivo doprinosi uspjehu obrazovnih i razvojnih ciljeva ustanove; i da to ostvaruje na operativno uspješan način.²⁰ Uspješno poslovanje knjižnice treba podrazumijevati pružanje usluga koje će zadovoljiti potrebe i očekivanja, kako stvarnih tako i potencijalnih korisnika te kontinuirano prikazivati vrijednost svojih službi i usluga, dok je kvaliteta pruženih službi i usluga samo jedan aspekt uspješnosti poslovanja.

Autori Poll i Boekhorst ističu kako upravljanje kvalitetom knjižnice zahtijeva definiciju poslanja knjižnice, koje je u suglasnosti s matičnom ustanovom, te ono treba prethoditi sve ostale korake pri utvrđivanju kvalitete poslovanja. Izjava o poslanju treba odrediti primarnu skupinu korisnika kojima knjižnica namjerava služiti i kakve temeljne usluge knjižnica namjerava ponuditi.²¹ Kako bi knjižnice pravilno upravljale kvalitetom, autorica Melita Ambrožič navodi da one moraju odrediti svoje poslanje i primarnu skupinu korisnika te utvrditi njihove izražene i ne izražene potrebe, uspostaviti odgovarajuće usluge te osigurati njihovu najvišu moguću razinu. Također je potrebno oblikovati dugoročne i kratkoročne ciljeve te

¹⁹ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 88.

²⁰ Usp. Pritchard, Sarah. Determining quality in academic libraries. // Library trends 44, 3(1996), str. 574. URL: https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/8041/librarytrendsv44i3h_opt.pdf?sequence=1 (2016-12-11)

²¹ Usp. Poll, Roswitha; Peter, Boekhorst. Measuring quality: performance measurement in libraries. 2nd revised edition. Berlin, Boston: K. G. Saur, 2008. Str. 17. URL: <http://www.degruyter.com/view/product/37583> (2016-12-11)

mjeriti poslovanje i uspoređivati ga s ciljevima te isto tako implementirati mehanizme za trajno poboljšavanje poslovanja i među zaposlenicima uspostaviti ozračje usmjerenosti ka korisniku i osiguravanju kvalitete usluga.²² Kvalitetno poslovanje knjižnice polazi od poslanja te je usmjereno ka ostvarivanju ciljeva ustanove i to u svrhu zadovoljstva korisnika. No, autorice Martek, Krajna i Fluksi tvrde da kvalitetu knjižnice ne određuje samo zadovoljstvo korisnika njenim uslugama te uspješnost poslovanja knjižnice treba promatrati i iz kuta financijera i osoblja knjižnice. Financijerima je bitna isplativost, dugoročno planiranje (upravljanje), dobra percepcija knjižnice u javnosti i isplativa suradnja s drugim ustanovama dok osoblje knjižnice prepoznaje dobre uvjete rada, razrađen sustav napredovanja te jasno strateško planiranje.²³ Također, i autorica Kornelija Petr Balog ističe da je danas glavno pitanje na koji način knjižnice mogu pružiti najbolju uslugu i zadovoljiti ili čak nadmašiti potrebe i očekivanja korisnika, potencijalnih korisnika, dobavljača, osnivača i, na kraju, financijera.²⁴

Kod visokoškolskih knjižnica, vrlo važan čimbenik pri vrednovanju uspješnosti poslovanja i kvalitete je matična ustanova unutar koje knjižnica djeluje i time je knjižnica ključan partner u nastojanjima za osiguravanje kvalitete visokoškolskih ustanova odnosno sveučilišta i oblikuje svoje planove za poboljšanje kvalitete i usluga.²⁵ Nadalje, autorica Kornelija Petr Balog smatra kako su visokoškolske knjižnice sastavni dijelovi ustanova visokog obrazovanja i kao takve podliježu propitivanju i ocjenjivanju kvalitete poslovanja, a njihova ocjena utječe na konačnu ocjenu matične organizacije.²⁶ S tim se slaže i autorica Sarah Pritchard te ističe da kvaliteta visokoškolskih knjižnica mora biti definirana kako bi se uklapala u lokalne programe knjižnice, ali isto tako mora podrazumijevati doprinos sustavu visokog obrazovanja, koji se daje definirati u smislu regionalnih i nacionalnih okvira, kao što su akreditacije.²⁷ Koncept kvalitete visokoškolskih knjižnica proizlazi iz potrebe utvrđivanja uspješnosti poslovanja knjižnica kako bi prikazale svoju vrijednost korisnicima, zajednici i matičnoj

²² Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 93-94.

²³ Usp. Martek, Alisa; Krajna, Tamara; Fluksi, Tea. Koliko je zapravo dobra vaša knjižnica?

// Uspostava kvalitete u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama – knjižnice u bolonjskom okruženju : zbornik radova 10. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. Str. 12.

²⁴ Usp. Petr Balog, Kornelija. Nav. dj., str. 86.

²⁵ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 93.

²⁶ Usp. Petr Balog, Kornelija. Nav. dj., str. 124.

²⁷ Usp. Pritchard, Sarah. Nav. dj., str 575.

ustanovi. Upravljanje kvalitetom uključuje proces vrednovanja kroz određena načela i metode koji dobivenim rezultatima pridonosi unaprjeđenju poslovanja knjižnice.

Mjerenje uspješnosti prikupljanjem i analizom podataka o poslovanju knjižnice sastavni je dio sustava upravljanja kvalitetom. Autorica Melita Ambrožič tvrdi da između vrednovanja i mjerenja uspješnosti poslovanja knjižnica s jedne strane i upravljanja kvalitetom s druge strane, postoji veza jer metode i mjere, koje se koriste za vrednovanje, upotrebljive su i u kontekstu upravljanja kvalitetom. Njihova kontinuirana upotreba služi i u procesu kontroliranja kvalitete.²⁸ Autori Poll i Boekhorst navode kako je mjerenje uspješnosti mjerni instrument za procjenu ostvarivanja knjižničnih ciljeva te mjerenje uspješnosti definiraju kao prikupljanje i analizu statističkih i drugih podataka koji opisuju uspješnost knjižnice, odnosno kao usporedbu onoga što knjižnica radi - *izvedba*, s onim što bi trebalo raditi – *poslanje*, i onim što želi postići – *ciljevi*.²⁹ Mjerenjem uspješnosti se, također, procjenjuje kvaliteta knjižničnih usluga i troškovna učinkovitost poslovanja knjižnice te se ocjenjuje uspješnost i učinkovitost knjižnice u pružanju svojih usluga.

Proces mjerenja uspješnosti, a time i kvalitete, temelji se na procjeni pokazatelja uspješnosti i rezultata knjižničnog poslovanja. Standardi za knjižnice u visokoškolskom obrazovanju³⁰ predlažu načela, pokazatelje uspješnosti i krajnje rezultate te mogu poslužiti kao početna točku u mjerenju uspješnosti. Standardi obuhvaćaju pokazatelje uspješnosti koji su usmjereni prema knjižnici dok bi krajnji rezultati trebali biti usmjereni prema korisnicima, po mogućnosti s naglaskom na određeno skupinu te što korisnik može učiniti kao rezultat pokazatelja uspješnosti. Svi rezultati bi trebali biti mjerljivi, ali izabrana metoda procjene, bila kvantitativna ili kvalitativna, razlikuju se od ustanove do ustanove.³¹ Mjerenje uspješnosti polazi od načela određenih područja knjižničnog poslovanja na koje se primjenjuju pokazatelji uspješnosti pomoću kojih se dolazi do krajnjih rezultata i time se utvrđuje vrijednost i uspješnost

²⁸ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 96.

²⁹ Usp. Poll, Roswitha; Peter, Boekhorst. Nav. dj., str. 21.

³⁰ Association of College and Research Libraries. Standards for Libraries in Higher Education. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2011. URL: <http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/standards/slhe.pdf> (2016-12-11)

³¹ Usp. Isto. Str. 15.

knjižnice. Prema načelima knjižničnog poslovanja procjenjuje se uspješnost ustanove, profesionalne vrijednosti, obrazovna uloga, pronalaženje, zbirke, prostor, upravljanje, osoblje te vanjski odnosi. Uspješnost ustanove podrazumijeva da se u knjižnici definiraju, razvijaju i mjere učinci koji doprinose uspješnosti ustanove i primijenjuju se rezultat u svrhu kontinuiranog poboljšanja dok se u smislu profesionalnih vrijednosti u knjižnici unapređuju profesionalne vrijednosti intelektualne slobode, prava intelektualnog vlasništva i vrijednosti, privatnost korisnika i povjerljivost, suradnja, i usluge usmjerene prema korisniku. Obrazovna uloga u knjižnici se temelji na ostvarivanju poslanja obrazovne ustanove kroz razvijanje i podržavanje informacijski pismenih studenata koji imaju mogućnosti uspješnog pronalaska, pristupa i korištenja informacije za uspješno obrazovanje, istraživanje i cjeloživotno učenje te je kroz pronalaženje korisnicima omogućeno pronalaženje informacije u svim formatima kroz uspješno korištenje tehnologija i organizacije znanja. Načelo zbirke polazi od omogućavanja pristupa zbirkama dostatne kvalitete, dubine, raznovrsnosti, formata i aktualnosti za potporu znanstveno-istraživačkog i obrazovnog poslanja ustanove, a prostor označava knjižnice kao intelektualne zajednice gdje su korisnici u interakciji s idejama u fizičkom i virtualnom okruženja kako bi razvijali naviku učenja i olakšali stvaranje novog znanja. Uspješno upravljanje podrazumijeva da knjižnice sudjeluju u kontinuiranom planiranju i procjeni raspodjele sredstava te uspješnom i učinkovitim ispunjenju svog poslanja dok je u knjižnici osiguran dostatan broj i kvaliteta osoblja kako bi se osigurala izvrsnosti i uspješno djelovanje u okruženju stalnih promjena. Također, vanjske odnose knjižnica održava uključivanjem u studentske kampuse i širu zajednicu kroz brojne strategije kako bi se zalagale, educirale i promicale njihovu vrijednost.³²

U Standardima su, također, predloženi pokazatelji uspješnosti za pojedina načela, no s obzirom da se ovaj rad bavi temom vrednovanja knjižnične zbirke, pozornost će biti na nekoliko primjera pokazatelja uspješnosti pri upravljanju zbirkama. Utvrđivanje pokazatelja uspješnosti zbirke se temelji na omogućenom pristupu zbirkama koje su usklađene s područjima istraživanja, nastavnim programima ili snagama ustanove te koje sadrže informacijske izvore u različitim formatima, u fizičkom i online pristupu. Također, uspješnost se iskazuje i u infrastrukturi za prikupljanje, organiziranje, osiguravanje pristupa, dijeljenje i očuvanje zbirke koje su potrebne korisnicima te u pružanju edukacije korisnika o pitanjima vezanim za

³² Usp. Isto. Str. 9.

ekonomske i održive modela znanstvene komunikacije dok je osiguran dugoročnu pristup znanstvenim i kulturnim izvorima.³³

Koncept kvalitete u visokoškolskim knjižnicama polazi od ispunjenja poslanja i ciljeva knjižnice i matične ustanove, zadovoljstva korisnika, osoblja, osnivača i financijera te se procjenjuje pokazateljima uspješnosti svih dijelova knjižničnog poslovanja, a u nastavku rada će biti naglasak na samo jednom dijelu poslovanja – knjižničnim zbirkama.

1.3. Knjižnične zbirke u visokoškolskim knjižnicama

Temelji svake knjižnice su kvalitetan fond i zbirke, iako često sami korisnici nisu upoznati s tim terminima, zapravo su upravo fond i zbirke ono što knjižnicu čini – knjižnicom. Autorice Aleksandra Horvat i Marija Laszlo tvrde da fond podrazumjeva svu građu koju knjižnica posjeduje, dok se izrazom zbirka označavaju manje skupine posebnih vrsta građe unutar fonda. Također, zbirka podrazumjeva svrhovito prikupljanje i uređenje građe o određenom predmetu i području.³⁴

Fond i zbirke u visokoškolskim knjižnicama su osnovna snaga u podupiranju obrazovnih i istraživačkih programa u visokoškolskim ustanovama i ključno je korisnicima, primarno studentima, nastavnicima i istraživačima, pružiti slobodan pristup opsežnoj i aktualnoj građi. Točnije, kako je u Standardima za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj navedeno, fondovi visokoškolskih knjižnica, svojim sadržajem i obimom, trebaju biti primjereni odgojno-obrazovnim potrebama i znanstveno-istraživačkim programima sveučilišta te trebaju sadržavati djela trajne znanstvene, obrazovne, kulturne i umjetničke vrijednosti kao i raznolike dokumente koji služe kao izvori informacija.³⁵ Osim iznimne važnosti za samu visokoškolsku ustanovu, autorica Kornelija Petr Balog navodi da visokoškolske knjižnice svojim zbirkama pružaju značajan doprinos očuvanju svjetskog znanja, kako sadašnjeg tako i

³³ Usp. Isto. Str. 12.

³⁴ Usp. Horvat, Aleksandra; Laszlo, Marija. Obrazovanje knjižničara za osnivanje, obnovu i vođenje knjižničnih zbirki. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 37, 3–4(1994), str. 37–48.

³⁵ Usp. Standard. Nav. dj., str 6.

prijašnjeg te da je jedno od načela visokoškolskih knjižnica i načelo očuvanja znanstvene baštine u sveučilišnim knjižničnim sustavima.³⁶

No, knjižnične zbirke, primarno, moraju biti izgrađene s ciljem uspješnog odgovaranja na zahtjeve i potrebe korisnika, u ovom slučaju studenata, nastavnika i istraživača. Prema istraživanju autorica Genevien Hart i Lynn Kleinveldt, istraživači u visokoškolskim knjižnicama zahtijevaju pristup aktualnim i bogatim tiskanim i elektroničkim izvorima, pristup arhivima i specijalnim zbirkama te brzu dostavu dokumenata i pomoć i savjet stručnjaka u potrazi za izvorima.³⁷ Studentima je potrebna dostupnost cjelokupnoj građi pomoću koje, u skladu sa sveučilišnim planom i programom, mogu izvršiti propisane zadatke i obaveze. Isto tako, nastavnici moraju uzeti u obzir dopušta li sadržaj zbirke studentima izvršavanje navedenih zadataka i obaveza te imaju li pristup potrebnoj građi. Također, ključno je da zbirka sadrži građu koja se nalazi na popisima obavezne i dodatne literature kolegija. Izgradnja knjižnične zbirke odgovornost je predmetnog stručnjaka, odnosno knjižničara, što zahtjeva znanje o aktualnim publikacijama i obrazovnim planovima i programima te je njihova uloga odabir građe, razvoj zbirke, vrednovanje i uočavanje nedostataka same zbirke. Predmetni knjižničari moraju znati uravnotežiti potrebe i zahtjeve korisnika s dostupim financijskim sredstvima te komunicirati s visokoškolskom ustanovom, nastavnicima i ostalim dionicima knjižnice.³⁸

Knjižnične zbirke u visokoškolskim knjižnicama često su izgrađene na temelju kurikuluma visokoškolske ustanove koji diktira područja zbirke koji zahtijevaju pažnju, stoga je važno naglasiti potrebu za suradnjom s nastavnicima koji uvelike mogu pomoći kod odabira građe. Doprinos suradnje s nastavnicima su detaljne informacije koje mogu pružiti o svom stručnom području, produbljenje znanja knjižničara o nekom predmetu te upute o identificiranju važnih radova objavljenih ranije koji bi knjižnica mogla nabaviti.³⁹

³⁶ Usp. Petr Balog, Kornelija. Nav. dj., str 123.

³⁷ Usp. Hart, Genevien; Kleinveldt, Lynn. The role of an academic library in research: researchers' perspectives at a south african university of technology. // South African Journal of Library & Information Science 77, 1(2011.), str. 39. URL: <http://dx.doi.org/10.7553/77-1-65> (2016-05-22)

³⁸ Usp. Munro, Bruce; Philips, Peter. A collection of importance: the role of selection in academic libraries. // Australian Academic and Research Libraries 39, 3(2008.), str. 152. URL: <http://dx.doi.org/10.1080/00048623.2008.10721347> (2016-05-22)

³⁹ Usp. Isto, str. 151.

Osim suradnje s nastavnicima, predmetni knjižničari koriste dodatne metode i sredstva kako bi što uspješnije upravljali zbirkama te održali razvoj i kontrolu istih, a jedno od najvažnijih sredstava za to je politika izgradnje i upravljanja zbirke. Politika izgradnje i upravljanja zbirke je dokument koji definira opseg knjižnične zbirke, plan razvoja i izgradnje, identificira snage zbirke te je primarni alat pri odabiru građe. Nadalje, može pomoći knjižničarima u razmatranju ciljeva i zadaća ustanove te služi kao komunikacijski kanal unutar knjižnice te između knjižnice i njenih korisnika.⁴⁰ Politika izgradnje i upravljanje zbirke je općenita izjava o knjižničnim zbirkama i mora biti vodič i podrška predmetnim knjižničarima.

Upravljanje zbirkama je zahtjevna aktivnost te nadilazi sami odabir i nabavu građe, a naglasak je na sustavnom upravljanju zbirke što uključuje planiranje, financiranje, razvoj zbirke, analizu i procjenu zbirke, pročišćavanje te čuvanje i zaštitu. Autorice Zagorka Majstorović i Kata Ivić naglašavaju da je sastavni dio politike izgradnje zbirke pregled proračunskih sredstava koja će knjižnica utrošiti za nabavu različitih informacijskih izvora.⁴¹ Problematika financiranja se proteže kroz sve aspekte knjižničnog poslovanja, te autor Michael Gorman navodi da se u izgradnji zbirke potrošnja financijskih sredstava povećava u cijenama knjiga, serijskih publikacija, pretplatama na elektroničke izvore te održavanja sustava.⁴² Nadalje, autor zaključuje da će proračunska sredstva biti ograničena, da će se potražnja za knjižničnom građom u svim formatima povećati, da će predmetni stručnjaci biti primorani razvijati posebne vještine kako bi uspješno upravljali zbirkama te da će oni, kao struka, bit će prisiljeni baviti se ključnim pitanjem očuvanja ljudskog zapisa.⁴³

Konkretniji aspekt upravljanja i izgradnje je sami razvoj zbirke te se temelji na zasebnoj politici. Politika razvoja zbirke naglašava svrhu i sadržaj zbirke te podrazumjeva istraživanje potreba korisnika, utvrđivanje nabavne politike, smjernice za nabavu te pročišćavanje i vrednovanje zbirke. Autorica Zagorka Majstorović zaključuje da je suština svake politke razvoja

⁴⁰ Usp. Biblarz, D. et. al. Guidelines for a collection development policy using the conspectus model. Str.1. URL: <http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf> (2016-05-22)

⁴¹ Usp. Majstorović, Zagorka; Ivić, Kata. Izgradnja zbirke u sveučilišnom knjižničnom sustavu : model. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 3(2011), str. 49.

⁴² Usp. Gorman, Michael. Collection development in interesting times: a summary. // Library Collections, Acquisitions, & Technical Services 27 (2003), str. 460. URL: http://dhcommons.tamu.edu/sites/default/files/gorman_2003-2004_library-collections-acquisitions-and-technical-services.pdf (2016-12-20)

⁴³ Usp. Isto, str. 462.

zbirke sposobnost knjižnice da u najopćenitijim crtama izloži kako odlučuje o izboru knjižnične građe, što treba nabaviti, što treba očuvati i što treba izlučiti.⁴⁴ Dodatni dokument koji predmetnim knjižničarima može olakšati proces razvoja zbirke su smjernice za nabavu, koje se zasnivaju na poslanju knjižnice, a svrha im je jasno predočiti ciljeve izgradnje zbirke i fonda, biti pomagalo knjižničarima pri nabavi i svakodnevnom radu te dokument koji korisnike upozorava s načelima razvoja i izgradnje zbirke i fonda. U Standardima za visokoškolske knjižnice Republike Hrvatske navedeno je da su obavezni zadaci visokoškolske knjižnice pri izgradnji fondova i zbirke istraživanje i praćenje potreba i zahtjeva korisnika, analiza strukture i sadržaja fondova, izgradnju i vođenje nabavne politike, odabir građe, pročišćavanje te vrednovanje fondova i zbirke⁴⁵, a u nastavku rada će se govoriti upravo o posljednjem aspektu, vrednovanju zbirke te važnosti istog za visokoškolske knjižnice.

1.4. Vrednovanje knjižničnih zbirki u visokoškolskim knjižnicama

Izgradnja i razvoj knjižničnih zbirki sastavne su aktivnosti poslovanja knjižnica te je vrlo važno utvrditi uspješno provođenje istih kroz primjerenost i korištenje samih knjižničnih zbirki. Vrednovanjem knjižničnih zbirki stječe se uvid u stanje i opseg zbirke, korištenje i starost građe te uložena financijska sredstva. Prikupljanjem navedenih podataka, odnosno sustavnim provođenjem vrednovanja ukazuje se na prednosti i nedostatke u razvoju i izgradnji knjižničnih zbirki, a time i iznalaženje načina kako unaprijediti poslovanje knjižnica te ga učiniti uspješnim.

Autorica Melita Ambrožič tvrdi da bi mjerenje uspješnosti poslovanja knjižnice trebalo imati posebnu važnost kao pomagalo u prihvaćanju odluka, kao sredstvo za određivanje stupnja do kojega su ciljevi i svrha organizacije ispunjeni te kao sredstvo za utvrđivanje uspješnosti obavljanja usluga i raspodjele sredstava⁴⁶, a jedna od najobjektivnijih aktivnosti mjerenja uspješnosti poslovanja knjižnica je upravo vrednovanje knjižničnih zbirki. Također, autorice Martina Dragija i Tatjana Aparac-Jelušić ističu da je vrednovanje knjižničnih zbirki važan dio upravljanja knjižnicama jer proizlazi i ukazuje na trenutne i tekuće nedostatke, prednosti i

⁴⁴ Usp. Majstorović, Zagorka. Nav. dj., str. 29.

⁴⁵ Usp. Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj, str. 3.

⁴⁶ Usp. Ambrožič Melita. Nav. dj., str 77.

snage, granice i pogreške u oblikovanju zbirke, a uključuje i pronalaženje načina za poboljšanje usluga.⁴⁷ Nadalje, autor Mirko Popović smatra da se vrednovanjem pokušava utvrditi kako određena knjižnica zadovoljava potrebe korisnika, definirati temeljna ograničenja i slabosti u poslovanju te predložiti poboljšanja koja bi vodila učinkovitijoj djelatnosti knjižnice.⁴⁸ Isto tako, autorice Kornelija Petr Balog i Marija Bugarski navode da je vrednovanje knjižničnih zbirki vezano uz određivanje jakih i slabih strana zbirki knjižnične građe na temelju unutarnje vrijednosti te građe te je izuzetno važno kod visokoškolskih knjižnica da knjižnična zbirka prati nastavni plan i program.⁴⁹ Može se zaključiti da je pravilno vrednovanje zbirke zahtjevan i dugotrajan proces, obično proveden s namjerom razumijevanja prednosti i nedostataka zbirke te s ciljem izrade nečeg boljeg zadržavajući i jačajući prednosti te smanjujući ili uklanjajući nedostatke.⁵⁰

Važnost vrednovanja knjižničnih zbirki je neupitna i pridonosi utvrđivanju uspješnosti poslovanja knjižnica, a provodi se iz mnogobrojnih razloga i s različitih aspekata knjižničnog poslovanja. Autorica Melita Ambrožič navodi da utvrđivanje uspješnosti poslovanja knjižnice služi nastojanjima da djelatnost knjižnice postane učinkovitija i djelotvornija te menadžerima pri utemeljivanju proračuna knjižnica.⁵¹ Također, autorice Ljiljana Aleksić i Dunja Seiter-Šverko tvrde da je vrednovanje knjižničnih zbirki i usluga najobjektivniji način na koji rukovoditelji knjižnica i financijeri stječu uvid u organizaciju, poslovanje i upravljanje knjižnicom jer daje odgovore o uspješnosti poslovanja.⁵² Osim navedenih sveobuhvatnih razloga za provođenje vrednovanja knjižničnih zbirki, autori Evans i Sponaro ističu unutarnje i

⁴⁷ Usp. Dragija Martina; Aparac-Jelušić T. Pristup i metodologija istraživanja o kvaliteti zbirki u knjižnicama visokih učilišta. // Glasnik Društva bibliotekara Split, 7(2000), str. 167.

⁴⁸ Usp. Popović, Mirko. Evalvacija knjižnično-informacijske dejavnosti. // Vloga knjižnic pri posredovanju znanja: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, strokovno posvetovanje in skupščina, Bled, 1. in 2. oktober 1987 / uredio Stanislav Bahor. Ljubljana : ZBDS, 1987. Str. 3.

⁴⁹ Usp. Petr Balog, Kornelija; Bugarski, Marija. Vrednovanje zbirke visokoškolske knjižnice pomoću metode usporedbe (*checklist method*) s popisima ispitne literature. // Libellarium: journal for the research of writing, books, and cultural heritage institutions 7, 2 (2014), str. 1.

⁵⁰ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Collection evaluation and review. // Managing information resources in libraries: collection mangement in theory and practice. / Clayton, P.; Gorman, G.E. London: Library Association Publishing, 2001. Str. 161.

⁵¹ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 75.

⁵² Usp. Seiter-Šverko, Dunja; Aleksić, Ljiljana. Vrednovanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu s gledišta korisnika. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014), str. 2.

vanjske razloga vrednovanja u knjižnicama. Unutarnji razlozi obuhvaćaju pitanja kroz koja se želi doći do podataka o opsegu i dubini zbirke, korištenosti i cirkulaciji građe, jakim i slabim područjima zbirke, mogućim problemima i promjenama u politici izgradnje i upravljanja zbirka te financijskoj vrijednosti same zbirke. Vanjski razlozi se temelje na podacima o financijskim sredstvima u izgradnji i upravljanju zbirka te se svode na obrazloženje podataka o proračunu za financijere i donatore.⁵³ Upravo ovaj, financijski aspekt, je ključan pri vrednovanju knjižničnih zbirki jer knjižnica kao neprofitna ustanova mora opravdati uložena sredstva od strane financijera i donatora. Isto tako autorica Melita Ambrožič tvrdi da su danas i javne službe izložene tržišnim zakonitostima te tako i knjižnice moraju dokazivati svoju vrijednost, odnosno korisnost na način koji se može izmjeriti.⁵⁴ Nadalje, autor Jim Agee ističe da su efikasno korištenje financijskih sredstava, prostora, osoblja i korisničkog vremena, bilo online ili u fizičkom okruženju, nekoliko rijetko izrečenih razloga vrednovanja zbirki.⁵⁵

Nakon ustanovljenih razloga za potrebom vrednovanja knjižničnih zbirki, važno je identificirati ciljeve samog vrednovanja, odnosno što knjižnica želi postići tim činom. Autori Clayton i Gorman obuhvatili su nekoliko glavnih ciljeva prema kojem bi se trebala voditi svaka procjena stanja knjižnične zbirke. Vrednovanje bi trebalo rezultirati što preciznijim razumijevanjem opsega, dubine i korisnosti zbirke, izradom smjernica za razvoj zbirke, utvrđivanjem primjerenosti i kvalitete građe te ispravkom i poboljšanjem nedostataka u samoj zbirki. Također, kroz vrednovanje se može utvrditi korisnost i primjerenost politike izgradnje i upravljanja zbirka te usmjeriti ljudska i financijska sredstva na područja koja zahtijevaju najviše pozornosti, a isto tako i pružiti obrazloženje za ulaganje i povećanje proračuna za nabavu građe.⁵⁶

Vrednovanje knjižničnih zbirki omogućuje predstavljanje rada ustanove financijerima i donatorima, ali i s druge strane, od iznimne je važnosti za osoblje knjižnice, odnosno knjižničare. Knjižničari, kao stručnjaci, pokušavaju izgraditi i razvijati zbirke u skladu s ciljevima razvoja zbirke te ih učiniti primjerenim potrebama i zahtjevima korisnika.

⁵³ Usp. Evans, G. E.; Saponaro, M. Z. Evaluation. // Developing Library and Information Center Collections. 5th ed. Westport ; London : Libraries Unlimited, 2005. Str. 316-317.

⁵⁴ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str. 1.

⁵⁵ Usp. Agee, Jim. Collection evaluation: a foundation for collection development. // Collection Building 24, 3(2005.), str. 95. URL: <http://dx.doi.org/10.1108/01604950510608267> (2016-05-22)

⁵⁶ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj., str. 162.

Vrednovanje zbirke daje knjižničarima do znanja koja je građa trenutno dostupna, koja je možda potrebna i kako upravljati budućim razvojem zbirke te autor Jim Agee zaključuje da bez vrednovanja zbirke, koje pruža jasnu procjenu dostupne građe, buduće upravljanje, izrada proračuna, određivanje formata, odabir i otpis građe bili bi neefikasni i rizični.⁵⁷

Iako je prikupljanje podataka o opsegu, stanju i financijskim sredstvima uloženi u razvoj zbirke osnovno pri vrednovanju knjižničnih zbirki, od iznimne je važnosti, također, ustanoviti stavove i mišljenja samih korisnika jer ipak je društvena odgovornost i poslanje knjižnica upravo odgovoriti na korisničke zahtjeve i potrebe. Autori Clayton i Gorman ističu da percepcija korisnika o tome koliko je knjižnica dobra ima vrlo malo veze s veličinom i opsegom zbirke, ili bilo kojim drugim objektivnim mjerama kvalitete, a puno više s tim koliko dobro knjižnica pruža ono što svaki pojedini korisnik traži.⁵⁸ Također, autor Alemna navodi da u određivanju stupnja uspješnosti u kojem knjižnica posluje, korisnik je najlogičniji izvor odgovora te u društvenom procesu prijenosa informacija krajnje vrednovanje mora biti sa stajališta potencijalnog korisnika.⁵⁹

Kod vrednovanja knjižničnih zbirki visokoškolskih knjižnica, uzimajući u obzir sve do sada navedene kriterije, potrebno je obratiti pozornosti na suradnju sa sveučilištem pri kojem knjižnica djeluje te na zajedničku obrazovnu i znanstvenu djelatnost ustanova. U Standardima za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj istaknuto je da je potrebno uređivanje objektivnih i primjenjivih stručnih kriterija i mjerila za osiguranje kvalitetnih knjižničnih službi i usluga kao podloga za neometano obavljanje znanstvene i nastavne djelatnosti na sveučilištu.⁶⁰ Nadalje, autorica Melita Ambrožič ističe da vrednovanje visokoškolskih knjižnica mora uzimati u obzir ciljeve sveučilišta u cjelini i doprinos knjižnice u postizanju ciljeva znanstvene i obrazovne djelatnosti u cjelini, kako u količinskom tako i u kvalitativnom smislu.⁶¹

Vrednovanje knjižničnih zbirki, kao dio aktivnosti upravljanja zbirkama, način je prikupljanja i prikazivanja pokazatelja o korištenju, snagama i zadovoljstvu korisnika

⁵⁷ Usp. Agee, Jim. Nav. dj., str. 95.

⁵⁸ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj., str. 163.

⁵⁹ Usp. Alemna, A.A. Library evaluation: some options for academic libraries. // *Aslib Proceedings* 51, 7 (1999), str. 244. URL: <http://dx.doi.org/10.1108/EUM0000000006983> (2016-07-13)

⁶⁰ Usp. Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj, str. 1.

⁶¹ Usp. Ambrožič, Melita. Nav. dj., str 47.

knjižničnih zbirki. Također, kroz vrednovanje se treba ustanoviti objektivnije razumijevanje opsega i kvalitete zbirke te u skladu s tim omogućiti primjenu politike izgradnje, upravljanja i razvoja knjižničnih zbirki kao i donošenje odluka u upravljanju i izradi proračuna. Pri vrednovanju knjižničnih zbirki važno je koristiti metode i tehnike koje će donijeti pouzdane i valjane rezultate, a u sljedećem poglavlju će biti predstavljene neke od njih.

1.5. Metode vrednovanja knjižničnih zbirki

Provođenje vrednovanja knjižničnih zbirki je, vremenski i financijski iznimno zahtjevan proces te je potrebno stručno znanje osoblja, odnosno knjižničara. Nakon definiranja svrhe i cilja istraživanja i odlučivanja koje podatke je potrebno prikupiti, knjižničar se može usmjeriti na dvije tehnike i metode mjerenja kvalitete i vrijednosti knjižnične zbirke.

Autori u literaturi⁶² najčešće navode dvije metode vrednovanja; metode usmjerene na zbirke te metode usmjerene na korisnika i korištenje, koje se provode kroz kvantitativna i/ili kvalitativna mjerenja. U IFLA-nim Smjernicama za razvojnu politiku zbirki upotrebom Conspectus modela⁶³ je navedeno da metode usmjerene na zbirku ispituju sadržaj i značajke informacijskih izvora kako bi se utvrdila veličina, starost, opseg i informacijska razina, odnosno dubina zbirke u usporedbi s nekim vanjskim standardom, dok metode usmjerene na korisnika i korištenje opisuju kako se zbirka koristi i ukazuje na učinkovitost i djelotvornost zbirke u odnosu na korištenje.⁶⁴ Također, autori Clayton i Gorman identificiraju dva pristupa; gdje je prvi usmjeren na korisnika te je pozornost na individualnom korisniku kao jedinici mjerenja; a korisnik je definiran kao osoba koja koristi građu iz zbirke, dok je drugi usmjeren na zbirku,

⁶² Usp. Collection evaluation. // International Encyclopedia of Information and Library Science. 2. ed. London; New York: Routledge. 2003. Str. 82. Također, Evans, G. E.; Saponaro, M. Z. Evaluation. // Developing Library and Information Center Collections. 5th ed. Westport ; London : Libraries Unlimited, 2005. Isto tako, Clayton, P.; Gorman, G.E. Collection evaluation and review. // Managing information resources in libraries: collection mangement in theory and practice. / Clayton, P.; Gorman, G.E. London: Library Association Publishing, 2001.

⁶³ Conspectus model označava pregled ili sažetak jakih strana zbirke organiziranih prema temi, klasifikacijskoj shemi, ili kombinaciji obje. Model sadrži standardizirane kodovi za zbirku ili razinu razvoja zbirke te podatke na kojem jeziku je građa u zbirci. (Usp. Biblarz, D. Nav. dj., str. 3)

⁶⁴ Usp. Biblarz, D. Nav. dj., str. 4.

gdje su tehnike vrednovanja fokusirane na pregled zbirke kroz veličinu, opseg, dubinu i važnost zbirke.⁶⁵

Kvantitativna i kvalitativna mjerenja se provode unutar obje metode, ovisno o cilju istraživanja i podacima koje je potrebno prikupiti. Kvantitativna mjerenja se temelje na prikupljanju statistički podataka kao što su veličina, starost, korištenje, uložena financijska sredstva, dok su kvalitativna mjerenja usmjerena na subjektivnu procjenu knjižničara te mišljenje i stav korisnika. Kvantitativne mjere uključuju inventar, kako bi se utvrdio stvarni broj naslova ili primjeraka po segmentima ili predmetnom području, financijska sredstva utrošena godišnje za nabavu u predmetnom području koja ilustriraju nastojanje razvitka tog područja te postotak naslova u vlasništvu knjižnice u odnosu na standardizirani popis koji pokazuje opseg i dubinu zbirke. Nadalje, kvalitativne tehnike uključuju dojmove o stanju, karakteru i prikladnosti zbirke te usporedbu jednog predmeta u zbirci sa sličnim predmetom u zbirci neke druge knjižnice, ili usporedbu predmetnih bibliografija.⁶⁶ Može se zaključiti da se kvantitativna mjerenja temelje na objektivnim numeričkim podacima, dok su kvalitativna mjerenja subjektivne prirode te ovisno o odluci knjižničara, hoće li se koristiti metode usmjerene na zbirku i/ili metode usmjerene na korisnika i korištenje, provode se pripadajuća kvantitativna i/ili kvalitativna mjerenja. Prevladava međutim mišljenje da se najbolji rezultati o kvaliteti zbirke dobivaju kombinacijom tih dvaju metoda.

Prema autorima Wallace i Van Fleet kvantitativna mjerenja se provode ukoliko je naglasak na opsegu, učinkovitosti i kvaliteti zbirke, dok su kvalitativna mjerenja usmjerena na ispitivanje zadovoljstva korisnika i dostupnosti građe korisnicima. S obzirom da se obje vrste mjerenja koriste i unutar metoda usmjerenih na zbirku i metoda usmjerenih na korisnike i korištenje, u nastavku će biti pojašnjena mjerenja upravo po navedenim metodama.

Kod metoda usmjerenih na zbirku, kvantitativnim mjerenjem se utvrđuje veličina zbirke kroz podatke kao što su broj naslova i godišta, rast zbirke kroz određeno vremensko razdoblje, značajke zbirke kao što su format, starost, jezik i predmetno područje te utrošena financijska sredstva. Nadalje, kroz omjer se može utvrditi veza između dva faktora, u ovom slučaju omjer veličine zbirke u odnosu na broj korisnika ili razvoj zbirke kroz utrošena financijska sredstva u odnosu na cjelokupan proračun ustanove. Studijama zastarijevanja koje se temelje na pregledavanju knjižnične zbirke utvrđuje se bibliometrijska teorija da se korištenje građe

⁶⁵ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj., str. 169.

⁶⁶ Usp. Biblarz, D. Nav. dj., str. 4

smanjuje s godinama, dok se kontinuiranim izvještavanjem, vrednovanjem i pročišćavanjem (*Continuous Review, Evaluation, and Weeding – CREW*) ispituju starost jedinica, zadnje korištenje i različiti čimbenici za vrednovanje te pomaže pri donošenju odluka o pročišćavanju zbirke. Mjerenje kvalitete zbirke moguće je usporedbom s popisima građe ili predmetnim bibliografijama kako bi se odredilo posjeduje li knjižnica određenu građu koja se nalazi na popisima.⁶⁷ U visokoškolskim knjižnicama pomoću ove metode mogu se usporediti popisi obavezne i izborne literature s građom u zbirci te utvrditi pokrivenost sadržaja, a ujedno i ustanoviti stupanj suradnje između knjižnice i nastavnika pri sastavljanju popisa i nabavi građe. No, autori Evans i Saponaro ističu nedostatke ove metode; popisi su selektivni i mogu izostaviti mnogo važnih naslova, popisi mogu biti zastarjeli, knjižnica može posjedovati naslove koji nisu na popisima, ali su jednako važni kao i oni koji su navedeni te popisi ne uzimaju u obzir posebne izvore koje mogu biti izrazito bitni za određenu knjižnicu. Također, autori navode kvalitativno mjerenje koje podrazumijeva stručno mišljenje koje kod vrednovanja zbirke odražava subjektivno procjenu pojedinca, odnosno stručnjaka te se provodi kako bi se ustanovilo ispunjavanje ciljeva knjižnice u skladu s politikom razvoja i izgradnje knjižnične zbirke.⁶⁸

Metodama usmjerenim na zbirku i kroz kvantitativna mjerenja, prikupljaju se numerički objektivni podaci pomoću kojih se može utvrditi opseg, stanje i dubina zbirke, a isto tako kroz stručno mišljenje, može se dobiti subjektivna procjena zbirke od strane stručnjaka. No, putem ove metode ne utvrđuje se zadovoljstvo samog korisnika koji je ključan čimbenik u procjeni korisnosti zbirke, te je vrlo važno prikupiti podatke koji će otkriti zahtjeve i potrebe korisnika knjižnice.

Cilj provođenja metoda usmjerenih na korisnika i korištenje je procijeniti zadovoljstvo korisnika kroz njihove dojmovi o stanju, značajkama i prikladnosti knjižnične zbirke dok je korištenje građe mjerilo vrijednosti zbirke za samu knjižnicu. Cirkulacija građe i korištenje građe unutar prostora knjižnice su primarna kvantitativna mjerenja kojima se utvrđuje stvarno korištenje građe u zbirci, dok se praćenjem posjeta mrežnim stranicama može zabilježiti interakcije korisnika putem računala te izraditi popis posjećenih stranica.⁶⁹

⁶⁷ Usp. Wallace, Danny P.; Van Fleet, Connie. *Library evaluation: a casebook and can-do guide*. Englewood, Colorado: Libraries Unlimited, 2001. Str.119-123.

⁶⁸ Usp. Evans, G. E.; Saponaro, M. Z. *Nav. dj.*, str. 320-321.

⁶⁹ Usp. Wallace, Danny P.; Van Fleet, Connie. *Nav. dj.*, str. 119-125.

Među autorima postoji prijedor o tome što se vrednuje metodom citatne analize. Evans i Saponaro smatraju primjerice da je citatna analiza jedna od kvantitativnih metoda koja je usmjerena prema korištenju⁷⁰, dok je prema autorima Clayton i Gorman pak ova vrsta mjerenja usmjerena prema zbirci, a definirana je kao analiza popisa literature u publikacijama korisnika kako bi se utvrdili najčešće citirani radove te se izradili popisi istih⁷¹. S obzirom da se citatnom analizom dolazi do podataka o korištenju određene građe pri pisanju radova, ali isto tako i o prikladnosti građe unutar zbirke, citatna analiza može biti relevantno mjerilo i u metodama usmjerenim prema korisniku i korištenju i u metodama usmjerenim prema zbirci.

Kvalitativna mjerenja ispitivanja zadovoljstva korisnika provode se putem anketa, individualnih intervju a te fokus grupa. Ankete su sastavljene kao popis pitanja relevantnih za korištenje zbirke te su namijenjene ispitivanju većeg broja korisnika, a mogu se provoditi u knjižnici, putem e-maila ili telefona. Individualni intervju pretpostavlja detaljniju interakciju s pojedincima kroz postavljane pitanja i dobivanja odgovora, usmenim ili pismenim putem. Isto tako, kroz provođenje fokus grupa s pomno odabranim pojedincima te kroz raspravu mogu se dublje istražiti mišljenja i stavovi korisnika. Također, mjerenjem dostupnosti građe korisnicima se utvrđuje vrijeme potrebno za dostavljanje zatražene građe te međuknjižnične posudbe.⁷²

Autori Clayton i Gorman tvrde da se primjenom kvalitativnih mjerenja može utvrditi učinkovitost zbirke i usluga u zadovoljavanju potreba korisnika, pružiti informacije koje mogu pomoći pri rješavanju specifičnog problema te prilagoditi određene programe potrebama korisnika, a isto tako i definirati značajke korisnika knjižnice te rezultati pomažu pri edukaciji korisnika i identificiranju novih trendova i interesa dok pružaju direktne povratne informacija korisnika. No, s druge strane, najveća zamjerka kvalitativnih mjerenja je ispitivanje zahtjeva trenutnih korisnika, a ne potreba potencijalnih korisnika.⁷³

Vrednovanjem knjižničnih zbirki metodama usmjerenim prema zbirkama dolazi se do objektivnih podataka o stanju i primjerenosti zbirke te su najčešće podaci već dostupni kroz kataložne zapise, inventar i ostalu dokumentaciju koju je knjižnica dužna voditi. Također, analizom podataka o utrošenim financijskim sredstvima u razvoj zbirke s jedne se strane dobiva

⁷⁰ Usp. Evans, G. E.; Saponaro, M. Z. Nav. dj., str. 329.

⁷¹ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj., str. 178.

⁷² Usp. Wallace, Danny P.; Van Fleet, Connie. Nav. dj., str. 119-125.

⁷³ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj., str. 176.

uvid u ulaganja u pojedine knjižnične zbirke, a s druge u omjer ulaganja u pojedine segmente knjižničkog poslovanja. No, putem ove metode se ne izražava zadovoljstvo samih korisnika knjižnice. Metode usmjerene na korisnika i korištenje se temelje na ispitivanju mišljenja korisnika i njihovih potreba i zahtjeva. Isto tako, utvrđuje se mišljenje o korisnosti i jake i slabe strane zbirke, a mjerenje i analiza mišljenja i stavova korisnika može biti učinkovit način osiguranja kontinuiranog financiranja jer pružaju objektivne podatke o korištenju i kvaliteti zbirke. Kombinacijom metoda usmjerenih prema zbirci i metoda usmjerenih prema korisniku i korištenju omogućuje se najprimjerenije vrednovanje te iskazivanje ključnih jakih strana zbirke.

Conspectus model vrednovanja knjižničnih zbirki temelji se i na metodama usmjernim prema zbirci i metodama usmjerenim prema korisniku i korištenju s ciljem zadovoljavanja korisnika i predstavljanja jakih strana zbirke. Conspectus je opći standard za praćenje razvoja zbirke te primjenom kvantitativnih i kvalitativnih mjerenja izražava pokazatelje koji opisuju opseg i prirodu zbirke te pomažu pri sastavljanju politike razvoja zbirki.

Conspectus znači pregled ili sažetak snaga zbirke i pregled temeljitosti prikupljanja građe raspoređene po predmetima, klasifikacijskoj shemi ili njihovoj kombinaciji⁷⁴, a razvijen je od strane Udruženja znanstvenih knjižnica SAD-a (*The Research Libraries Group* ili RLG) s ciljem opisivanja prednosti i budućeg razvoj zbirke na ujednačen način. Analiza se temelji na knjižničnoj klasifikacijskoj shemi, a prednosti zbirke i plan prikupljanja se procjenjuju kroz kategorije u rasponu od 0-5.⁷⁵ Autorica Zagorka Majstorović tvrdi da je doprinos Conspectus-a standardizacija u iskazivanju postojećih prednosti i budućih namjera u izgradnji zbirki te prema boljem razvoju zbirki. Također, model omogućuje knjižničarima usavršavanje kroz vrednovanje, pomaže razvijanju veza s nastavnim i znanstvenim osobljem u visokoškolskim ustanovama, a rezultati kvalitativnog vrednovanja zbirke mogu se u visokoškolskim ustanovama koristiti za dobivanje akreditacije nekoga vanjskog tijela. Međutim, model ima i nekih slabih strana. Primjerice, vrednovanje knjižničnih zbirki za knjižnicu je zahtjevan posao te je potrebno veliko zalaganje stručnog osoblja i visoka cijena ako se primjenjuje gotov model, kao što je Conspectus. Isto tako, u modelu su neka znanstvena područja premalo razrađena u

⁷⁴ Usp. Majstorović, Zagorka. Nav. dj. Str. 42.

⁷⁵ Usp. Clayton, P.; Gorman, G.E. Nav. dj. Str. 38.

odnosu na potrebe drugih zemalja, a oslanja se na klasifikacijske sheme koje su neprimjerene u drugim zemljama.⁷⁶

Primjenom *Conspectus* modela izražavaju se pokazatelji, odnosno indikatori informacijske razine prema određenom području, predmetu ili kategorijama s vrijednostima od 0-5. Autorica Zagorka Majstorović definira indikatore informacijske razine zbirke kao numeričke vrijednosti koje se koriste za opisivanje poslova i ciljeva sakupljanja građe u knjižnicama.⁷⁷ Indikatori informacijske razine unutar *Conspectus* modela su:

0 – izvan područja – u zbirci ne nabavlja građu za pojedini predmet u bilo kojem formatu;

1 – minimalna informacijska razina – zbirka minimalno podupire istraživanja određenog predmeta te se nabavljaju ograničene monografske publikacije i referentna građa i minimalan broj časopisa i elektroničkih izvori;

2 – osnova informacijska razina – zbirka zadovoljava potrebe korisnika u smislu općih informacija o predmetu te studente početnih godina studija;

3 – studijska ili nastavna informacijska razina – zbirka na sistematiziran način pruža i održava informacije o predmetu te sadrži širok izbor građe monografskih i referentnih djela te časopisa koja podupire potrebe nastavnog osoblja i studenta;

4 – istraživačka informacijska razina – zbirka u cijelosti podržava istraživanja te raspolaže s tekućim i retrospektivnim izvorima, a građa je u svim odgovarajućim formatima i jezicima;

5 – sveobuhvatna informacijska razina – zbirka sadrži sva značajna djela zabilježenog znanja iz predmeta, na svim jezicima, u tiskanom obliku i u neograničenom pristupu svim elektroničkim izvorima.⁷⁸

Provođenjem vrednovanja knjižničnih zbirki primjenom *Conspectus* modela omogućava se standardizirani način opisivanja snaga zbirki i planova u budućem razvoju i izgradnji te je valjan primjer korištenja kvantitativnih i kvalitativnih mjerenja. Odabir metoda vrednovanja knjižničnih zbirki odluka je knjižničara, u skladu s ciljem istraživanja, no kako bi

⁷⁶ Usp. Majstorović, Zagorka; Ivić, Kata. Nav. dj., str. 51.

⁷⁷ Usp. Majstorović, Zagorka. Nav. dj. Str. 43.

⁷⁸ Usp. Isto. Str. 71-72.

se dobili najrelevantniji podaci o sveukupnoj vrijednosti zbirke, preporučeno je provoditi metode usmjerene prema zbirci u kombinaciji s metodama usmjerenim prema korisniku i korištenju. Istraživanje, koje će biti opisano u ovom radu, provedeno je upravo pomoću metoda usmjerenih prema zbirci u kombinaciji s metodama usmjerenim prema korisniku i korištenju. Prikupljeni su podaci o veličini, značajkama i korištenju zbirke kroz kvantitativna mjerenja broja naslova i godišta, formata, starosti, jezika i stručnog područje, utrošenih financijskih sredstva te cirkulacije građe. Nadalje, kao metoda usmjerena prema korisniku i korištenju, koristilo se kvalitativno mjerenje provođenjem individualnih intervju s korisnicima i voditeljima odjela unutar knjižnice. U nastavku rada biti će predstavljeni detaljniji opis i rezultati provedenog istraživanja.

2. Vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti u Sveučilišnoj knjižnici u Torunu

2.1. Sveučilište Nikole Kopernika u Torunu i sveučilišna knjižnica

Sveučilište Nikole Kopernika u Torunu (*Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – UMK*) osnovano je 1945. godine te je jedno je od najvećih sveučilišta u Poljskoj, koje danas čini 17 sastavnica⁷⁹. Na fakultetima se izvode preddiplomski i diplomski studiji za približno 25 000 studenata, pružajući obrazovanje u više od 100 znanstvenih područja. Inicijativa za osnutak sveučilišta u Torunu pokrenula se samo nekoliko dana nakon što je grad oslobođen od njemačke okupacije u veljači 1945. godine.⁸⁰ Uspostava sveučilišta polazila je od potrebe za aktiviranjem razvoja znanosti i kulture u regiji, posebice u područjima sjeverne Poljske, koja su desetljećima bila izložena intenzivnoj germanizaciji. Također, jednako važna se smatrala i obuka kadrova za potrebe gospodarstva i kulture, ne samo kako bi se obnovili golemi ratni gubici u intelektualnim krugovima, već i za kulturni i obrazovni razvoj i napredak tog područja. Nekoliko desetljeća nakon osnivanja i kontinuiranog razvoja Sveučilišta, započelo je proširenje i izgradnja

⁷⁹ Fakultet za biologiju i zaštitu okoliša, Fakultet za kemiju, Fakultet za geoznanosti, Fakultet obrazovanja, Fakultet ekonomskih znanosti i menadžmenta, Fakultet likovnih umjetnosti, Fakultet zdravstvenih znanosti, Fakultet povijesti, Filozofski fakultet, Fakultet za lingvistiku, Pravni fakultet, Fakultet matematike i računalnih znanosti, Medicinski fakultet, Farmaceutski fakultet, Fakultet fizike, astronomije i informatike, Fakultet političkih znanosti i međunarodnih studija, Bogoslovni fakultet.

⁸⁰Usp. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu: historia Uniwersytetu. URL: <https://www.umk.pl/uczelnia/historia/> (2017-01-05)

sveučilišnog kampusa kao dio proslave 500. godišnjice rođenja zaštitnika Sveučilišta, Nikole Kopernika. Do 1973. godine završena je izgradnja nekoliko studentskih domova, restorana, sportskih dvorana, rektorat, auditorij te zgrade sveučilišne knjižnice.⁸¹

Visoko razvijenu i inovativnu infrastrukturu Sveučilišta, između ostalog, danas čini Nacionalni laboratorij atomske, molekularne i optičke fizike (*Krajowe Laboratorium Fizyki Atomowej, Molekularnej i Optycznej - KL FAMO*), Centar za kvantnu optiku i Interdisciplinarni centar za suvremenu tehnologiju, kao i suvremeni nastavni objekti, Collegium Humanisticum te potpuno novi sveučilišni športski centar. Upravo u zgradi Collegium Humanisticum smješten je Fakultet povijesti pri kojem djeluje i Institut za informacijske znanosti i bibliologiju (*Instytut informacji naukowej i bibliologii / Institute for information science and book studies*).

Današnji Institut za informacijske znanosti i bibliologiju započeo je kao izvanredni studij knjižničarstva 1975. godine dok je već iduće godine prerastao u Katedru za knjižničarstvo i informacijske znanosti pri Institutu za poljsku filologiju. Područja obrazovanja i istraživanja tadašnje Katedre bila su usmjerena prema društvenom djelovanju knjige i knjižnica, no razvojem informacijskih tehnologija u knjižnicama, bilo je potrebno proširiti opseg izučavanja na područje informacijskih znanosti i tehnologija.⁸² Kao posljedica ovih promjena u ustrojstvu, 1994. godine Katedra je započela samostalno djelovanje kao Odjel za knjižničarstvo i informacijske znanosti pri fakultetu za povijesne znanosti Sveučilišta Nikole Kopernika. Od 2000. godine Odjel čine četiri katedre i jedan laboratorij: katedra za informacijske znanosti, katedra za knjižničarstvo, čitanje i biblioterapiju, katedra za drevne i suvremene knjige, katedra za tiskarstvo i računalni laboratorij, a 2004. godine Odjel prerasta u Institut za informacijske znanosti i bibliologiju⁸³ te kao takav djeluje i danas.

Sveučilište Nikole Kopernika smatra se jednim od pet najboljih sveučilišta u Poljskoj,⁸⁴ a tome pridonosi i činjenica da se pri Sveučilištu nalazi i sveučilišna knjižnica u kojoj se nalazi impozantni fond od gotovo 3 milijuna tiskanih i elektroničkih publikacija.

⁸¹ Usp. Isto.

⁸² Usp. Instytut informacji naukowej i bibliologii. URL: <http://www.inibi.umk.pl/> (2017-02-17)

⁸³ Usp. Isto.

⁸⁴Usp. Nicolaus Copernicus University in Torun: the University. URL: <https://www.umk.pl/en/university/university/> (2017-01-05)

Sveučilišna knjižnica u Torunu (*Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu*) osnovana je u rujnu 1945. godine, nekoliko mjeseci nakon uspostavljanja samog Sveučilišta te je otvorena za javnost u svibnju 1947. godine. Pri otvorenju, u fondu knjižnice se nalazilo 44 000 jedinica građe prikupljene darovima različitih ustanova, većinom knjižnica i škola te knjižnica iz inozemstva.⁸⁵ Knjižnica djeluje kao matična ustanova sa 16 odjelnih fakultetskih knjižnica.

Knjižnica je tijekom povijesti zbog nedostatka prostora mijenjala lokacije, sve do 1973. godine kada je izgrađena nova zgrada namijenjena isključivo za potrebe knjižnice. Nova zgrada je izgrađena u središtu Bielany kampusa okružena znanstvenim i obrazovnim ustanovama Sveučilišta te u skladu s pravilima struke i prakse knjižnične i informacijske znanosti (Slika 1.). Zgrada se prostire na 15 125 m² na 5 etaža⁸⁶ te je izgradnjom nove zgrade Ekonomskog fakulteta krajem 1992. godine, knjižnica dobila novi prostor ispod zgrade i time je spremište prošireno za dodatnih 2 400 m².⁸⁷ Novoizgrađenim prostorom knjižnice pružila se mogućnosti za razvoj novih usluga i funkcionalnog planiranje za korisnike, ali i za zaposlenike.



⁸⁵Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: o bibliotece URL: http://www.bu.umk.pl/o_bibliotece (2017-01-07)

⁸⁶ 2 etaže spremišta, 1. kat na kojem se nalaze posudbeni odjel, odjel informacija i uredi zaposlenika, 2. kat na kojem se nalazi zbirka u otvorenom pristupu te 3. kat na kojem se nalaze specijalne zbirke.

⁸⁷Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: o bibliotece URL: http://www.bu.umk.pl/o_bibliotece (2017-01-07)

Slika 1. Fotografija zgrade Sveučilišne knjižnice u Torunu⁸⁸

U knjižnici se nalazi prostor za smještaj fonda, čitaonice, spremišta te uredi zaposlenika, a strukturirana je u 16 odjela: odjel diseminacije i spremišta, posudbeni odjel, odjel za informacije, bibliografije i bibliometriju, odjel formalne obrade, odjel predmetne obrade i zbirki, odjel specijalnih zbirki, odjel nabave, odjel serijskih publikacija, odjel i čitaonica Pomerania, arhiv poljske emigracije, knjigovežnica, čitaonica europske dokumentacije, odjel kompjuterizacije i digitalizacije, odjel zaštite i konzervacije, odjel kontrole i selekcije, uprava i administracija.

Fond knjižnice sastoji se od više od 1 000 000 svezaka monografskih publikacija, 500 000 serijskih publikacija te oko 500 000 jedinica posebne građe uključujući 48 000 starih knjiga (213 inkunabula) i 4 100 rukopisa. Od 1947. godine knjižnica prikuplja obavezni primjerak publikacija izdanih u Poljskoj te razmjenjuje monografske i serijske publikacije s poljskim i inozemnim ustanovama.⁸⁹ Knjižnični fond je interdisciplinaran i prilagođen potrebama korisnika u obrazovnom i znanstvenom radu te je organiziran u nekoliko zbirki: zbirka rukopisa, zbirka stare građe, grafička zbirka, zbirka kartografije, glazbena zbirka, zbirka efemerne građe, arhiv emigracije, zbirka serijskih publikacija, zbirka doktorskih i magistarskih radova te otvoreni pristup u kojem su organizirane zbirke prema znanstvenim područjima.⁹⁰ U fondu knjižnice nalaze se unikatni srednjovjekovni rukopisi, tiskane knjige iz 15. do 18. stoljeća, slike i grafike poljske i europske umjetnosti, atlasi, note, karte s početka 16. stoljeća, zbirka publikacija istaknutih iseljenika i ustanova iz doba emigracije u 20. stoljeću te je sveučilišna knjižnica jedina visokoškolska knjižnica koja unutar svog sastava ima Sveučilišni muzej koji prikuplja slike, skulpture i ostale predmete poljske i svjetske kulture. U zbirci starih knjiga nalazi se mnogo znanstvenih i književnih djela, uključujući i zbirku publikacija zaštitnika Sveučilišta, Nikole Kopernika. Između ostalih, zbirka sadrži prvo i treće izdanje najznačajnijeg djela ovog znanstvenika, *De revolutionibus orbium coelestium*.⁹¹

⁸⁸ Charakchiewa, Wili, 2016.

⁸⁹Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: o bibliotece URL: http://www.bu.umk.pl/o_bibliotece (2017-01-07)

⁹⁰ Građa unutar otvorenog pristupa je organizirana prema internoj klasifikacijskoj shemi i složena prema stručnom rasporedu, a biti će pojašnjena u nastavku rada.

⁹¹Usp. Nicolaus Copernicus University in Torun: libraries and facilities. URL: <https://www.umk.pl/en/university/library/> (2017-01-07)

Prema statistici knjižnice⁹² krajem 2015. godine knjižnica je imala približno 50 000 registriranih korisnika. Uvođenjem automatiziranom knjižničnog sustava HORIZON 1995. godine, korisnicima je omogućen pristup *online* katalogu. Također, intenzivnom informatizacijom knjižnice, korisnicima su omogućene nove usluge poput elektroničkog naručivanja knjiga iz kataloga, primanja obavijesti o datumu posudbe i vraćanju, pristup bazama podataka s preko 40 000 naslova časopisa te *online* upita.⁹³ Korisnici, također, imaju osiguran pristup mnogobrojnoj računalnoj opremi, internetu te fotokopirnim uređajima koji se nalazi na svim odjelima knjižnice, ponajviše u otvorenom pristupu i na posudbenom odjelu.

U knjižnici je zaposleno 147 stručnih djelatnika iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti, a knjižnica je otvorena za svoje korisnike od ponedjeljka do petka od 8:30 do 20:00, subotom od 9:00 do 17:00 te čak i nedjeljom od 9:00 do 14:00 sati.

Danas sveučilišna knjižnica te odjelne fakultetske knjižnice prikupljaju građu svih znanstvenih područja Sveučilišta te čine veliku jedinstvenu mrežu informacijskih ustanova u kojoj se nalazi oko tri milijuna različitih vrsta knjižnične građe. Kroz razvijene informacijske i komunikacijske tehnologije, knjižničari su u mogućnosti doći do znanstvenih podataka koji su neophodni u obrazovnom i znanstvenom radu. Pristup mnogobrojnoj i interdisciplinarnoj građi dostupnoj u tiskanom i elektroničkom obliku omogućuje produbljivanje znanja i razvoj vještina ne samo korisnicima knjižnice, već i samim zaposlenicima.

2.2. Klasifikacijski sustav Sveučilišne knjižnice

Knjižnični fond u Sveučilišnoj knjižnici organiziran je na dva načina; građa u spremištima i specijalnim zbirkama slijedi princip tekućeg rastućeg broja ili *numerus currens* dok su zbirke u otvorenom pristupu organizirane kroz stručni raspored građe na policama, odnosno prema internoj klasifikacijskoj shemi knjižnice.

Razvoj klasifikacijskog sustava torunske sveučilišne knjižnice započinje 1946. godine, a autor klasifikacije, odnosno stručnog kataloga prema kojem je klasifikacija razvijena, je eminentni poljski knjižničar Nicholas Dzikowski. Uspostavljanje klasifikacijskog sustava prema stručnom katalogu polazi od činjenice da klasifikacija omogućuje učinkovitu

⁹²Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: statystyka URL: <http://www.bu.umk.pl/statystyka> (2017-01-07)

⁹³Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: o bibliotece URL: http://www.bu.umk.pl/o_bibliotece (2017-01-07)

organizaciju građe prema disciplinama i relevantnim formalnim obilježjima publikacija.⁹⁴ Sustav omogućuje raspodjelu sveukupnog znanja prema područjima i potpodručjima te pripadajućim stručnim oznakama, a služi označavanju i organiziranju građe na policama. Klasifikacijski sustav čine glavne tablice sa stručnim oznakama od slova A do E te pomoćne tablice s oznakama od slova F do L. Stručnu oznaku čine četiri kategorije - oznaka za predmet, autor, naslov te godina izdanja⁹⁵, što je vidljivo iz slike 2:

Ab.Fde/Nowak, Piotr/Bib/2008

Ab.Fde - Metodologija bibliometrije i webometrije

Nowak, Piotr – autor

Bib – prva tri slova naslova (*Bibliometria, webometria : podstawy, wybrane zastosowania*)

2008 – godina izdanja

Slika 2. Primjer stručne oznake u klasifikacijskom sustavu torunske sveučilišne knjižnice

Klasifikacijski sustav Sveučilišne knjižnice razvijen je isključivo za internu uporabu te zadržava svoj lokalni karakter ne prelazeći granice uporabe izvan torunske sveučilišne knjižnice. Iako klasifikacijski sustav nije stekao univerzalnu prepoznatljivost, prikladan je za potrebe organizacije građe unutar knjižnice dok bi prelazak na svjetske klasifikacijske sustave, poput Deweyeve decimalne klasifikacije ili Univerzalne decimalne klasifikacije, zahtijevao prevelike financijske troškove i ljudske resurse te bi bio dugotrajan proces za koji knjižnica trenutno nema potrebna sredstva.⁹⁶

Svaka jedinica građe unutar zbirke je označena naljepnicom u boji⁹⁷ koja indicira kojem području publikacija pripada te bijelom naljepnicom na kojoj se nalazi klasifikacijska oznaka. Na kraju svake stručne zbirke u otvorenom pristupu se nalaze serijske publikacije tog područja

⁹⁴Usp. Klugowska, Anna. Klasyfikacja Systematyczna Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – od klasyfikacji fakultetowej do znaków miejsca w wolnym dostępie. Biblioteka Uniwersytecka UMK, Toruń, str. 1.

⁹⁵Usp. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu: wolny dostęp. URL: <http://www.bu.umk.pl/wolny> (2017-01-07)

⁹⁶ Usp. Klugowska, Anna. Nav. dj. Str. 7.

⁹⁷ Primjerice, građa iz područja povijesti je označena plavom naljepnicom, žuta naljepnica označava područje ekonomije, crna naljepnica područje matematike, fizike i kemije, itd., dok je građa iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti označena zelenom bojom.

organizirane prema abecednom redoslijedu, a za održavanje i razvoj zbirke, predmetnu obradu te klasifikaciju zaduženi su predmetni knjižničari.

2.3. Cilj/svrha i hipoteze istraživanja

Vrednovanje knjižničnih zbirke definira se kao istraživanje i analiza pokazatelja o korištenju i snagama zbirke, a u ovom radu će biti prikazani rezultati vrednovanja zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice u Torunu u svrhu utvrđivanja zadovoljstva korisnika. Cilj istraživanja je utvrditi u kojoj mjeri građa u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti zadovoljava potrebe korisnika.

Određivanje razine zadovoljstva korisnika zbirke polazi od analize podataka o opsegu zbirke pri čemu su prikupljeni podaci o broju naslova i broju primjeraka naslova te podaci o mjestu izdanja i jeziku publikacija. Istraživanjem se, također, želi utvrditi starost zbirke pri čemu su zabilježeni podaci o godinama izdanja te koliki udio zbirke čine novije publikacije, točnije one izdane od 1990. godine do danas. Isto tako, istraživanjem se pokušalo odgovoriti na pitanje koliki udio zbirke čine različite vrste publikacija; monografske, serijske i referentne publikacije dok se podacima o klasifikacijskim stručnim oznakama utvrđuje sadržajna struktura unutar zbirke. Korištenje građe u zbirci prikazano je podacima o broju posudbi po naslovu publikacije, odnosno cirkulaciji građe. S obzirom da je glavni predmet istraživanja utvrđivanje zadovoljstva korisnika, provedeni su intervjui s korisnicima zbirke, primarno studentima i nastavnim osobljem Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju (*Institut informacji naukowej i bibliologii / Institute for information science and book studies*) pri Sveučilištu Nikole Kopernika u Torunu, ali i s voditeljicom zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti i voditeljem Odjela nabave Sveučilišne knjižnice u svrhu ispitivanja mišljenja i iskustva pri korištenju ove knjižnične zbirke.

U ovom radu postavljene su hipoteze istraživanja prema prethodno navedenim ciljevima.

Hipoteza broj 1. Zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti svojom strukturom odražava i prati studijski program Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju (*Institut informacji naukowej i bibliologii / Institute for information science and book studies*) te u potpunosti zadovoljava potrebe studenata i stručnog osoblja Instituta.

Hipoteza broj 2. U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice u Torunu prevladava zastarjela građa odnosno građa izdana prije 1990-ih godina.

2.4. Instrument i metodologija istraživanja

Primijenjene metode istraživanja u ovom radu su metode usmjerene prema zbirci u kombinaciji s metodama usmjerenim prema korisniku i korištenju uporabom kvantitativnih i kvalitativnih tehnika. S obzirom da se najrelevantniji podaci o sveukupnoj vrijednosti zbirke dobivaju kombinacijom ovih dviju metoda, u ovom istraživanju prikupljeni su kvantitativni podaci o zbirci, ali su ispitani i stavovi i mišljenja samih korisnika putem intervjua.

Kako bi se utvrdili opseg i veličina zbirke, prikupljeni su podaci o naslovima publikacija unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti. Pri tomu su prikupljeni podaci o prezimenu i imenu autora, naslovu i vrsti građe za svaku jedinicu te je prema vrsti građe analiza istraživanja podijeljena na monografske i serijske publikacije.

Kod monografskih publikacija osim prezimena i imena autora i naslova, uneseni su podaci o mjestu i godini izdanja kako bi se utvrdio broj publikacija izdan u određenim državama, kao i starost zbirke, odnosno prevladava li zastarjela građa u zbirci. Također, prikupljeni su podaci o broju primjeraka svakog naslova te broj posudbe kako bi se utvrdilo korištenje građe u zbirci. Nadalje, zabilježene su i klasifikacijske oznake po kojima će se ustanoviti sadržajna struktura građe unutar zbirke te podaci o jeziku na kojem su publikacije izdane kako bi se utvrdili najzastupljeniji jezici objavljivanja.

Popis građe unutar zbirke s podacima o prezimenu i imenu autora, naslovu, mjestu i godini izdanja te klasifikacijskim oznakama, autorici ovog rada ustupila je voditeljica zbirke knjižnične i informacijske znanosti. Važno je naglasiti da je zbirka u Sveučilišnoj knjižnici organizirana kao zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti i znanosti općenito, no s obzirom da je tema ovog istraživanja vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, analiza građe iz područja znanosti općenito je izostavljena jer prelazi svrhu i cilj ovog rada. Također, doktorske disertacije i magistarski radovi su organizirani prema posebnim oznakama (npr. Dr 1380 za doktorske disertacije; XVII-1/d za magistarske radove) te neće biti analizirani prema klasifikacijskim oznakama. Prema dobivenom popisu, provjeravani su kataložni zapisi te preuzimani podaci o broju primjeraka svakog naslova, cijeni, jeziku publikacije te broju

posudbe. Broj posudbi u Sveučilišnoj knjižnici se bilježi u automatiziranom sustavu HORIZON od 1995. godine, te je dostupan preko administrativnog pristupa kataložnim zapisima i na taj su način provjeravani i prikupljeni potrebni podaci. S obzirom da se zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti nalazi u otvorenom pristupu te korisnici mogu samostalno koristiti građu, u prostoru zbirke nalaze se određena mjesta gdje se odlaže korištena građa koju knjižničari zatim unose u automatizirani sustav te vraćaju na police. Na taj način dostupni su podaci i o korištenju građe koja nije za posudbu, odnosno referentne zbirke. Zbog velikog broja posudbi, u analizi istraživanja odabrana su četiri najčešće posuđivana naslova, dva naslova stručno-znanstvenih knjiga te dva naslova referentne građe.

Kod serijskih publikacija, osim naslova, prikupljeni su podaci o godištima koji se u cijelosti nalaze u zbirci, kao i godine početka i kraja pretplate za svaki naslov. Također, zabilježena je dostupnost elektroničke i/ili online verzije svakog naslova serijskih publikacije te pristup i početak i kraj pretplate na baze podataka iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti. Analizom kataložnih zapisa pojedinačnog naslova serijskih publikacija, prikupljeni su podaci o godištima te time i godine početka i kraja pretplate. Također, na taj način je zabilježeno jesu li naslovi dostupni samo u tiskanoj verziji ili i u elektroničke i/ili online verziji. Naslovi serijskih publikacija neće biti analizirani prema sadržajnoj strukturi jer su organizirani prema principu *numerus currens* te tako nisu sadržajno klasificirani.

Također, pregledani su studijski planovi i programi, odnosno kolegiji koji se izvode na Institutu za informacijske znanosti i bibliologiju.

Ispitivanje zadovoljstva korisnika i dostupnosti građe u zbirci provedeno je putem individualnih pismenih intervjua. Prvotno je bilo zamišljeno provesti intervjue usmeno te bi bili snimani i zatim transkribirani, no s obzirom na jezičnu barijeru (poljski jezik – engleski jezik), odlučeno je pitanja za intervju na engleskom jeziku poslati putem e-maila u pisanom obliku kako bi se olakšalo razmišljanje i odgovaranje korisnika na postavljena pitanja.

Pitanja su bila strukturiranog tipa te su ispitani stavovi i mišljenja dva profila korisnika; studenata i nastavnog osoblja Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju, te voditeljice zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti i voditelja Odjela za nabavu Sveučilišne knjižnice. Ponuđene teme za korisnike su bile o učestalosti korištenja građe, načinu korištenja i smještaju, pristupu i pronalaženju građe, korisnosti i aktualnosti građe, te dodatna tema za nastavno osoblje o suradnji s knjižnicom. Pitanja namijenjena voditeljici zbirke su se odnosila na razvoj

i održavanje zbirke, dok su se pitanja za voditelja Odjela za nabavu odnosila na načine nabave te također na suradnju s nastavnim osobljem i fakultetima. Intervjuirani studenti označeni su simbolima S1-S11, a nastavno osoblje N1 i N2.

2.5. Uzorak istraživanja

Kvantitativno istraživanje je provedeno na uzorku 4 676 naslova koji čine zbirku knjižničnih i informacijskih znanosti u Sveučilišnoj knjižnici u Torunu u Poljskoj. Utvrđeno je da se unutar zbirke nalazi 2 460 (52,6%) naslova stručno-znanstvenih knjiga, 87 (1,9%) naslova zbornika radova, 18 (0,4%) doktorskih disertacija i 5 (0,1%) magistarska rada, te čak 1 987 (42,5%) naslova referentne građe koju čine bibliografije, biografski leksikoni, katalogi, enciklopedije, rječnici, popisi, vodiči i inventari. Ostalu monografsku građu, koju čine standardi, smjernice i izvještaji, čine 28 (0,6%) naslova. Također, u zbirci se nalazi 91 (1,9%) naslov serijskih publikacija.

Nadalje, kvalitativno istraživanje putem intervjua je provedeno na uzorku od 15 ispitanika, 11 studenata, 2 člana nastavnog osoblje te 2 voditelja odjela unutar knjižnice. Nastavno osoblje je kontaktirano putem elektroničke pošte, odnosno e-mail adrese su pronađene na mrežnim stranicama Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju te su zatim ispitanici kontaktirani. Nakon intervjua s jednim članom nastavnog osoblja, ispitanik je ponudio proslijediti pitanja za intervju studentima Instituta i tim putem su prikupljeni stavovi i mišljenja studenata korisnika zbirke. Na početku intervjua ispitanici su demografski podaci korisnika, odnosno kod studenata spol, godina studija, odjel te studentski program, dok su kod nastavnog osoblja ispitanici znanstveno-nastavno zvanje i područje znanstvenog interesa. Time je dobiven slijedeći uzorak ispitanika:

Studenti:

- Spol: 7 ispitanika ženskog spola i 4 ispitanika muškog spola
- Godine studija: 6 ispitanika na 1. godini studija, 2 ispitanika na 2. godini studija, 3 ispitanika na 3. godini studija
- Odjeli i studentski programi: svi ispitanici pohađaju Institut za informacijske znanosti i bibliologiju, studentski program informacijskih znanosti i bibliologije.

Nastavno osoblje:

- Znanstveno-nastavno zvanje: asistent i doktorandica

- Područje znanstvenog interesa: nakladničko tržište, povijest i sociologija tiskarstva, čitalaštvo; društveni mediji, novi oblici knjiga, promocija i marketing knjiga, nakladničko tržište.

2.6. Ograničenje istraživanja

Ograničenje istraživanja u ovom radu predstavljale su provedbe intervjua s ispitanicima. Kako je prethodno navedeno, prvotno je bilo zamišljeno provesti intervjue usmeno, no s obzirom na jezičnu barijeru (poljski jezik – engleski jezik), odlučeno je intervjue provesti pismeno. Tijekom pronalaženja ispitanika za ovo istraživanje, uočeno je da korisnici teško usmeno komuniciraju na engleskom jeziku iako im je pasivno poznavanje jezika na primjerenom razini. S druge strane, autorica ovog rada je smatrala da je njezino poznavanje poljskog jezika u tom trenutku bilo nedovoljno kako bi se intervjui proveli na materinskom jeziku ispitanika. Stoga je odlučeno da će se pitanja za intervju sastaviti na engleskom jeziku te poslati pismeno ispitanicima kako bi imali slobodu protumačiti pitanja ili prevesti na poljski jezik, a zatim odgovoriti. No, ni ovo rješenje se nije pokazalo najboljim jer se iz odgovora ispitanika može primijetiti da pitanja nisu u potpunosti shvaćena ili odgovorena. Ova problematika je mogla biti razriješena, primjerice, postavljanjem pitanja ispitanicima na engleskom jeziku, no dati im mogućnost odgovora na poljskom jeziku. Također, pitanja su mogla biti sastavljena na engleskom jeziku te uz pomoć osobe koja vješto govori i poljski i engleski jezik, prevedena na poljski, kao što je djelomično učinjeno kod pitanja za intervju s voditeljima odjela unutar knjižnice.

Iako je tijekom istraživanja došlo do ograničenja, smatra se da su dobiveni rezultati ipak dovoljni za donošenje zaključaka o zadovoljstvu korisnika te će nastavku rada biti predstavljeni rezultati istraživanja analizom navedenih prikupljenih podataka.

3. Rezultati istraživanja

Rezultati istraživanja analizirani su, kao što je prethodno navedeno, prema vrsti građi, stoga se prvi dio rezultata odnosi na monografske publikacije, a drugi dio na serijske publikacije. Nakon toga će biti prikazana analiza provedenih intervjua s korisnicima i voditeljima knjižnice.

3.1. Broj naslova unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti

Početna točka istraživanja je utvrditi broj naslova i primjerka te vrste građe koji čine zbirku knjižničnih i informacijskih znanosti. Prema vrsti građe, analizirani su naslovi monografskih i serijskih publikacija. Monografske publikacije podijeljene su na stručno-znanstvene knjige, referentnu građu, zbornike radova, doktorske disertacije, magistarske radove i ostalu monografsku građu. Referentnu građu sačinjavaju bibliografije, biografski leksikoni, katalogi, enciklopedije, rječnici, godišnjaci, popisi, vodiči i inventari, dok su smjernice, standardi i izvještaji svrstani u ostalu monografsku građu.

Kod serijskih publikacija analizirani su tiskani naslovi te dostupnost istih u elektroničkoj i/ili *online* verziji. Također, analizirana su godišta serijskih publikacija koje knjižnica posjeduje u cijelosti te godine početka i kraja pretplate na naslove serijskih publikacija u zbirci. Prikazani su i podaci o početku i kraju pretplate na baze podataka iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti, no, nažalost, nisu analizirani naslovi serijskih publikacija kojima je omogućen pristup putem navedenih baza podataka.

U tablici 1. nalazi se broj i postotak naslova u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti prikazani prema vrsti građe.

Tablica 1. Zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti

Vrsta građe	Broj naslova	%
Stručno-znanstvene knjige	2460	52,6
Referentna građa	1987	42,5
Zbornici radova	87	1,9
Doktorske disertacije	18	0,4
Magistarski radovi	5	0,1
Ostala monografska građa	28	0,6
Serijske publikacije	91	1,9
Ukupno	4676	100

Prema vrsti građe utvrđeno je da se u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti nalazi 2 460 (52,6%) naslova stručno-znanstvenih knjiga, 1 987 (42,5%) naslova referentne građe, 87 (1,9%) zbornika radova, 18 (0,4%) doktorskih disertacija, 5 (0,1%) magistarskih radova te 28

(0,6%) naslova ostale monografske građe, odnosno smjernica, standarda i izvještaja. U zbirci se također nalazi 91 (1,9%) naslov serijskih publikacije (Prilog 3.) te će kasnije u radu u analizi serijskih publikacija biti prikazano koliko naslova je dostupno u elektroničkoj i/ili *online* verziji (Prilog 4.) kao i popis baza podataka (Tablica 10.)

3.2. Monografske publikacije

U tablici 1. prikazan je udio naslova u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti prema vrsti građe te s obzirom da na to u ovom dijelu rada biti će analizirani podaci prikupljeni za monografske publikacije. Osim podataka o broju naslova monografskih publikacija, prikupljeni su podaci i o broju primjeraka za svaki naslov. Stoga, u tablici 2. nalazi se broj naslova i broj primjeraka za svaku kategoriju monografskih publikacije.

Tablica 2. Broj naslova i broj primjeraka monografske građe

Vrsta građe	Broj naslova	%	Broj primjeraka	%
Stručno-znanstvene knjige	2460	53,7	3141	58,9
Referentna građa	1987	43,3	2008	37,7
Zbornici radova	87	1,9	127	2,4
Doktorske disertacije	18	0,4	18	0,3
Magistarski radovi	5	0,1	5	0,1
Ostala monografska građa	28	0,6	33	0,6
Ukupno	4585	100	5332	100

U tablici 3. prikazano je da zbirku knjižničnih i informacijskih znanosti čini 4 585 naslova monografske građe u 5 332 primjerka. Stručno-znanstvene knjige sačinjavaju najveći dio zbirke od 2 460 (53,7%) naslova u 3 141 (58,9%) primjerku, dok referentna građa broji čak 1 987 (43,3%) naslova u 2 008 (37,7%) primjeraka. Nadalje, u zbirci se nalazi 87 (1,9%) zbornika radova u 127 (2,4%) primjerka te 18 (0,4%) naslova doktorskih disertacija u isto toliko primjeraka koji čine 0,3% u ukupnom broju primjerka kao i 5 (0,1%) naslova magistarskih radova u jednakom broju primjeraka i postotku (0,1%) u ukupnom broju primjeraka. Knjižnica posjeduje 28 (0,6%) naslova ostale monografske građe; smjernica, standarda i izvještaja, u 33 (0,6%) primjerka.

3.2.1. Analiza zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti prema stručnim klasifikacijskim oznakama

Zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti u Sveučilišnoj knjižnici u Torunu nalazi se u otvorenom pristupu te je organizirana prema internom klasifikacijskom sustavu knjižnice koji je prikazan prethodno u radu. Važno je naglasiti da je zbirka organizirana kao zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti i znanosti općenito, no s obzirom da je tema ovog istraživanja vrednovanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, analiza građe iz područja znanosti općenito je izostavljena jer prelazi svrhu i cilj ovog rada. Također, doktorske disertacije i magistarski radovi su organizirani prema posebnim oznakama (npr. Dr 1380 za doktorske disertacije; XVII-1/d za magistarske radove) te neće biti analizirani prema klasifikacijskim oznakama.

Klasifikacija građe je organizirana u dvije glavne predmetne skupine; bibliologija (Ab) i knjižničarstvo (Ac) te tablica 3. prikazuje podjelu naslova zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti prema navedenim glavnim skupinama.

Tablica 3. Podjela naslova monografskih publikacija unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti prema glavnim predmetnim skupinama

Skupina	Broj naslova	%
Ab - Bibliologija	3081	67,5
Ac - Knjižničarstvo	1481	32,5
Ukupno	4562	100

Prema tablici 3. u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti se nalazi 3 081 (67,5%) naslova iz područja bibliologije te 1 481 (32,5%) naslova iz područja knjižničarstva.

U nastavku rada biti će prikazana detaljnija stručna struktura građe prema podskupina unutar glavnih skupina (tablica 4. i 5.).

Tablica 4. Podjela naslova monografskih publikacija zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti unutar glavne skupine Ab.

Stručna oznaka	Stručno područje	Broj naslova	%
Ab	Bibliologija	486	15,8
Aba	Povijest	159	5,2
Abbg	Sloboda tiska, cenzura	87	2,8
Abd	Bibliografija (teorija, metodologija)	72	2,3
Abdn	Opće i nacionalne bibliografije	6	0,2
Abdna	Pojedinačne opće i nacionalne bibliografije	1026	33,3
Abe	Rukopisi	124	4,0
Abf	Inkunabulistica	2	0,1
Abg	Pismo	15	0,5
Abh	Periodika	569	18,5
Abi	Novinarstvo	112	3,6
Abk	Proizvodnja papira	30	1,0
Abl	Tiskarstvo	165	5,4
Abm	Nakladništvo	141	4,6
Abn	Knjižarstvo	41	1,3
Abo	Knjigoveštvo	17	0,6
Abp	Bibliofilija	29	0,9
Ukupno		3081	100

Analizom podataka prikazanih u tablici 3. uočava se da najveći broj naslova, 1 026 (33,3%), pripada pojedinačnim općim i nacionalnim bibliografijama s klasifikacijskom oznakom Abdna. Slijedeća predmetna skupina po broju naslova je područje periodike s 569 (18,5%) naslova te oznakom Abh, no u ovom slučaju oznaka ne predstavlja serijske publikacije već građu o području periodike općenito. U glavnoj stručnoj skupini Ab, područja bibliologije, nalazi se 486 (15,8%) naslova.

Nadalje, u području tiskarstva – oznake Abl nalazi se 165 (5,4%) naslova, dok se u području povijesti knjige – oznake Aba nalazi 159 (5,2%) naslova. Skupina Abm koja predstavlja nakladništvo zastupljena je s 141 (4,6) naslovom, dok područje rukopisa - oznake

Abe sačinjava 124 (4,0%) naslova te područje novinarstva – oznake Abi čini 112 (3,6%) naslova.

Zbirka sadrži 87 (2,8%) naslova iz područja slobode tiska i cenzure – oznake Abbg te 72 (2,3%) naslova iz područja teorije i metodologije bibliografija – oznake Abd. U području knjižarstva – oznake Abn nalazi se 41 (1,3%) naslova dok se u skupini Abk iz područja proizvodnje papira nalazi 30 (1,0%) naslova.

Stručna područja koja imaju manje od 30 naslova su: Abp – Bibliofilija s 29 (0,9%) naslova, Abo – Knjigoveštvo s 17 (0,6%) naslova, Abg – Pismo s 15 (0,5%) naslova, Abdn – opće i nacionalne bibliografije s 6 (0,2%) naslova te Abf – Inkunabulistika s 2 (0,1%) naslova.

Tablica 4. Podjela naslova monografskih publikacija zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti unutar glavne skupine Ac.

Stručna oznaka	Stručno područje	Broj naslova	%
Ac	Knjižničarstvo	313	21,1
Acb	Zakonodavstvo	15	1,0
Ace	Organizacija i upravljanje knjižnica	56	3,8
Acg	Mehanizacija i automatizacija u knjižnicama	51	3,4
Ach	Katalogizacija, teorija i praksa	110	7,4
Aci	Informacijska i dokumentacijska znanost	88	5,9
Ack	Nabava građe	5	0,3
Acn	Zaštita i konzervacija	48	3,2
Acp	Dijeljenje i reprografija	11	0,7
Acr	Specijalne zbirke	140	9,5
Acrd	Stare publikacije	44	3,0
Acre	Elektroničke publikacije	18	1,2
Acrf	Mikrofilm	81	5,5
Acsa	Narodne knjižnice	87	5,9
Acsd	Školske knjižnice	23	1,6
Acse	Privatne knjižnice	21	1,4
Acsf	Samostanske knjižnice	22	1,5

Acsg	Znanstvene knjižnice	185	12,5
Act	Čitanje	163	11,0
Ukupno		1481	100

Tablica 4. prikazuje broj naslova unutar glavne skupine – Knjižničarstvo oznake Ac te se upravo u toj skupini nalazi najveći broj naslova, 313 (21,1%) dok je slijedeće najzastupljenije područje znanstvene knjižnice – oznake Acsg s 185 (12,5%) naslova. Nadalje, zbirka sadrži 163 (11%) naslova iz područja čitanja – oznake Act dok se u području specijalnih zbirki – oznake Acr nalazi 140 (9,5%) naslova, a u skupini Ach područja teorije i prakse katalogizacije nalazi se 110 (7,4%) naslova.

Područje informacijske i dokumentacijske znanosti – oznake Aci pokriva 88 (5,9%) naslova, kao i područje narodnih knjižnica – oznake Acsa s 87 (5,9%) naslova. Zbirka sadrži i 81 (5,5%) naslov iz područja mikrofilma – oznake Acrf te 56 (3,8%) naslova iz područja organizacije i upravljanja knjižnicama – oznake Ace dok se u području mehanizacije i automatizacije u knjižnicama – oznake Acg nalazi 51 (3,4%) naslova. U zbirci se, također, nalazi 48 (3,2%) naslova oznake Acn iz područja zaštite i konzervacije te 44 (3%) naslova starih publikacija.

Oznake skupina koje imaju manje od 30 naslova su: Acsd – Školske knjižnice s 23 (1,6%) naslova, Acsf – Samostanske knjižnice s 22 (1,4%) naslova, Acse – Privatne knjižnice s 21 (1,4%) naslova, Acre – elektroničke publikacije s 18 (1,2%) naslova, Acb – Zakonodavstvo s 15 (1%) naslova, Acp – Dijeljenje i reprografija s 11 (0,7%) naslova te Ack – Nabava građe s 5 (0,3%) naslova.

3.2.2. Jezici u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

Provjeravanjem knjižničnih zapisa svakog naslova unutar zbirke, prikupljeni su podaci o jezicima izdanja na kojima su publikacije objavljene. Analizom prikupljenih podataka utvrđuje se zastupljenost jezika u zbirci. U tablici 5. navedeni su jezici izdanja publikacija unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti.

Tablica 5. Jezici u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Jezik	Broj naslova	%
Poljski jezik	3218	70,34
Engleski jezik	425	9,3
Njemački jezik	336	7,4
Francuski jezik	143	3,08
Danski jezik	91	1,9
Ruski jezik	73	1,56
Talijanski jezik	40	0,86
Švedski jezik	39	0,83
Mađarski jezik	34	0,73
Litvanski jezik	33	0,71
Nizozemski jezik	28	0,6
Norveški jezik	25	0,53
Slovenski jezik	24	0,51
Kombinacija jezika	16	0,34
Finski jezik	15	0,32
Češki jezik	12	0,26
Španjolski jezik	10	0,21
Latinski jezik	5	0,11
Bugarski jezik	4	0,09
Bjeloruski jezik	3	0,06
Ukrajinski jezik	3	0,06
Latvijski jezik	3	0,06
Portugalski jezik	2	0,04
Hrvatski jezik	1	0,02
Slovački jezik	1	0,02
Srpski jezik	1	0,02
Ukupno	4585	100

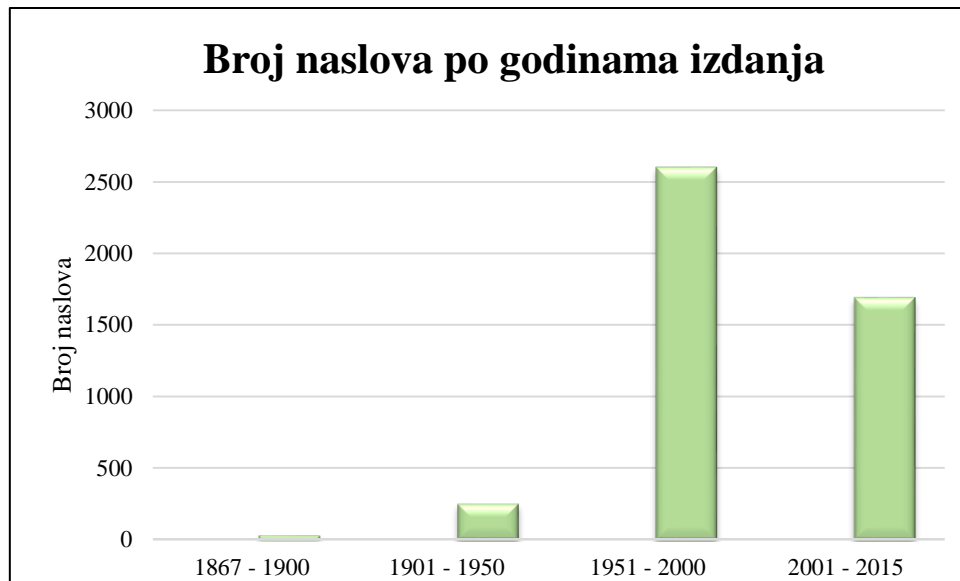
U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti najzastupljeniji jezik je, očekivano, poljski jezik s 3 218 (70,34%) naslova, zatim engleski jezik s 425 (9,3%) naslova te njemački jezik s 336 (7,4%) naslova. Slijedeći jezik je francuski jezik s 143 (3,08%) naslova dok je na

danskom jeziku 91 (1,9%) naslova. Na ruskom jeziku izdano je 73 (1,56%) naslova, na talijanskom jeziku 40 (0,86%) naslova te na švedskom jeziku 39 (0,83%) naslova. U zbirci se nalaze publikacije i na mađarskom jeziku s 34 (0,73%) naslova te na litvanskom jeziku s 33 (0,71%) naslova. Jezici zastupljeni u manje od 30 naslova su: nizozemski jezik u 28 (0,6%) naslova, norveški jezik u 25 (0,53%) naslova, slovenski jezik u 24 (0,51%) naslova, finski jezik u 15 (0,32%) naslova, češki jezik u 12 (0,26%) naslova te španjolski jezik u 10 (0,21%) naslova.

Neke od publikacija su pisane na nekoliko jezika, primjerice dvojezični rječnici te su takve publikacije smještene u kategoriju kombinacija jezika, a u zbirci se nalazi 16 (0,34%) naslova te kategorije. Nadalje, ostali jezici su zastupljeni u manjoj mjeri, odnosno manje od deset naslova po jeziku, a to su: latinski jezik u 5 (0,11%) naslova, bugarski jezik u 4 (0,09%) naslova, bjeloruski, ukrajinski i latvijski jezik u 3 (0,06%) naslova, portugalski jezik u 2 (0,04%) naslova te hrvatski, slovački i srpski jezik u samo 1 (0,02%) naslovu.

3.2.3. Starost zbirke

Pri vrednovanju zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, prikupljeni su podaci i o godinama izdanja naslova kako bi se utvrdila starost zbirke. U zbirci se nalaze naslovi izdani u razdoblju od 1867. godine do 2015. godine, dakle najstariji naslov u zbirci je izdan čak 1867. godine. Izdanja u godinama prije 1923. godine zastupljeni s do 5 naslova, dok je broj naslova izdan do 1950-ih prosječno do 10 naslova svake godine. Nakon 1950-ih godina, broj naslova se povećava na prosječno 50 naslova svake godine. Krajem 1990-ih godina, broj naslova je prosječno 100 naslova po godini te je u cjelokupnoj zbirci 2 446 (53,3%) naslova izdano nakon 1990-ih godina. Najviše naslova je objavljeno 2013. godine i to čak 148 naslova. S obzirom na velik raspon godina izdanja građe unutar zbirke, popis godina izdanja te broj naslova unutar svake godine detaljno je prikazan u Prilogu 1. dok je na slici 3. prikazan broj naslova po godinama izdanja u intervalima od 50 godina.



Slika 3. Broj naslova po godinama izdanja u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

3.2.4. Mjesta izdanja

Građa unutar zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti analizirana je i prema mjestu izdanja kako bi se utvrdilo u kojoj državi je izdano najviše naslova te su podaci prikazani u tablici 6.

Tablica 6. Mjesta izdanja naslova u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Država	Broj naslova	%
Poljska	3201	69,81
Njemačka	341	7,44
Velika Britanija	197	4,30
Sjedinjene Američke Države	160	3,49
Francuska	141	3,08
Danska	95	2,07
Nizozemska	66	1,44
Rusija	58	1,26
Italija	46	1,00
Švedska	42	0,92
Litva	37	0,81
Mađarska	36	0,79
Ostale države	31	0,68

Slovenija	30	0,65
Norveška	26	0,57
Češka	16	0,35
Austrija	16	0,35
Finska	15	0,33
Belgija	10	0,22
Španjolska	9	0,20
Švicarska	7	0,15
Bugarska	5	0,11
Ukupno	4585	100,00

Nakon analize mjesta izdanja pojedinog naslova, s obzirom na velik broj različitih gradova i naslova općenito, odlučeno je će se prikazati države unutar koje se nalaze mjesta, odnosno gradovi izdanja. Najveći broj naslova, 3 201(69,81%), izdan je u Poljskoj, zatim 341 (7,44%) naslova u Njemačkoj te u 197 (4,3%) naslova Velikoj Britaniji. Broj naslova izdanih u Sjedinjenim Američkim Država je 160 (3,49%) dok je u Francuskoj izdano 141 (3,08%) naslov, a u Danskoj 95 (2,07%) naslova. U zbirci se nalazi 66 (1,44%) naslova izdanih u Nizozemskoj, 58 (1,26%) naslova izdanih u Rusiji te 46 (1%) naslova u izdanih u Italiji. U Švedskoj je izdano 42 (0,92%) naslova, u Litvi 37 ((0,81%) naslova dok je u Mađarskoj izdano 36 (0,79%) naslova. Države u kojima je izdano 30 naslova i manje su: Slovenija – 30 (0,65%) naslova, Norveška – 26 (0,57%) naslova, Češka i Austrija – 16 (0,35%) naslova, Finska – 15 (0,33%) naslova, Begija – 10 (0,22%) naslova, Španjolska – 9 (0,20%) naslova, Švicarska – 7 (0,15%) naslova te Bugarska – 5 (0,11%) naslova.

Prilikom analize država izdanja, odlučeno je da će se države u kojima je izdano manje od 5 naslova svrstati u kategoriju ostale države te se u toj kategoriji nalazi 31 (0,68%) naslov.

3.2.5. Posuđeni naslovi

Kako bi se utvrdilo korištenje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, prikupljeni su podaci o broju posudbe za svaki pojedini naslov, odnosno za svaki primjerak naslova unutar zbirke, od početka korištenja automatiziranom knjižničnog sustava HORIZON 1995. godine. Analizom bilježenja posudbi u automatiziranom sustavu zaključeno je da je od 4 585 naslova, 3 555 (77,5%) naslova posuđeno barem jednom dok 1 030 (22,5%) naslova nikada nije posuđeno.

Naslovi koji je posuđen barem jednom, dakle 3 555 naslova, su posuđena sveukupno 46 773 puta, što u prosjeku iznosi 13 posudbi po naslovu.

Zbog velikog broja posudbi po naslovu, odabrana su četiri najčešće korištena naslova stručno-znanstvenih knjiga. Naslov koji je najviše korišten je „*Wprowadzenie do informacji naukowej dla archiwistów*“ (Uvod u znanstvene informacije za arhiviste) autora Macieja Gołombiowskog, koji se u zbirci nalazi u 17 primjeraka te je posuđen čak 505 puta, što je u prosjeku 30 posudbi po primjerku. Druga stručno-znanstvena knjiga po broju posudbi je „*Bibliotekarstwo*“ (Knjižničarstvo) urednika Zbigniewa Żmigrodzkiego koju knjižnica posjeduje u 12 primjerka te je posuđena 339 puta što je u prosjeku 28 posudbi po primjerku. Knjiga autorice Małgorzate Fedorowicz „*Specjalne materiały czytelnicze dla osób niepełnosprawnych : zarys dziejów, formy, obieg społeczny*“ (Specijalni materijali za čitanje za osobe s invaliditetom), koja se u zbirci nalazi u 4 primjerka, posuđena je 200 puta što je u prosjeku 50 posudbi po primjerku, dok je publikaciju „*Książka na przestrzeni dziejów*“ (Knjiga u povijesti) autorica Barbare Bieńkowske i Elżbiete Maruszak, koju knjižnica posjeduje u 6 primjeraka, posuđena 215 puta što je u prosjeku 35 posudbi po primjerku.

3.2.6. Referentna zbirka

Referentna građa je smještena na policama s ostatkom građe i organizirana je prema stručnim oznakama te je pregledom kataložnih zapisa izdvojena na poseban popis i analizirana prema vrsti. Time se došlo do podataka da referentu zbirku čine bibliografije, biografski leksikoni, godišnjaci, katalozi, enciklopedije, rječnici, popisi, vodiči i inventari. U referentnoj zbirci se nalazi 1 987 (43,3%) naslova u 2 008 (37,7%) primjeraka te je u tablici 7. prikazan broj naslova unutar svake vrste referentne građe.

Tablica 7. Referentna građa u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Vrsta građe	Broj naslova	%
Bibliografije	1166	58,7
Katalozi	538	27,1
Rječnici	100	5,0
Popisi	91	4,6
Enciklopedije	52	2,6

Inventari	18	0,9
Biografski leksikoni	15	0,8
Godišnjaci	4	0,2
Vodiči	3	0,2
Ukupno	1987	100

U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice se nalazi opsežan broj referentna građe koja čini čak 43,3% ukupnog broja naslova unutar zbirke. Najveći broj referentne građe čine bibliografije s 1 166 (58,7%) naslova, a potom katalogi s 538 (27,1%) naslova. Rječnici broje 100 (5%) naslova, popisi 91 (4,6%) naslov, a enciklopedije 52 (2,6%) naslova. Manji broj naslova sačinjavaju inventari s 18 (0,9%) naslova, biografski leksikon s 15 (0,8%) naslova te godišnjaci s 4 (0,2%) naslova i vodiči s 3 (0,2%) naslova.

S obzirom da se referentna građa nalazi u otvorenom pristupu, ali nije za posudbu, broj korištenje u automatiziranom sustavu ovisi o bilježenju od strane knjižničara, odnosno ako je građa pomaknuta s police, knjižničar je dužan zabilježiti korištenje građe u sustavu. Prema tim podacima, utvrđeno je da je od 1 987 naslova, korišteno njih 1 162, koja su korištena čak 14 823 puta što u prosjeku daje 12 posudbi po naslovu.

Naslov referentne građe koji je najčešće korišten je „*Encyklopedia wiedzy o książce*“ (Enciklopedija znanja o knjizi) urednika Aleksandra Birkenmajera, koji se u zbirci nalazi u 3 primjerka, a posuđen je 476 puta što u prosjeku daje 159 posudbi po primjerku. Rječnik „*Słownik pracowników książki polskiej*“ (Leksikon poljskih knjižara) urednice Irene Treichel, knjižnica posjeduje u 2 primjerka te je posuđen 349 puta što je u prosjeku čak 175 posudbi po primjerku.

3.2.7. Ostala monografska građa

Ostalu monografsku građu čine standardi, smjernice i izvještaji u 28 (0,6%) naslova te je broj naslova svake prikazan u tablici 8.

Tablica 8. Ostala monografska građa u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Vrsta građe	Broj naslova	%
Izvještaji	17	60,7

Standardi	9	32,1
Smjernice	2	7,1
Ukupno	28	100

Najveći broj naslova ostale monografske građe čine izvještaji, njih 17 (60,7%), zatim 9 (32,1%) naslova standarda te 2 (2,1%) naslova smjernica.

3.2.8. Doktorske disertacije i magistarski radovi

U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti nalazi se 18 doktorskih disertacija i 5 magistarskih radova. 15 doktorskih disertacija obranjeno je nakon 2000. godine, a tri disertacije između 1990. - 1991. godine. Od magistarskih radova četiri su objavljena nakon 2000. godine, a samo jedan 1999. godine. Sve doktorske disertacije i magistarski radovi u zbirci su na poljskom jeziku te je pregledom zapisa u automatiziranom sustavu utvrđeno da niti jedan naslov nije bio posuđen. Važno je naglasiti da je jedna doktorska disertacija rad stalnog zaposlenika Sveučilišne knjižnice u Torunu, Dominika Mirosława Piotrowskog pod naslovom „*Open source'owe systemy zarządzania treścią jako platforma realizacji elektronicznych usług bibliotecznych*„ (Otvoreni sustavi upravljanja sadržajem kao platforme za implementaciju elektroničkih knjižničnih usluga). U Prilogu 2. se nalazi detaljan popis svih naslova i autora doktorskih disertacija i magistarskih radova.

3.3. Serijske publikacije

U sveučilišnoj knjižnici, odnosno u zbirci knjižničnih i informacijski znanosti nalazi se 91 naslov serijskih publikacija. Zbog nemogućnosti prikupljanja podataka o dostupnosti elektroničkih serijskih publikacija, analizirani su zapisi tiskanih serijski publikacija te je zabilježeno koliko ih je dostupno u elektroničkoj i/ili *online* verziji. Dakle, od 91 naslova tiskanih časopisa, 35 (38,5%) naslova je dostupno elektroničkoj i/ili *online* verziji. U prilogu 3. se nalazi popis svih naslova serijskih publikacija u zbirci knjižnične i informacijske znanosti.

Serijske publikacije se u otvorenom pristupu nalaze na kraju zbirke te su organizirane prema signaturi, odnosno prema principu rastućeg tekućeg broja te iz tog razloga nisu analizirani prema sadržajnoj strukturi. Osim podataka o naslovu publikacije, nakladniku i mjestu izdanja te broju posudbe i jeziku publikacije, kod časopisa su zabilježeni i podaci o godištima koje knjižnica posjeduje te o početku i kraju pretplate za svaki pojedini naslov.

Podacima o godištima utvrđuje se koje naslove knjižnica posjeduje u cijelosti, a godine početka i kraja pretplate utvrđene su određivanjem godine iz koje knjižnica ima prvi sveščić, dok se za kraj pretplate uzimala godine u kojoj je primila zadnji broj. Također, prikupljeni su podaci o pretplatama na baze podataka iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti.

Serijske publikacije analizirane su prema jeziku publikacije, godištima te početku i kraju pretplate na pojedinačne naslove, dok su kod baza podataka, također, analizirane godine početka i kraja pretplate. U nastavku rada su prikazani rezultati istraživanja prema navedenim kategorijama.

3.3.1. Jezici serijskih publikacija

Kod serijskih publikacija su zabilježeni podaci o jeziku izdanja, kao i kod monografskih publikacije te je u tablici 9. prikazana jezična struktura.

Tablica 9. Jezici naslova časopisa u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Jezik	Broj naslova	%
Poljski jezik	71	78,0
Njemački jezik	10	11,0
Engleski jezik	9	9,9
Francuski jezik	1	1,1
Ukupno	91	100

Prema tablici 9. je utvrđeno da su serijske publikacije u zbirci izdane na poljskom jeziku sa 71 (78%) naslovom, na njemačkom jeziku s 10 (11%) naslova, na engleskom jeziku s 9 (9,9%) naslova te na francuskom jeziku s 1 (1,1%) naslovom.

3.3.2. Početak i kraj pretplate na naslove serijskih publikacija u zbirci

Početak i kraj pretplate na naslove serijskih publikacija utvrđen je tako da se za svaki naslov u zbirci preuzela godina prvog sveščića kojeg knjižnica posjeduje kao godinu početka pretplate, dok je za godinu kraja pretplate preuzet zadnji broj, odnosno godina koja se nalazi u zbirci. U Prilogu 4. su prikazani podaci o godini početka i kraja pretplate za svaki naslov.

Od 91 naslova u zbirci, knjižnica je još uvijek pretplaćena, odnosno prima nove brojeve publikacija, na 33 (36,3%) naslova te je od toga 17 (51,5%) naslova dostupno i u elektroničkoj

i/ili *online* verziji. 58 (63,7%) naslova knjižnica više ne prima, ali je od toga 12 (20,7%) naslova još uvijek dostupno u elektroničkoj i/ili *online* verziji.

Knjižnica je pretplaćena na 10 baza podataka u kojima se nalaze publikacije iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti te u tablici 10. prikazan popis baza podataka s početkom i krajem pretplata za svaku.

Tablica 10. Popis baza podataka s početkom i krajem pretplate

Ime baze podataka	Početak pretplate	Kraj pretplate
Academic Search Complete	2006	-
Applied Science and Technology Source	2013	2014
Emerald	2005	2013
JSTOR	2006 Arts & Sciences I-II	-
	2012 Arts & Sciences III	-
	2013 Arts & Sciences IV-VI	2015 Arts & Sciences VI
Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA)	2001	-
ScienceDirect (Elsevier)	2005	-
SpringerLINK	2003	-
Wiley	2006	-

U tablici 10. je vidljivo da je knjižnica još uvijek pretplaćena na 7 (70%) baza podataka.

3.3.3. Cijela godišta serijskih publikacije

Serijske publikacije su analizirane i prema godištima, odnosno posjeduje li knjižnica godišta naslova u cijelosti. Pri analizi podataka, odlučeno je da će se godišta u kojima nedostaje jedan broj analizirati kao cjelovita godišta, no pored godine je naznačeno ukoliko nedostaje jedan broj, a prema tome je utvrđeno da se 68 (74,7%) naslova serijskih publikacija u zbirci nalazi u cijelosti. U Prilogu 3. su prikazani naslovi serijskih publikacija i cjelovita godišta koje knjižnica posjeduje.

3.4. Studijski programi i kolegiji Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju

Na mrežnim stranicama Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju pretraživani su i pregledani studijski programi, odnosno kolegiji koji se izvode prema planu i programu. Zabilježeno je da se preddiplomski studiji izvode u tri modula; čitanje, posredovanje informacijama i upravljanje knjižnično – informacijskim uslugama te nakladništvo i knjižarstvo, dok se diplomski studiji izvode u četiri modula; biblioterapija, kulturna baština knjige, tiskarstvo te upravljanje informacijama. Već iz samih modula studija, može se primijetiti kako su studijski programi više usmjereni prema informacijskim znanostima u cijelosti kao i prema bibliologiji, odnosno znanosti o knjigama. Također, analizom kolegija utvrđeno je da veći broj kolegija obuhvaća područje informacijskih znanosti nasuprot tradicionalnom knjižničarstvu.

3.5. Intervju

U nastavku rada slijedi analiza intervjua s korisnicima i voditeljima odjela unutar knjižnice. Intervjui su provedeni s 15 ispitanika, odnosno s 13 korisnika i 2 voditelja odjela unutar knjižnice. Ispitana su dva profila korisnika, točnije 11 studenata knjižničnih i informacijskih znanosti te 2 člana nastavnog osoblja Instituta. Studenti ispitanici su označeni simbolima S1-S11, a nastavno osoblje simbolima N1 i N2. U prvom dijelu će biti prikazani rezultati intervjua s korisnicima, odnosno studentima i nastavnim osobljem, a zatim slijedi obrada intervjua s voditeljicom zbirke i voditeljem Odjela nabave. Tekst izvornih pisanih pitanja i odgovora provedenih intervjua prikazani su u prilogima 6 – 13.

3.5.1. Intervju s korisnicima (studenti i nastavno osoblje)

Prvim pitanjem u intervjuu se željela ispitati učestalost korištenja građe iz zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti te je većina ispitanika izjavila kako građu koriste vrlo često (S4, S5, S8-S11, N1, N2) posebice u vrijeme ispitnih rokova (S4, S9, S11). Dva ispitanika su odgovorila da građu koriste jednom mjesečno (S1, S6), jedan ispitanik koristi građu jednom u semestru (S2), jedan ispitanik je odgovorio da građu koristi jednom godišnje (S7) dok jedan ispitanik građu koristi rijetko (S3).

Drugo pitanje se odnosilo na način korištenja građe, odnosno posuđuju li korisnici građu ili ju koriste u prostoru knjižnice. Većina ispitanika je odgovorila da građu posuđuje (S1, S2, S4-S11, N2) no ukoliko posudba nije moguća građu će koristiti u prostoru knjižnice (S4, N2) dok su tri ispitanika izjavila da građu češće koriste u samo prostoru knjižnice (S3, S6, N1).

Sljedećim pitanjem se željela utvrditi prikladnost organizacije i fizički pristup građi unutar zbirke te deset ispitanika smatra da su organizacija i pristup građi primjereni za korištenje (S1, S3-S11, N1, N2) te je raspored logičan i jednostavan za korištenje (S8), dok je samo jedan ispitanik izjavio da nisu odgovarajući (S2). Svi ispitanici su izjavili da građu u zbirci pretražuju i pronalaze samostalno (S1-S11, N1, N2) no u slučaju da im je pomoć potrebna, upitaju knjižničara na odjelu (S4, N2) koji često i sami ponude pomoć (N2). Smještajem građe na policama zadovoljni su svi ispitanici (S1-S11, N1, N2) te ističu da je građa razmještena na logičan način (S8) i transparentno (N1) te isto tako je organizirana na sličan način kao i ostale zbirke u knjižnici (N2). Svi ispitanici su odgovorili da građu na polici mogu lako i brzo pronaći (S1-S11, N1, N2) posebice ako se pretraživanjem kataložnih zapisa provjeri stručna oznaka građe (N1).

Na pitanje smatraju li zbirku korisnom, osobno i za druge korisnike, svi ispitanici (S1-S11, N1, N2) su odgovorili da je korisna, posebice za studente kojima je potrebna literatura za seminare i ispite (S2, S4-S7, S9, S11). Zbirka je, također, korisna jer sadrži aktualnu građu (S8) te građu koja je trenutno korisnicima potrebna (S3), a isto tako zbirku smatraju „rudnikom“ znanja (S10). No, s druge strane, postoje mišljenja da se u zbirci nalazi nedovoljan broj primjeraka građe što može biti problem kada je većem broju korisnika potrebna ista građa (N2).

Sljedeća skupina pitanja se razlikovala u odnosu na profil korisnika, odnosno za studente i za nastavno osoblje. Kod studenata je ispitana dostupnost građe koja se nalazi na popisima obavezne i dodatne literature za polaganje ispita te su svi ispitanici odgovorili kako mogu pronaći svu potrebnu literaturu u zbirci (S1-S11). Nastavno osoblje je odgovorilo na pitanja o suradnji s knjižnicom, odnosno uključuju li knjižnicu u nastavni proces te postoji li suradnja između nastavnika i knjižnice kod sastavljanja kurikuluma. Jedan ispitanik je odgovorio da nikada nije sudjelovao u takvoj suradnji (N1), dok je drugi ispitanik izjavio da knjižnicu uključuje u nastavni proces, no ne primjećuje se suradnja između nastavnog osoblja i knjižnice, ali smatra da su nastavnici u potpunosti svjesni koja građa je dostupna u knjižnici (N2). Nadalje, oba ispitanika su odgovorila da prilikom kreiranja popisa obavezne i dodatne literature za kolegije uzimaju u obzir dostupnost građe u knjižničnoj zbirci (N1, N2). Na pitanje zadaju li studentima zadatke za koje moraju konzultirati građu iz knjižnične zbirke, jedan ispitanik je izjavio da ponekad zadaje zadatke koje studenti moraju riješiti pomoću tiskane građu unutar zbirke, točnije nisu u mogućnosti pronaći odgovore kroz elektroničke izvore

informacija (N1). Drugi ispitanik je odgovorio da ne zadaje takav tip zadataka, ali da studenti često koriste elektroničku građu iz zbirke (N2).

Peto pitanje se odnosilo na utvrđivanje češće korištenog formata građe, odnosno koriste li ispitanici češće građu u tiskanom ili elektroničkom obliku. Sedam ispitanika je izjavilo da češće koriste tiskane publikacije (S1, S2, S4, S8-S10, N1) zato što je lakše pretraživati informacije u tekstu i nisu sve publikacije dostupne u elektroničkoj verziji (S2). Također, smatraju da su više fokusirani na zadatke (S9), ali i zbog sentimentalnosti (S10), odnosno mirisa papira i osjećaja težine knjige u rukama (S8). Jedan ispitanik trenutno češće koristi tiskane publikacije zbog istraživanja za doktorsku disertaciju koje se bavi serijskim publikacijama tiskanim od 1920. do 1939. godine (N1), dok jedan ispitanik koristi oba oblika građe podjednako (N2). Ispitanici koji su odgovorili da češće koriste elektroničku građu (S3, S5-S7, S11), naveli su razloge za to kao što su brži i jednostavniji način korištenja (S5, S6) te ušteda vremena (S11), dok je jedan ispitanik, kao razlog naveo da su javno dostupni (S7). Po mišljenju ispitanika, građa koja se manje koristi, u ovom slučaju elektronička građa, može se poboljšati tako da se poveća broj dostupnih publikacija (S2) te da se olakša pristup istima (S4). Isto tako, neki smatraju da bi nabava elektroničkih čitača dostupnih za posudbu (S8), kao i prikazivanje korisnosti kroz marketing usmjeren prema studentima i nastavnom osoblju (N1), povećalo korištenje elektroničke građe.

Gotovo svi ispitanici koriste građu dostupnu putem baza podataka (S1, S4-S11, N1, N2) te isto tako smatraju da knjižnica omogućuje pristup dovoljnom broju baza podataka (S1, S3-S6, S8, S9, S11, N1, N2) dok se dva ispitanika ne slažu s tom tvrdnjom (S2, S7).

Na pitanje smatraju li da se u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti nalazi dovoljan broj naslova serijskih publikacija, devet ispitanika je odgovorilo potvrdno (S2, S3, S6, S8-S11, N1, N2) dok dvoje ispitanika smatraju da bi moglo biti više naslova (S5, S7), a dvoje ispitanika ne koristi serijske publikacije iz zbirke (S1, S4). Većina ispitanika je izjavila da su naslovi i brojevi serijskih publikacija aktualni (S2, S3, S5, S6, S8, S9, S11, N2) dok jedan ispitanik smatra da nisu aktualni (S7), a jedan ispitanik je odgovorio da se ta problematika ne odnosi na njega (N1).

Sljedeće pitanje se odnosilo korištenje građe iz zbirke za rješavanje zadataka i obaveza vezanih za struku te je sedam ispitanika navelo da građu koriste često (S1, S4, S5, S8, S10, N1, N2), dva ispitanika građu koriste ponekad (S3, S9) dok ostali ispitanici ne koriste (S2, S7) i

nemaju potrebu koristiti (S6) građu iz zbirke u te svrhe. Ispitanici koji koriste građu za rješavanje zadataka i obaveza naveli su da građu koriste za pripremanje prezentacija (S1), pisanje radova (S4), pripremu bilježaka za predavanja i konferencije (S5), istraživanja (N1) te neki smatraju da im je građa u zbirci izrazito korisna za rad jer je aktualna i njenim korištenjem se može uštediti na vremenu i novcu (N2). Također, većina ispitanika smatra da im je korištenje građe iz zbirke pomoglo u uspješnom i učinkovitom rješavanju zadataka i obaveza (S1, S3-S11, N1, N2).

Devetim pitanjem se željeno utvrditi mišljenje korisnika o aktualnosti građe unutar zbirke te gotovo svi ispitanici tvrde da građa nije zastarjela (S1-S6, S8-S11, N1, N2) no neki smatraju da u slučaju da je tiskana građa zastarjela, dovoljan broj izvora je dostupan putem baza podataka i u elektroničkoj verziji (S6, N2). Također, problematiku zastarjele građe povezuju s nedovoljnim financijskim sredstvima omogućenim knjižnici za nabavu novih naslova (S1).

Posljednje pitanje se odnosilo na mišljenje korisnika, odnosno prijedlog, kako knjižničari mogu poboljšati zbirku. Dva ispitanika su primijetila lošu financijsku situaciju knjižnica te jedan smatra da knjižničari nisu u mogućnosti ništa učiniti (S11) dok drugi ispitanik predlaže potražnju za nekim načinom subvencije od strane poljske vlade ili Europske unije (S1). Troje ispitanika predlaže opsežniju zbirku novih knjiga i veći broj primjeraka naslova (S3, S4, N2). Dvoje ispitanika smatra da je zbirka trenutno dobra i da treba ostati tako kako je (S2, S5), dok jedan ispitanik predlaže razvoj digitalizacije i slobodnog pristupa za sve (S4). Također, jedan ispitanik navodi razdvajanje serijskih publikacija iz područja nakladništva kako bi publikacije iz jednog područja bile smještene na istom mjestu te predlaže nabavu nove građe u elektroničkom formatu (S7), dok jedan ispitanik predlaže nabavu građe na više različitih jezika (S10). Jedan ispitanik smatra da je pravi problem kod korištenja zbirke što studenti i nastavno osoblje nemaju znanje o tome što knjižnica može pridonijeti obrazovnom i nastavnom procesu te predlaže pronalazak načina kako informirati grupe korisnika o mogućnostima knjižnice u zadovoljavanju njihovih potreba i zahtjeva (N1).

3.5.2. Intervju s voditeljima

Slijedi obrada intervjua provedenih s voditeljicom zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti i voditeljem Odjela za nabavu Sveučilišne knjižnice.

3.5.2.1. Intervju – voditeljica

Prvo pitanje se odnosilo na mišljenje voditeljice o broju dostupne građe unutar zbirke te ispitanica smatra da se u zbirci nalazi dovoljan broj građe raznih vrsta, kao što su knjige, serijske publikacije, bibliografije i rječnici te da korisnici mogu pronaći literaturu o povijesti knjige, tiskarstvu i nakladništvu. No, ispitanica smatra problematičnim sve manji broj studenata koji upisuju studijske programe na Sveučilištu.

Na pitanje misli li da se dovoljno financijskih sredstava ulaže u razvoj zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, ispitanica tvrdi da je oko 70% naslova u zbirci nabavljeno preko obaveznog primjerka što smatra dovoljnim te ističe da su korisnici zadovoljni ponuđenom građom te da postoji usluga međuknjižnične posudbe ukoliko korisnici zatraže građu koju knjižnica ne posjeduje.

Sljedeće pitanje se odnosilo na način raspodjele financijskih sredstava za nabavu građe, no ispitanica tvrdi da taj dio poslovanja obavlja Odjel za nabavu te da nema saznanja o tim podacima, ali smatra da se više financijskih sredstava ulaže u nabavu serijskih nego omeđenih publikacija.

Četvrtim pitanjem se željela istražiti problematika s kojom se voditelji zbirke susreću pri razvoju i upravljanjem zbirkama te je ispitanica istakla da je najčešći problem nepoznavanje stranih jezika, osim engleskog i njemačkog jezika te tu problematiku rješava prevođenjem teksta uz pomoć rječnika.

Na pitanje smatra li da knjižnica zapošljava dovoljan broj stručnog osoblja zaduženih za razvoj i upravljanje zbirkama, ispitanica je izjavila je dvoje zaposlenika zaduženo za održavanje zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti te to smatra dovoljnim dok je istakla da je više stručnog osoblja potrebno u otvorenom pristupu jer dežurstva ponekad oduzimaju previše vremena.

Nadalje, ispitanica smatra da je prostor u kojem se nalazi zbirka knjižničnih i informacijskih znanosti primjeren te da su korisnici vrlo zadovoljni prostorom, no nažalost ne studenti informacijskih znanosti već su to najčešće studenti prava i ekonomije.

Sljedećim pitanjem se željelo utvrditi ima li ispitanica dovoljno vremena za razvoj i upravljanje zbirkama uz druge obaveze u knjižnici te je ispitanica izjavila da je ponekad

premallo vremena uloženo u održavanje zbirke prvenstveno zbog katalogiziranja koje čini veliki dio opsega posla ispitanice.

Osmo pitanje se odnosilo na suradnju knjižnice s nastavnim osobljem pri razvoju zbirke, no ispitanica tvrdi da za sada suradnje nema.

Na pitanje provodi li se redovito vrednovanje i pročišćavanje zbirke, ispitanica je odgovorila da se svake godine u ljetnom razdoblju provodi otpis građe pri kojem se provjerava status publikacije te ako nije posuđena niti jednom u zadnje tri godine, građa se smješta u spremišta.

Posljednjim pitanjem se ispitalo mišljenje ispitanice što se može poboljšati u razvoju i održavanju zbirke te ona smatra da predmetni knjižničari svoj posao obavljaju izvrsno te da im je opseg posla vrlo raznolik, od odabira građe, predmetne obrade i klasifikacije do dežurstva u otvorenom pristupu te da to sve pokušavaju raditi u isto vrijeme, ali im i uspijeva. S druge strane, ispitanica ističe da bi suradnja s nastavnim osobljem uvelike pomogla u razvoju i upravljanju knjižničnim zbirkama.

3.5.2.2. Intervju – voditelj

Prvo pitanje se odnosilo na koji način se nabavlja građa za zbirke te kako su raspodijeljena financijska sredstva za nabavu te je ispitanik izjavio da knjižnica prikuplja sve publikacije izdane u Poljskoj iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti, ali i međunarodne serijske publikacije, posebice na engleskom i njemačkom jeziku te se ulaže u pretplate na baze podataka iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti. Također, najviše se financijskih sredstava ulaže u pretplate na baze podataka i na tiskane serijske publikacije.

Na pitanje na koji način se odlučuje koje naslove građe nabaviti, ispitanik je odgovorio da je za odabir građe zadužen predmetni knjižničar koji prilaže popis odabrane građe, a zatim odjel za nabavu kupuje ili razmjenjuje građu s drugim knjižnicama. U knjižnici se, također, prikupljaju prijedlozi znanstveno-nastavnog osoblja i studenata te isto tako se provjeravaju bibliografije, katalozi nakladnika i mrežne stranice te se odabiru najnoviji naslovi iz područja studijskih programa na Sveučilištu.

Sljedeće pitanje se odnosilo na provođenje razmjene građe s drugim ustanovama i ispitanik tvrdi da je knjižnica u suradnji s velikim brojem drugih knjižnica u Poljskoj, ali i u

svijetu te se često šalju publikacije iz sveučilišne naklade drugim ustanovama. Knjižnica svake godine nabavi oko 3 do 4 tisuće publikacija iz svakog područja putem razmjene. Nadalje, ispitanik izjavio da se razmjene provode putem formalnih sporazuma na razini Sveučilišta, ne samo putem suradnje između knjižnica te je polovina razmjena provedena na takav način.

Posljednje pitanje se odnosilo na vrstu obaveznog primjerka koji knjižnica prikuplja te je ispitanik izjavio da knjižnica prikuplja obavezan primjerak svih tiskanih publikacija koje su izdane u više od 100 primjeraka, bez obzira na vrstu i predmet publikacije.

3.6. Rasprava

U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti u Sveučilišnoj knjižnici u Torunu se nalazi 4 676 naslova te većina pripada stručno-znanstvenim knjigama, njih 2 460 (52,6%), dok je 1 987 (42,5%) naslova referentne građe, 87 (1,9%) zbornika radova, 18 (0,4%) doktorskih disertacija, 5 (0,1%) magistarskih radova te 28 (0,6%) naslova ostale monografske građe, odnosno smjernica, standarda i izvještaja. U zbirci se, također, nalazi 91 (1,9%) naslov tiskanih serijskih publikacija od kojih je 35 (38,5%) naslova je dostupno elektroničkoj i/ili *online* verziji. Iako su, očekivano, većina naslova u zbirci stručno-znanstvene knjige, iznenađujući je podatak da čak 42,5% naslova u zbirci čini referentna građa.

Referentnoj građi, koju čini 1 987 (42,5%) naslova, u najvećoj mjeri pripadaju bibliografije kojih je čak 1 166 (58,7%). Postavlja se pitanje iz kojeg razloga se baš toliki broj bibliografija nalazi u zbirci, no prema analizi stručnih oznaka može se pretpostaviti da je većina bibliografija u knjižnici smještena upravo u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti jer prema klasifikaciji, ova vrsta građa pripada upravo ovoj zbirci. Također, velik broj naslova referentne građe niti jednom nije posuđen, njih 751 (37,8%) dok je cijena upravo tih naslova (82,3%) većinom izražena nulom te se pretpostavlja da su ti naslovi zapravo darovi koje je knjižnica dobila od ustanova iz različitih država. Iako se u ovom slučaju radi o darovima, upitno je trebaju li naslovi stajati na policama posebice što većina nikada nije korištena.

U zbirci je, osim broja naslova, zabilježen i broj primjeraka naslova te se 2 460 (52,6%) naslova stručno-znanstvenih knjiga nalazi u 3 141 (58,9%) primjerku, 1 987 (42,5%) naslova referentne građe se nalazi u 2 008 (37,7%) primjeraka dok se 87 (1,9%) zbornika radova nalazi u 127 (2,4%) primjeraka. Doktorske disertacije i magistarski radovi se nalaze u jednako primjeraka koliko i naslova, a 28 (1,9%) naslova ostale monografske građe se nalazi u 33 (0,6%) primjerka. Najveći broj primjeraka imaju stručno-znanstvene knjige što se i pretpostavlja jer

studenti često koriste takvu vrstu građe za ispunjavanje zadataka i obaveza na studija. Iz toga razloga je razumljiv i podatak da se 87 (1,9%) zbornika radova nalazi u 127 (2,4%) primjerka jer su zbornici radova izvori aktualnih članaka koji su studentima nerijetko potrebni.

Kako su zbirke u Sveučilišnoj knjižnici organizirane prema stručnim skupinama, u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti nalazi se građa iz upravo tog područja, odnosno iz područja bibliologije i knjižničarstva. U tablicama 3. i 4. prikazan je detaljan popis oznaka unutar područja te broj naslova s određenom oznakom. Najveći broj naslova pripada bibliografijama te se ponovo postavlja pitanje je li većina naslova bibliografija smještena u zbirku knjižničnih i informacijskih znanosti jer prema struci pripada upravo ovoj zbirci? Također, zanimljiv je podatak da je samo 88 (5,9%) naslova unutar glavne skupine područja Knjižničarstvo (Ac) klasificirano u informacijsku i dokumentacijsku znanost što je daleko nedovoljan broj građe iz tog područja s obzirom da je zbirka primarno namijenjena studentima i nastavnom osoblju Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju. Prema prikupljenim podacima, 3 081 (67,5%) naslov pripada području bibliologije, odnosno znanosti o knjigama dok 1 481 (32,5%) naslov pripada knjižničarstvu te je vidljivo da je sadržaj zbirke ipak više usmjeren prema knjizi kao mediju nego knjižničnoj i informacijskoj znanosti. Prema podacima o kolegijima koji se izvode na Institutu za informacijske znanosti i bibliologiju, utvrđeno da je da je ipak više kolegija usmjereno prema informacijskoj znanosti stoga je broj naslova u zbirci iz tog područja daleko nedovoljan. S druge strane, broj naslova iz područja bibliologije u skladu je s kolegijima koje se izvode u tom području tako da taj podatak možda ipak svjedoči i o naglasku koji se stavlja u studijske programe, a tako i nabavu naslova iz tog područja.

Jezici koji su zastupljeni u zbirci u najvećoj mjeri su poljski jezik na kojem je izdano 3 218 (70,34%) naslova, zatim engleski jezik s 425 (9,3%) naslova te njemački jezik s 336 (7,4%). Što se tiče naslova na poljskom jeziku, podatak je očekivan, no s obzirom na geografski smještaj, odnosno susjedne države, smatralo se da će veći broj naslova biti izdan na njemačkom jeziku. Također, iznenađujući je podatak da je čak 143 (3,08%) naslova u zbirci izdano na francuskom jeziku, no daljnjom analizom stručnih oznaka ovih naslova utvrđeno je da većina naslova, njih 122, pripada referentnoj građi, a cijena ovih naslova je izražena nulom, te se pretpostavlja da se radi o građi koja je darovana knjižnici.

Starost građe u zbirci utvrđena je analizom godina izdanja naslova kojom se došlo do podatka da je najstariji naslov u zbirci izdan davne 1867. godine, a u Prilogu 1. se nalazi detaljan popis svih godina izdanja te broj naslova unutar svake. Najvažniji podatak je da je većina

naslova, njih 2 446 (53,3%), izdano nakon 1990-ih godina što prikazuje da građa u zbirci nije zastarjela. Također, tome pridonosi i podatak da je najveći broj naslova izdan u 2013. godini, njih 148, te dokazuje da je građa aktualna i da se ulaže u razvoj zbirke.

Analizom godina izdanja referentne građe, utvrđeno je da je od 1 987 naslova, 1 430 (72%) naslova izdano prije 1990. godine, dok je od 1990. do 2000. godine izdano 285 (14,3%) naslova, a nakon 2000. godine do danas 272 (13,7%) naslova. Iako se prema ovim podacima može pretpostaviti da je referentna građa u zbirci zastarjela jer je čak 72% građe izdano prije 1990. godine, treba uzeti u obzir da je najstariji naslov referentne građe izdan 1867. godine što do 1990. godine čini ogroman razmjer godina te ne treba nužno značiti da je građa zastarjela. U 2015. godini je objavljeno je devet naslova koji se nalaze u zbirci, dok je u 2014. godini izdano 20 naslova što prikazuje da se novi naslovi referentne građe ipak redovito nabavljaju.

Prikupljeni podaci o mjestu izdanja naslova koji se nalaze u zbirci prikazuju da je većina naslova izdana u Poljskoj, njih 3 201 (69,81%), dok je u Njemačkoj izdano 341 (7,44%) naslova, a u Velikoj Britaniji 197 (4,30%) naslova te u Sjedinjenim Američkim Državama 160 (3,49%) naslova. Prema zastupljenosti jezika na kojima su publikacije objavljene, ovaj podatak je očekivan jer najviše naslova u zbirci je na poljskom jeziku zatim na engleskom jeziku te su oni izdani u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Američkim Državama.

Korištenje građe iz zbirke je utvrđeno analizom podataka o broju posudbe te je 3 555 (77,5%) naslova monografske građe posuđeno barem jednom dok 1 030 (22,5%) naslova nije posuđeno niti jednom. Prema prikupljenim podacima većina građe iz zbirke je posuđena barem jednom, iako brojku o naslovima koji niti jednom nisu posuđeni treba uzeti sa zadržkom jer ako naslov nikada nije posuđen, ne znači da nije korišten s obzirom da se zbirka nalazi u otvorenom pristupu. Predmetni knjižničari, prema pravilu, jesu zaduženi za unos broja posudbe za svaku publikaciju koja je pomaknuta s police, ali ni to nije siguran podatak jer korisnici mogu koristiti građu i sami je vratiti na police. Također, daljnjom analizom naslova koji nisu posuđeni niti jednom nije uočena nikakva povezanost, poput zastarjelosti ili jezika publikacije, što prikazuje da nema pravila i da se ne može zaključiti zašto je određena skupina građa neinteresantna korisnicima.

Na temelju podataka o broju posudbe, naslov koji je najviše korišten je „*Wprowadzenie do informacji naukowej dla archiwistów*“ (Uvod u znanstvene informacije za arhiviste) autora Macieja Gołombiowskog, koji se u zbirci nalazi u 17 primjeraka te je posuđen čak 505 puta, što

je u prosjeku 30 posudbi po primjerku. Druga stručno-znanstvena knjiga po broju posudbi je „*Bibliotekarstwo*“ (Knjižničarstvo) urednika Zbigniewa Żmigrodzkiego koju knjižnica posjeduje u 12 primjerka te je posuđena 339 puta što je u prosjeku 28 posudbi po primjerku. Knjiga autorice Małgorzate Fedorowicz „*Specjalne materiały czytelnicze dla osób niepełnosprawnych : zarys dziejów, formy, obieg społeczny*“ (Specijalni materijali za čitanje za osobe s invaliditetom), koja se u zbirci nalazi u 4 primjerka, posuđena je 200 puta što je u prosjeku 50 posudbi po primjerku, dok je publikaciju „*Książka na przestrzeni dziejów*“ (Knjiga u povijesti) autorica Barbare Bieńkowske i Elżbiete Maruszak, koju knjižnica posjeduje u 6 primjeraka, posuđena 215 puta što je u prosjeku 35 posudbi po primjerku. Također, utvrđen je naslov referentne građe koji je najčešće korišten, „*Encyklopedia wiedzy o książce*“ (Enciklopedija znanja o knjizi) urednika Aleksandra Birkenmajera, koji se u zbirci nalazi u 3 primjerka, a posuđen je 476 puta što u prosjeku daje 159 posudbi po primjerku. Rječnik „*Słownik pracowników książki polskiej*“ (Leksikon poljskih knjižara) urednice Irene Treichel, knjižnica posjeduje u 2 primjerka te je posuđen 349 puta što je u prosjeku čak 175 posudbi po primjerku. Kako je već napomenuto, broj posudbe treba uzeti sa zadržkom, posebice referentne građe koja se može koristiti samo u prostoru knjižnice, ali ipak prema navedenim podacima, vidljivo je da se broj posudbe bilježi za svu vrstu građe.

U zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti se nalazi 91 (1,9%) naslov serijskih publikacija od koji je 35 (38,5%) naslova dostupno u elektroničkoj i/ili *online* verzije, bilo da je knjižnica pretplaćena na tiskanu verziju publikacije ili je pretplata završila. 71 (78%) naslov serijskih publikacije je objavljen na poljskom jeziku, dok ih je 10 (11%) na njemačkom jeziku, a 9 (9,9%) na engleskom jeziku te 1 (1,1%) naslov na francuskom jeziku. S obzirom da nisu prikupljeni podaci o pristupu serijskim publikacijama putem baza podataka, ne može se sa sigurnošću potvrditi da je samo 22% naslova u zbirci na stranim jezicima.

Analizom podataka o godištima serijskih publikacija koje knjižnica posjeduje, utvrđeno je da se 68 (74,7%) naslova u zbirci nalazi u cijelosti (Prilog 5.). Dakle, većina naslova serijskih publikacija u zbirci je prikupljena u cjelosti, barem od prvog broja koji je u knjižnici nabavljen, ali važno je naglasiti da je korisnicima, i nakon završetka pretplate na tiskane serijske publikacije, omogućće pristup određenim naslovima u elektroničkom i/ili *online* formatu.

Intervjui predstavljeni u ovom radu provedeni su s 13 korisnika zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti, točnije studentima i nastavnim osobljem Instituta za informacijske

znanosti i bibliologiju te voditeljima odjela Sveučilišne knjižnice; voditeljicom zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti te voditeljem Odjela za nabavu.

U prvom dijelu analize intervjua koja se odnosila na mišljenja i stavove korisnika, svi ispitanici su izrazili sveukupno zadovoljstvo građom u zbirci te je vrlo često koriste. Većina ispitanika građu posuđuje te ju koristi kod kuće, no ponekad postoje iznimke te u tom slučaju se građa koristi u prostoru knjižnice. Organizacija i fizički pristup građi za ispitanike je pogodan i logičan te je građu moguće lako i brzo pronaći, posebice korištenjem stručnih klasifikacijskih oznaka istaknutih na policama i u kataložnim zapisima. Ispitanici zbirku smatraju korisnom, i osobno i za druge korisnike, posebice za studente jer sadrži aktualnu građu i građu potrebnu za seminare i ispite. No, ispitanici ističu problematiku nedovoljnog broja primjeraka ponekih naslova.

Studenti korisnici tvrde da se u zbirci nalazi sva potrebna obavezna i dodatna literatura za studijske programe, dok nastavno osoblje ističe da prilikom zadavanja zadataka i obaveza uzimaju u obzir građu dostupnu u zbirci. Ispitanici češće koriste tiskanu građu, što zbog sentimentalnosti, što zbog lakšeg fokusiranja na tekst, no ističu da bi se većim brojem dostupnih publikacija kao i lakšim pristupom i posudbom elektroničke građe, povećalo korištenje elektroničkih izvora. Gotovo svi ispitanici koriste građu dostupnu putem baza podataka te smatraju da je omogućen pristup dovoljnom broju istih. Također, većina ispitanika smatra da se u zbirci nalazi dovoljan broj naslova serijskih publikacija te ih smatraju aktualnim, no dvoje ispitanika se ipak ne slaže s tom tvrdnjom. Korištenje građe u svrhu rješavanja zadataka i obaveza je česta aktivnost ispitanika i to za potrebe pripremanja prezentacija i izlaganja te za pisanje radova i provođenje istraživanja. Ispitanici zaključuju da im je korištenje građe iz zbirke uvelike pomoglo u uspješnom i učinkovitom rješavanju zadataka i obaveza. Građa unutar zbirke, prema ispitanicima, nije zastarjela, no u slučaju i da jest, smatraju da je dovoljan broj aktualnih izvora dostupan putem baza podataka i elektroničkih publikacija.

Kako bi se poboljšala zbirka, ispitanici predlažu nabavu novih naslova publikacije i veći broj primjerka te isto tako potiču razvoj digitalizacije i slobodnog pristupa za sve. S druge strane, ispitanici su također svjesni nepogodne financijske situacije knjižnica te predlažu potražnju za subvencijama od državnih službi i Europske Unije. Mišljenje je i da korisnici nisu svjesni što knjižnica može pridonijeti obrazovnom i nastavnom procesu, iako zbirku smatraju dobrom i da nema potrebe za promjenom.

Voditeljice zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti smatra da se u zbirci nalazi dovoljan broj raznih vrsta publikacija za korisnike, ali da se broj studenata, a tako i korisnika, smanjuje iz godine u godinu. Građa u zbirci je većinom prikupljena putem obaveznog primjerka te voditeljica tvrdi da je u zbirci ponuđen razmjernan opseg građe za korisnike, a i ako je zatražen naslov koji se ne nalazi u zbirci, postoje usluge, poput međuknjižnične posudbe koja omogućuje nabavu takvog naslova. Najčešća problematika s kojom se voditeljica susreće je nepoznavanje stranih jezika te taj problem rješava korištenjem rječnika prilikom prevođenja teksta. Iako voditeljica tvrdi da je dovoljan broj zaposlenika zadužen za razvoj i upravljanje zbirkama, zbog velikog obima posla, ponekad je teško uskladiti sve poslovne obaveze. Prostor u kojem se nalazi zbirka, voditeljica smatra primjerenim, ali ističe da, nažalost, prostor češće koriste studenti nekih drugih studijskih programa, a ne studenti knjižničnih i informacijskih znanosti. Razlozi zbog kojeg studenti nekih drugih studijskih programa koriste prostor baš ove zbirke mogu biti privatnost i mirnije okruženje jer se zbirka nalazi u odvojenom prostoru od ostatka otvorenog pristupa. Suradnje između nastavnog osoblja i knjižnice u razvoju i upravljanju zbirkama, prema voditeljici, za sada nema, iako provode obučavanje korisnika za pravilno korištenje usluga i službi knjižnice, no ističe da bi takav tip suradnje uvelike pomogao u razvoju i održavanju knjižničnih zbirki. Voditeljica navodi da se održavanje zbirke provodi kroz redoviti godišnji otpis građe koja nije posuđena u zadnje 3 godine i ističe da predmetni knjižničari izvrsno obavljaju svoj posao razvoja i upravljanja zbirkama.

Voditelj Odjela za nabavu Sveučilišne knjižnice navodi da se za zbirku knjižničnih i informacijskih znanosti prikupljaju sve publikacije izdane u Poljskoj iz tog područja te se najviše ulaže u pretplate na baze podataka i tiskane serijske publikacije iz istog područja. Odabir građe za nabavu, prema voditelju, je odluka predmetnih knjižničara koji prilažu popise odabrane građe, ali u obzir se uzimaju i prijedlozi znanstveno-nastavnog osoblja i studenata. Voditelj navodi da se velik broj građe prikuplja putem razmjene s raznim ustanovama s kojima knjižnica, ali i Sveučilište imaju potpisani formalni sporazum. Osim putem razmjene, voditelj ističe da knjižnica prikuplja građu putem obaveznog primjerka svih tiskanih publikacija, bez obzira na vrstu i predmet, a izdanih u više od 100 primjeraka.

4. Zaključak

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi zadovoljstvo korisnika zbirkom knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice u Torunu te identificirati moguće slabosti zbirke nudeći u konačnici sugestije za njezino poboljšanje.

Prikupljenim i analiziranim podacima utvrđen je opseg zbirke i može se zaključiti da je zbirka opsežna te se prikupljaju razne vrste građe kako bi se zadovoljile potrebe različitih profila korisnika. U zbirci se nalazi najviše primjeraka stručno-znanstvenih knjiga, ali i dovoljan broj primjeraka zbornika radova što pokazuje da se pri razvoju zbirke uzimaju u obzir potrebe studenata te se nabavlja veći broj primjeraka građe koja je tražena. Nadalje, analizom stručnih klasifikacijskih oznaka utvrđeno je da sadržajnu strukturu zbirke čine znanosti usmjerene prema knjizi i knjižničarstvu, dok informacijska znanost u širem kontekstu ostaje zapostavljena što ne ide u prilog knjižnici uzme li se u obzir da je većina kolegija koja se izvodi na Institutu za informacijske znanosti i bibliologiju usmjerene upravo prema informacijskim znanostima. Poljski i engleski jezik su, a tako i navedene države, najzastupljeniji u zbirci, ipak, potrebno je naglasiti da je ostatak građe objavljen na čak 23 različita jezika te izdan u 19 različitih država što pridonosi zaključku da je građa unutar zbirke izrazito multikulturalna i time namijenjena i internacionalnim korisnicima. Analizom starosti građe unutar zbirke utvrđeno je da je većina naslova objavljena nakon 1990. godine te je najviše naslova u zbirci izdano 2013. godine čime se može zaključiti da građa u zbirci nije zastarjela te da se ulaže u razvoj zbirke u skladu s razvojem znanstvenog područja. Prema prikupljenim podacima većina građe iz zbirka je posuđena barem jednom, iako brojku o naslovima koji niti jednom nisu posuđeni treba uzeti sa zadržkom jer ako naslov nikada nije posuđen, ne znači da nije korišten s obzirom da se zbirka nalazi u otvorenom pristupu te da bilježenje posudbi ovisi o predmetnom knjižničaru koji je za to zadužen. No, s druge strane, na temelju postotka od 77,5% korištene građe u zbirci, može se zaključiti da je većina građe ipak korištena te potvrđuje svoju svrhu i namjenu. Također, na temelju prikupljenih podataka o naslovima serijskih publikacija koje knjižnica posjeduje u cjelosti može se zaključiti da se u zbirci redovito nabavljaju novi naslovi serijskih publikacije, bilo u tiskanom ili elektroničkoj i *online* formatu te se na taj način prate trendovi i razvoj područja.

Intervjuirani korisnici su studenti i nastavno osoblje Instituta za informacijske znanosti i bibliologiju kao primarni korisnici zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti dok su voditelji intervjuirani kako bi se uvidjelo u perspektivu samih zaposlenika knjižnice zaduženih za razvoj

i upravljanje zbirkom. Rezultati intervju s korisnicima su pokazali da su svi ispitani korisnici zadovoljni građom u zbirci te je vrlo često koriste što je u srži i bio cilj ovog istraživanja. Također, rezultati pokazuju da su korisnici zadovoljni organizacijom i fizičkim pristupom građi u zbirci, a građu mogu lako i brzo pronaći te je smatraju korisnom, posebice za studente s obzirom da se u zbirci nalazi potrebna obavezna i dodatna literatura za kolegije i ispite. Prema korisnicima, građa u zbirci nije zastarjela i smatraju da je dovoljan broj aktualnih izvora dostupan putem baza podataka i elektroničkih publikacija te ih često koriste u svrhu rješavanja zadataka i obaveza. No, korisnici smatraju da mjesta za napredak uvijek ima te predlažu nabavu novih naslova publikacija i veći broj primjeraka te isto tako potiču razvoj digitalizacije i slobodnog pristupa za sve. Također, zanimljivo je kako su i sami korisnici svjesni nepogodne financijske situacije knjižnica te predlažu potražnju za subvencijama od državnih službi i Europske Unije, ali i ističu da ostali korisnici nisu svjesni što knjižnica može pridonijeti obrazovnom i nastavnom procesu, iako zbirku smatraju dobrom i da nema potrebe za promjenom. Voditeljica zbirke, također, smatra da se u zbirci nalazi dovoljan broj raznovrsne građe i da su korisnici zadovoljni sveukupnim opsegom zbirke. Iako se prilikom razvoja i upravljanja zbirke, voditeljica ponekad susreće s problemima, pokušava ih riješiti na najbolji mogući način te uskladiti sve poslovne obaveze. Vrednovanje knjižničnih zbirke se, nažalost, prema riječima voditeljice, ne provodi već se jednom godišnje obavlja otpis građe što nije dovoljno za pravilan razvoj i održavanje zbirke. Također, voditeljica navodi da ne postoji suradnja između knjižnice i znanstveno-nastavnog osoblja pri upravljanju zbirkama, dok s druge strane, voditelj Odjela za nabavu tvrdi da se pri nabavi građe uzimaju u obzir prijedlozi i studenata i nastavnog osoblja te sada ta problematika ostaje nerazjašnjena. Prikupljanje građe putem obaveznog primjerka, koji prema voditelju čine sve publikacije izdanje u Poljskoj u više od 100 primjerka, pridonosi praćenju trendova i razvoja u znanosti i tako su korisnicima pružene najnovije informacije.

Kvantitativni podaci o zbirci prikazuju opseg, starost i korištenje građe dok kvalitativni podaci, odnosno mišljenja i stavovi prikazuju zadovoljstvo korisnika i time se dobiva cjelokupna slika vrijednosti zbirke. I dok su korisnici u najvećoj mjeri zadovoljni građom, zbirka se uvijek može poboljšati i zato u obzir treba uzeti prijedloge korisnika koji su usmjereni zadovoljavanju upravo njihovih potreba.

Od dvije polazne hipoteze, prva je djelomice potvrđena jer zbirku čini većinom građa usmjerena prema tradicionalnom knjižničarstvu dok je udio građe o nešto suvremenijem

konceptu informacijskih znanosti neznatan, no iako su i sami korisnici svjesni nekih slabosti i nedostataka, prije svega financijske situacije, njihovo sveukupno zadovoljstvo zbirkom ne dolazi u pitanje. Druga hipoteza nije potvrđena – najviše naslova izdano je 2013. godine, pri čemu je nešto više od pola ukupnog broja naslova izdano nakon 1990. godine što u konačnici sačinjava relativno suvremen fond. Uzme li se još u obzir kako je više od tri četvrtine građe u opticaju, dostupnost izvora u elektroničkoj ili *online* verziji, te višejezičnost naslova, radi se o solidnoj zbirci čiji su nedostaci relativno lako rješivi.

Jedan od većih nedostataka definitivno je upitna suradnja i sudjelovanje znanstveno-nastavnog osoblja u izgradnji i obogaćivanju zbirke, međutim informacije o ovom problemu bile su mješovite i nedovoljne za donošenje zaključaka i konkretizaciju mogućih izvora problema. Nadalje, čini se kako bi knjižnica mogla bolje spregnuti alternativne izvore financija u vidu različitih fondova i donacija. K tomu treba dodati i korisničke prijedloge o digitalizaciji i slobodnom pristupu, ali potrebno je reći kako se ne radi o problemu koji je specifičan samo za Sveučilišnu knjižnicu u Torunu već je karakterističan za knjižničku praksu općenito. Ipak, uzme li se u obzir trenutni opseg elektroničkih i *online* izvora u zbirci, nesumnjivo je kako će problem dostupnosti građe s vremenom biti sve manji.

U konačnici, o kvaliteti zbirke knjižničnih i informacijskih znanosti Sveučilišne knjižnice ponajviše svjedoče broj korištene građe i zadovoljstvo korisnika. U idealnoj bi situaciji svi navedeni problemi i nedostaci bili lako rješivi, ali suočena s manjkom financijskih sredstava i upitnom voljom za suradnjom od strane znanstveno-nastavnog osoblja, Sveučilišna knjižnica u Torunu izgradila je i održava solidnu, suvremenu, višejezičnu i internacionalnu zbirku što ju svrstava među svjetlije primjere dobre knjižničke prakse.

5. Literatura

1. Agee, J. Collection evaluation: a foundation for collection development. // Collection Building 24, 3(2005.), str. 92-95. URL: <http://dx.doi.org/10.1108/01604950510608267> (2016-05-22)
2. Alemna, A.A. Library evaluation: some options for academic libraries. // Aslib Proceedings 51, 7 (1999), str. 243-246. URL: <http://dx.doi.org/10.1108/EUM0000000006983> (2016-07-13)
3. Ambrožič, M. Utvrđivanje uspješnosti poslovanja visokoškolskih knjižnica: od kvantitativnih do kvalitativnih pokazatelja : doktorska disertacija. Zagreb : M. Ambrožič, 1999.
4. Aparac-Gazivoda, T. Sveučilišni bibliotečni sustavi u teoriji i praksi. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 33, 1-4(1990), str. 43-52.
5. Aparac-Jelušić, T. Utjecaj promjena u akademskom obrazovanju na preoblikovanje knjižničnih službi i usluga. // Glasnik Društva bibliotekara Split 7(2000), str. 39-51.
6. Association of College and Research Libraries. Standards for Libraries in Higher Education. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2011. URL: <http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org/acrl/files/content/standards/slhe.pdf> (2016-12-11)
7. Baker, D. Academic libraries. // Resource management in academic libraries / edited by David Baker. London : Library Association Publishing, 1997.
8. Biblarz, D.; Tarin, M. J.; Vickery, J.; Bakker, T. Guidelines for a collection development policy using the conspectus model. URL: <http://archive.ifa.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf> (2016-05-22)
9. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu. URL: <http://www.bu.umk.pl/> (2017-01-07)

10. Clayton, P.; Gorman, G.E. Managing information resources in libraries: collection management in theory and practice. London: Library Association Publishing, 2001. Str. 39-51, 160-186.
11. Dragija, M.; Aparac-Jelušić, T. Pristup i metodologija istraživanja o kvaliteti zbirki u knjižnicama visokih učilišta. // Glasnik Društva bibliotekara Split, 7(2000 [i.e.2001]), str. 162-188.
12. Evans, G. E.; Saponaro, M. Z. Evaluation. // Developing Library and Information Center Collections. 5th ed. Westport ; London : Libraries Unlimited, 2005. Str. 314-338.
13. Gašo, G.; Faletar Tanacković, S.; Mičunović, M. Uloga suvremenih visokoškolskih knjižnica: istraživanje o stavovima i iskustvima diplomskih studenata u društvenim i humanističkim znanostima. // Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova 8, 2(2015). URL: <http://hrcak.srce.hr/168544> (2016-07-07)
14. Gorman, M. Collection development in interesting times: a summary. // Library Collections, Acquisitions, & Technical Services 27 (2003), str. 459-462. URL: http://dhcommons.tamu.edu/sites/default/files/gorman_2003-2004_library-collections-acquisitions-and-technical-services.pdf (2016-12-20)
15. Hart, G.; Kleinveldt, L. The role of an academic library in research: researchers' perspectives at a south african university of technology. // South African Journal of Library & Information Science 77, 1(2011), str. 37-50. URL: <http://dx.doi.org/10.7553/77-1-65> (2016-05-22)
16. Horvat, A.; Laszlo, M. Obrazovanje knjižničara za osnivanje, obnovu i vođenje knjižničnih zbirki. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 37, 3-4(1994), str. 37-48.
17. Instytut informacji naukowej i bibliologii. URL: <http://www.inibi.umk.pl/> (2017-02-17)
18. Klugowska, A. Klasyfikacja Systematyczna Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – od klasyfikacji fakultetowej do znaków miejsca w wolnym dostępie. Biblioteka Uniwersytecka UMK, Toruń.

19. Majstorović, Z. Razvoj Zbirki u sveučilišnom knjižnom sustavu primjenom Conspectus modela : doktorska disertacija. Zagreb : Z. Majstorović, 2009.
20. Majstorović, Z.; Ivić, K. Izgradnja zbirke u sveučilišnom knjižničnom sustavu : model. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 3(2011), str. 43-67.
21. Mann, T. The importance of books, free access, and libraries as places – and the dangerous inadequacy of the information science paradigm. // The Journal of Academic Librarianship 27, 4(2001), str. 268-281.
22. Martek, A.; Krajna, T.; Fluksi, T. Koliko je zapravo dobra vaša knjižnica? // Uspostava kvalitete u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama – knjižnice u bolonjskom okruženju : zbornik radova 10. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. Str. 11-23.
23. Munro, B.; Philips, P. A collection of importance: the role of selection in academic libraries. // Australian Academic and Research Libraries 39, 3(2008.), str. 149-170. URL: <http://dx.doi.org/10.1080/00048623.2008.10721347> (2016-05-22)
24. Nicolaus Copernicus University in Torun. URL: <https://www.umk.pl/en/university/> (2017-01-05)
25. Petr Balog, K. Prema kulturi vrednovanja u visokoškolskim knjižnicama. Osijek : Filozofski fakultet, 2010.
26. Petr Balog, K.; Bugarski, M. Vrednovanje zbirke visokoškolske knjižnice pomoću metode usporedbe (*checklist method*) s popisima ispitne literature. // Libellarium: journal for the research of writing, books, and cultural heritage institutions 7, 2 (2014). URL: <http://www.libellarium.org/index.php/libellarium/article/view/205> (2016-07-12)
27. Plašćak, B.; Petr Balog, K. Per aspera ad astra: trnovit put jedne fakultetske knjižnice prema kvaliteti. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, ½(2011), str. 67-92.

28. Poll, R.; Boekhorst, P. Measuring quality: performance measurement in libraries. 2nd revised edition. Berlin, Boston: K. G. Saur, 2008. URL: <http://www.degruyter.com/view/product/37583> (2016-12-11)
29. Popovič, M. Evalvacija knjižnično-informacijske dejavnosti. // Vloga knjižnic pri posredovanju znanja: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, strokovno posvetovanje in skupščina, Bled, 1. in 2. oktober 1987 / uredio Stanislav Bahor. Ljubljana : ZBDS, 1987. Str. 3.
30. Pritchard, S. Determining quality in academic libraries. // Library trends 44, 3(1996), str. 574-594. URL: https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/8041/librarytrendsv44i3h_opt.pdf?sequence=1 (2016-12-11)
31. Seiter-Šverko, D.; Aleksić, Lj. Vrednovanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu s gledišta korisnika. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014), str. 1-44.
32. Standardi za visokoškolske knjižnice u Republici Hrvatskoj. Zagreb, 1990. Str. 1. URL: http://www.fer.unizg.hr/download/repository/Standardi_za_visoko%C5%A1kolske_knji%C5%BEnice_u_RH_iz_1990.pdf (2016-05-22)
33. Strategija razvitka Republike Hrvatske »Hrvatska u 21. stoljeću« – Znanost. URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_07_108_1429.html (2016-12-20)
34. Tadić, K. Rad u knjižnici. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/katm.htm> (2016-05-22)
35. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. URL: <https://www.umk.pl/> (2017-01-05)
36. Wallace, D. P.; Van Fleet, C. Library evaluation: a casebook and can-do guide. Englewood, Colorado: Libraries Unlimited, 2001.

6. Popis priloga

Prilog 1. Godine izdanja i broj naslova objavljenih unutar svake godine

Prilog 2. Popis naslova i autora doktorskih disertacija i magistarskih radova u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

Prilog 3. Popis serijskih publikacija u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Prilog 4. Godine početka i kraja pretplate na serijske publikacije u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

Prilog 5. Cijela godišta serijskih publikacija u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

Prilog 6. Pitanja za intervju s korisnicima – studenti

Prilog 7. Pitanja za intervju s korisnicima – nastavno osoblje

Prilog 8. Pitanja za intervju s voditeljicom zbirke

Prilog 9. Pitanja za intervju s voditeljem Odjela za nabavu

Prilog 10. Odgovori intervju s korisnicima – studenti

Prilog 11. Odgovori intervju s korisnicima – nastavno osoblje

Prilog 12. Odgovori intervju s voditeljicom zbirke

Prilog 13. Odgovori intervju s voditeljem Odjela za nabavu

Prilog 1. Godine izdanja i broj naslova objavljenih unutar svake godine

Godina	Broj knjiga
1867	1
1868	1
1869	1
1871	1
1876	1
1877	1
1879	1
1881	1
1882	1
1883	2
1884	2
1885	2

1886	2
1887	3
1889	1
1890	1
1891	2
1892	1
1893	1
1894	1
1895	1
1896	1
1897	1
1898	1
1899	1
1900	2
1901	2
1902	2
1903	2
1904	2
1905	3
1906	3
1907	2
1908	3
1909	3
1910	3
1911	2
1912	2
1913	4
1914	3
1916	2
1917	1
1918	1
1920	2
1921	1
1922	4
1923	2
1924	6
1925	3
1926	5
1927	7
1928	5
1929	6
1930	10
1931	9
1932	8
1933	10
1934	7
1935	8
1936	12

1937	7
1938	13
1939	5
1940	5
1941	3
1942	2
1943	3
1944	4
1945	6
1946	8
1947	9
1948	13
1949	15
1950	18
1951	20
1952	21
1953	19
1954	17
1955	22
1956	27
1957	26
1958	36
1959	34
1960	33
1961	38
1962	44
1963	34
1964	26
1965	38
1966	50
1967	38
1968	50
1969	68
1970	52
1971	50
1972	48
1973	54
1974	64
1975	63
1976	75
1977	86
1978	71
1979	64
1980	63
1981	51
1982	56
1983	56
1984	45

1985	51
1986	62
1987	61
1988	72
1989	64
1990	60
1991	71
1992	73
1993	57
1994	66
1995	49
1996	65
1997	71
1998	54
1999	70
2000	115
2001	103
2002	102
2003	104
2004	114
2005	109
2006	128
2007	107
2008	97
2009	83
2010	123
2011	112
2012	146
2013	148
2014	126
2015	93
Ukupno	4585

Prilog 2. Popis naslova i autora doktorskih disertacija i magisterskih radova u zbirci knjižničnih i informacyjnych znanosti

Prezime i ime autora	Naslov
Centek, Barbara	Naukowe i popularnonaukowe czasopisma Lubelszczyzny w latach 1944-1989
Ciszewska, Wanda	Książka w Toruniu w latach 1945-1950. Ruch wydawniczo-księgarski
Cyrklaff, Magdalena J.	Biblioterapia w młodzieżowych programach edukacji rówieśniczej z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia

Gomoliszek, Joanna	Uniwersyteckie czasopisma studenckie w Polsce w latach 1945-1989
Gomoliszek, Joanna	Toruńskie czasopisma studenckie w latach 1945-1995
Imańska, Iwona	Obieg książki w Prusach Królewskich w XVIII w.
Iwańska-Cieślik, Bernardeta	Biblioteka Kapituły Katedralnej we Włocławku
Jarocki, Mariusz	Zastosowanie oprogramowania Open Source w bibliotekach publicznych uczelni akademickich w Polsce
Kowalska, Małgorzata	Digitalizacja zasobów bibliotek polskich. Doświadczenia i perspektywy
Kruszewski, Tomasz	Biblioterapia w procesie usamodzielniania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych
Kwiatkowska, Wiesława	Średniowieczne księgozbiory franciszkanów i dominikanów toruńskich jako świadectwo ich kultury umysłowej i możliwości oddziaływania na środowisko mieszczańskie
Luczak, Zbigniew	Dzieje bibliotek w Sieradzu od powstania miasta do końca XX wieku
Marzec, Paweł Dominik	Ocena użyteczności serwisów internetowych bibliotek akademickich : na przykładzie badań porównawczych z wykorzystaniem techniki wędrowki poznawczej i listy kontrolnej
Morawska, Beata	Dział Udostępniania Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu : próba monografii za lata 1945-2007
Nowacka, Jadwiga	Model biblioteki regionalnej w kulturze Suwalszczyzny
Pamuła-Cieślak, Natalia	Ukryty Internet jako przedmiot edukacji informacyjnej
Piotrowski, Dominik Mirosław	Open source'owe systemy zarządzania treścią jako platforma realizacji elektronicznych usług bibliotecznych
Rzeszotarska, Renata	Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1945-1956
Stakun, Magdalena	Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1957-1970
Stogowska, Anna	Dzieje i funkcje Biblioteki "rowarzystwa Naukowego" Płockiego.
Szczepkowska, Anna	Zygryd Gardzielewski (1914-2001) i jego działalność artystyczna w latach 1945-1970
Tyszkowska, Marta	Koncepcja i narzędzia Internetu Drugiej Generacji (Web 2.0) w polskich bibliotekach uniwersyteckich
Żernicka, Karolina	Ocena jakości polskich bibliotek cyfrowych

Prilog 3. Popis serijskih publikacija u zbirci knjižnične i informacijske znanosti

Redni broj	Naslov
1.	... Annual Report
2.	Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Bibliologia
3.	Acta Universitatis Wratislaviensis. Bibliotekoznawstwo
4.	Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne : organ ośrodka ABMK przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim
5.	Augusta : Wolfenbütteler Bibliotheks-Informationen
6.	Badania źródłowe
7.	Bibliografia zawartości "Przeglądu Bibliotecznego" : 1927-1976
8.	Bibliologia dyscypliną integrującą : studia ofiarowane Profesor Barbarze Bieńkowskiej
9.	Biblioteka Analiz : dwutygodnik o rynku książki
10.	Bibliothek : Forschung und Praxis
11.	Biblos : Österreichische Zeitschrift für Buch- und Bibliothekswesen, Dokumentation, Bibliographie und Bibliophilie
12.	Bibliotekarz : biuletyn Biblioteki Publicznej
13.	Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej
14.	Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej
15.	British Journal of Academic Librarianship
16.	Bulletin des Bibliothéques de France
17.	College and Research Libraries
18.	Folia Toruniensia
19.	Fragmenty i rekonstrukcje
20.	Guliwer : dwumiesięcznik o książce dla dziecka
21.	Harvard Library Bulletin
22.	Imprimatur : ein Jahrbuch für Bücherfreunde
23.	Informator Nauki Polskiej
24.	Jahresprogramm
25.	Kolekcje wyznaniowe
26.	Książka rękopiśmienna XV-XVII w
27.	Książki : magazyn literacki
28.	Księgozbiory miejskie i mieszczkańskie
29.	Kultura : wybór szkiców, opowiadań i sprawozdań
30.	Kwartalnik Historii Nauki i Techniki
31.	Kwartalnik Historii Prasy Polskiej
32.	Kwartalnik Prasoznawczy
33.	Libri : international library review
34.	Libri Gedanenses : rocznik Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk
35.	Marginalien : Blätter der Pirckheimer-Gesellschaft
36.	Nauka
37.	Nauka Polska : jej potrzeby, organizacja i rozwój
38.	New Review of Academic Librarianship
39.	Notes Konserwatorski
40.	Notes Wydawniczy : the Polish and East European review of books
41.	Nowe Książki : przegląd nowości wydawniczych

42.	Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej
43.	Pogranicza
44.	Polish Libraries
45.	Polish Libraries Today
46.	Poradnik Bibliotekarza
47.	Prasa Polska : miesięcznik Polskiego Instytutu Prasoznawczego
48.	Prasa Współczesna i Dawna
49.	Przegląd Biblioteczny : wydawnictwo Związku Bibliotekarzy Polskich
50.	Przegląd Humanistyczny
51.	PTINT, Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej
52.	Rocznik
53.	Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy
54.	Rocznik Biblioteki Narodowej
55.	Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie
56.	Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
57.	Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego
58.	Rocznik Historii Prasy Polskiej
59.	Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie
60.	Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności
61.	Rocznik Prasoznawczy
62.	Roczniki Biblioteczne : organ naukowy bibliotek szkół wyższych
63.	Roczniki Humanistyczne
64.	Ruch Wydawniczy w Liczbach
65.	Ryms : pismo o książkach dla dzieci i młodzieży
66.	Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych
67.	Sprawozdanie Biblioteki Narodowej
68.	Studia Metodologiczne : zeszyty poświęcone integracji nauki
69.	Studia o Bibliotekach i Zbiorach Polskich
70.	Studia o Książce : ogólnopolski organ szkół wyższych
71.	Studia o Książce i Informacji
72.	Studien zum Buch-und Bibliothekswesen
73.	Świat Książki Dziecięcej : miesięczny dodatek do "Poradnika Bibliotekarza"
74.	Szkice i materiały
75.	The Library Quarterly : a journal of investigation and discussion in the field of library science
76.	Toruńskie Studia Bibliologiczne
77.	Warsztaty
78.	Wolfenbütteler Bibliotheks - Informationen
79.	Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte
80.	Wydawca : pismo pracowników słowa drukowanego : miesięcznik informacyjny
81.	Wyniki i perspektywy
82.	Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi
83.	Z różnych epok
84.	Zagadnienia Informacji Naukowej
85.	Zagadnienia Naukoznawstwa : studia i materiały
86.	Zbiory rozproszone
87.	Zbiory specjalne

88.	Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie
89.	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
90.	Zeszyty Naukowe. Studia Bibliologiczne
91.	Zeszyty Prasoznawcze

Prilog 4. Godine početka i kraja pretplate na časopise u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti te dostupnost naslova u elektroničkoj i/ili *online* verziji

Naslov	Početak pretplate	Kraj pretplate	Dostupno u elektroničkoj i/ili <i>online</i> verziji
... Annual Report	1973.	1998.	Da, od 1998. god.
Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Spoleczne. Bibliologia	1996.	2006.	-
Acta Universitatis Wratislaviensis. Bibliotekoznawstwo	1966.	2011.	-
Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne : organ ośrodka ABMK przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim	1959.	2015.	-
Augusta : Wolfenbütteler Bibliotheks-Informationen	2010.	2014.	Da, od 2011. god.
Badania źródłowe	1985.	1985.	-
Bibliografia zawartości "Przeglądu Bibliotecznego" : 1927-1976	1978.	1978.	-
Bibliologia dyscypliną integrującą : studia ofiarowane Profesor Barbarze Bieńkowskiej	1993.	1993.	-
Biblioteka Analiz : dwutygodnik o rynku książki	2000.	-	-
Bibliothek : Forschung und Praxis	1977.	2011.	-
Biblos : Österreichische Zeitschrift für Buch- und Bibliothekswesen, Dokumentation, Bibliographie und Bibliophilie	1952.	2013.	-
Bibljoekarz : biuletyn Biblioteki Publicznej	1934.	-	Da, od 1991. do 2011. god.
Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej	1957.	2015.	Da, od 2012. god.
Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej	1958.	2006.	Da
British Journal of Academic Librarianship	1986.	1994.	-
Bulletin des Bibliothéques de France	1956.	2012.	Da
College and Research Libraries	1939.	2013.	Da, od 1958. god.
Folia Toruniensia	2000.	2015.	Da
Fragmenty i rekonstrukcje	1986.	1986.	-
Guliwer : dwumiesięcznik o książce dla dziecka	1991.	-	Da, od 2003. od 2014. god.

Harvard Library Bulletin	1990.	1995.	-
Imprimatur : ein Jahrbuch für Bücherfreunde	1991.	2015.	-
Informator Nauki Polskiej	1958.	2006.	-
Jahresprogramm	1981.	2000.	-
Kolekcje wyznaniowe	1992.	1992.	-
Książka rękopiśmienna XV-XVII w	1980.	1980.	-
Książki : magazyn literacki	2001.	-	Da, od 2012. god.
Księgozbiory miejskie i mieszczańskie	1981.	1981.	-
Kultura : wybór szkiców, opowiadań i sprawozdań	1947.	2000.	Da
Kwartalnik Historii Nauki i Techniki	1956-	-	Da
Kwartalnik Historii Prasy Polskiej	1977.	1994.	-
Kwartalnik Prasoznawczy	1957.	1959.	-
Libri : international library review	1950.	2012.	-
Libri Gedanenses : rocznik Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk	1968.	2007.	-
Marginalien : Blätter der Pirckheimer-Gesellschaft	1957.	-	-
Nauka	1994.	-	Da
Nauka Polska : jej potrzeby, organizacja i rozwój	1918.	-	Da
New Review of Academic Librarianship	1995.	-	-
Notes Konserwatorski	2007.	2015.	-
Notes Wydawniczy : the Polish and East European review of books	1992.	-	Da
Nowe Książki : przegląd nowości wydawniczych	1949.	-	-
Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej	1929.	-	Da
Pogranicza	1991.	1991.	-
Polish Libraries	2013.	-	Da
Polish Libraries Today	1991.	2001.	Da, od 2001. god.
Poradnik Bibliotekarza	1949.	-	Da, od 1995. do 2009. god.
Prasa Polska : miesięcznik Polskiego Instytutu Prasoznawczego	1947.	1990.	-
Prasa Współczesna i Dawna	1958.	1959.	-
Przegląd Biblioteczny : wydawnictwo Związku Bibliotekarzy Polskich	1927.	-	Da
Przegląd Humanistyczny	1957.	-	Da, od 2005. god.
PTINT, Praktyka i Teoria Informatyki i Technicznej	2000.	2012.	Da, od 2009. god.
Rocznik	1957.	2010.	-
Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy	2009.	2015.	Da
Rocznik Biblioteki Narodowej	1965.	-	Da, od 2001. do 2008. god.
Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie	2000.	-	-

Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie	1955.	1998.	-
Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego	1962.	1976.	-
Rocznik Historii Prasy Polskiej	1998.	-	Da
Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie	1951.	2009.	-
Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności	1991.	-	-
Rocznik Prasoznawczy	2007.	-	Da
Roczniki Biblioteczne : organ naukowy bibliotek szkół wyższych	1957.	-	-
Roczniki Humanistyczne	1949.	-	-
Ruch Wydawniczy w Liczbach	1995.	-	Da, od 2004. god.
Ryms : pismo o książkach dla dzieci i młodzieży	2007.	2013.	-
Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych	1967.	2003.	-
Sprawozdanie Biblioteki Narodowej	1957.	-	Da, od 2007. god.
Studia Metodologiczne : zeszyty poświęcone integracji nauki	1965.	2013.	-
Studia o Bibliotekach i Zbiorach Polskich	1991.	1997.	-
Studia o Książce : ogólnopolski organ szkół wyższych	1970.	1993.	-
Studia o Książce i Informacji	2013.	-	-
Studien zum Buch-und Bibliothekswesen	1982.	1989.	-
Świat Książki Dziecięcej : miesięczny dodatek do "Poradnika Bibliotekarza"	2007.	2011.	-
Szkice i materiały	1981.	1981.	-
The Library Quarterly : a journal of investigation and discussion in the field of library science	1941.	-	-
Toruńskie Studia Bibliologiczne	2008.	-	Da
Warsztaty	1988.	1988.	-
Wolfenbütteler Bibliotheks - Informationen	1978.	2013.	-
Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte	1976.	2012.	-
Wydawca : pismo pracowników słowa drukowanego : miesięcznik informacyjny	1993.	-	Da
Wyniki i perspektywy	1992.	1992.	-
Z Badań nad Polskimi Księgozbiórami Historycznymi	1975.	2003.	-
Z różnych epok	1992.	1992.	-
Zagadnienia Informacji Naukowej	1972.	-	Da
Zagadnienia Naukoznawstwa : studia i materiały	1965.	-	Da, od 2011. god.
Zbiory rozproszone	1993.	1993.	-
Zbiory specjalne	1985.	1985.	-

Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie	1954.	-	Da, od 2003. god.
Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu	1962.	1970.	Da.
Zeszyty Naukowe. Studia Bibliologiczne	1979.	1994.	-
Zeszyty Prasoznawcze	1957.	-	Da, uz plaćanje.

Prilog 5. Cijela godišta serijskih publikacija u zbirci knjižničnih i informacijskih znanosti

Naslov	Godišta
... Annual Report	1973.-1990., 1991.* ⁹⁸ , 1992.-1998.
Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Spoleczne. Bibliologia	1996., 1998., 2000., 2006.
Acta Universitatis Wratislaviensis. Bibliotekoznawstwo	1966., 1968., 1970., 1976. - 1978., , 1982. - 1983., 1985., 1991.- 1993., 1995., 1998., 2000., 2003., 2006., 2008. -2011.
Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne : organ ośrodka ABMK przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim	1959.-2015.
Augusta : Wolfenbütteler Bibliotheks-Informationen	2010. - 2012., 2014.
Badania źródłowe	1985.
Bibliografia zawartości "Przeglądu Bibliotecznego" : 1927-1976	1978.
Bibliologia dyscypliną integrującą : studia ofiarowane Profesor Barbarze Bieńkowskiej	1993.
Biblioteka Analiz : dwutygodnik o rynku książki	2000. - 2016.
Bibliothek : Forschung und Praxis	1977.- 1980., 1981.*, 1982.-2011.
Biblos : Österreichische Zeitschrift für Buch- und Bibliothekswesen, Dokumentation, Bibliographie und Bibliophilie	1952. - 1956., 1957.*, 1958. - 1967., 1968.*, 1969. - 2013.
Bibliotekarz : biuletyn Biblioteki Publicznej	1934. - 1935., 1936.*, 1937. - 1939., 1946.*, 1947. - 1951. - 1976. - 2016.
Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej	1957.-2015.
Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej	1958.-2006.
British Journal of Academic Librarianship	1986.-1994.
Bulletin des Bibliothéques de France	1956.-2012.
College and Research Libraries	1939.-1984.; 1985.*, 1986., 1987.*. 1988.-2013.
Folia Toruniensia	2000.-2015.
Fragmenty i rekonstrukcje	1986.

⁹⁸ U prilogu Cijela godišta serijskih publikacija u zbirci knjižnične i informacijske znanosti zvjezdica (*) pokraj godine označava da unutar te godine nedostaje jedan sveščić.

Guliwer : dwumiesięcznik o książce dla dziecka	1991.- 2000., 2001.*, 2002. - 2005., 2006.*, 2007. - 2015.
Harvard Library Bulletin	1990.-1995.
Imprimatur : ein Jahrbuch für Bücherfreunde	1991.-2015.
Informator Nauki Polskiej	1958.-1981.; 1985.; 1987.-1990.; 1996. - 1998.; 2000.; 2003; 2006.
Jahresprogramm	1981.; 1983.-2000.
Kolekcje wyznaniowe	1992.
Książka rękopiśmienna XV-XVII w	1980.
Książki : magazyn literacki	2001.*, 2002. - 2015.
Księgozbiory miejskie i mieszczańskie	1981.
Kultura : wybór szkiców, opowiadań i sprawozdań	1947. - 2000.
Kwartalnik Historii Nauki i Techniki	1956. - 2015.
Kwartalnik Historii Prasy Polskiej	1977. - 1994.
Kwartalnik Prasoznawczy	1957. - 1959.
Libri : international library review	1950. - 2012.
Libri Gedanenses : rocznik Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk	1968. - 2004., 2007.
Marginalien : Blätter der Pirckheimer-Gesellschaft	1957.- 1960., 1963. - 2015.
Nauka	1994.- 2015.
Nauka Polska : jej potrzeby, organizacja i rozwój	1918.-1947.; 1992.- 2015.
New Review of Academic Librarianship	1995.- 2015.
Notes Konserwatorski	2007.-2015.
Notes Wydawniczy : the Polish and East European review of books	1992.-2015.
Nowe Książki : przegląd nowości wydawniczych	1949.-2015.
Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej	1929.-2015.
Pogranicza	1991.
Polish Libraries	2013.-2015.
Polish Libraries Today	1991.-2011.
Poradnik Bibliotekarza	1949.-2015.
Prasa Polska : miesięcznik Polskiego Instytutu Prasoznawczego	1947.-1990.
Prasa Współczesna i Dawna	1958. -1959.
Przegląd Biblioteczny : wydawnictwo Związku Bibliotekarzy Polskich	1927.-2015.
Przegląd Humanistyczny	1957.-2015.
PTINT, Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej	2000.-2012.
Rocznik	1957.-2010.
Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy	2009.-2015.
Rocznik Biblioteki Narodowej	1965.-2015.
Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie	2000.-2015.

Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie	1955.-1998.
Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego	1962.-1976.
Rocznik Historii Prasy Polskiej	1998.-2015.
Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie	1951.- 2009.
Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności	1991.-2015.
Rocznik Prasoznawczy	2007.-2015.
Roczniki Biblioteczne : organ naukowy bibliotek szkół wyższych	1957.-2015.
Roczniki Humanistyczne	1949.-2015.
Ruch Wydawniczy w Liczbach	1995.-2015.
Ryms : pismo o książkach dla dzieci i młodzieży	2007.-2013.
Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych	1967.-2003.
Sprawozdanie Biblioteki Narodowej	1957.-2015.
Studia Metodologiczne : zeszyty poświęcone integracji nauki	1965.-2013.
Studia o Bibliotekach i Zbiorach Polskich	1991.-1997.
Studia o Książce : ogólnopolski organ szkół wyższych	1970.-1993.
Studia o Książce i Informacji	2013.-2015.
Studien zum Buch-und Bibliothekswesen	1982.-1989.
Świat Książki Dziecięcej : miesięczny dodatek do "Poradnika Bibliotekarza"	2007.-2011.
Szkice i materiały	1981.
The Library Quarterly : a journal of investigation and discussion in the field of library science	1941.-2015.
Toruńskie Studia Bibliologiczne	2008.-2015.
Warsztaty	1988.
Wolfenbütteler Bibliotheks - Informationen	1978.-2013.
Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte	1976.-2012.
Wydawca : pismo pracowników słowa drukowanego : miesięcznik informacyjny	1993.-2015.
Wyniki i perspektywy	1992.
Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi	1975.-2003.
Z różnych epok	1992.
Zagadnienia Informacji Naukowej	1972.-2015.
Zagadnienia Naukoznawstwa : studia i materiały	1965.-2015.
Zbiory rozproszone	1993.
Zbiory specjalne	1985.

Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie	1954.-2015.
Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu	1962.-1970.
Zeszyty Naukowe. Studia Bibliologiczne	1979.-1994.
Zeszyty Prasoznawcze	1957.-2015.

Prilog 6. Pitanja za intervju s korisnicima – studenti

Questions for interview

1. General information (gender, year of studies, department, course of studies)
2. How often do you use materials (literature) from collection of bibliology and information science?
3. Do you use materials from collection in the library or you lend it (use at home or at faculty)?
4. Do you think that arrangement and physical availability of materials in collection is suitable (appropriate, adequate)?
 - a. Are you searching for materials in the library by yourself or you ask for help of the librarian?
 - b. If you are searching by yourself, do you think that accommodation of materials on the shelf is suitable (appropriate, adequate)?
 - c. Can you find the materials on the shelves quickly and easily?
5. Do you think that collection is useful (personally and for others users (students)? Please explain why it is or why it is not.
6. Is mandatory (required) and additional literature necessary for the examination at your faculty available in the library's collection of bibliology and information science?
7. Which type of resources are you using more often, printed or electronic? Why?
 - a. What can be improved with resources that are less used?
8. Are you using resources from databases?
 - a. Does the library provide access to a sufficient number of databases?
9. Do you think there is sufficient (enough) number of journal titles in collection?
 - a. Are the accessible titles and numbers of journals current (actual)?
10. Do you use resources and materials from this collection for your faculty assignments and tasks?

- a. In which way did you benefit from using materials and resources from the collection for your faculty assignments and tasks? Please explain.
 - b. Do the materials from the collection help you to effectively and successfully finish your faculty assignments and tasks?
11. What is your opinion about actuality of materials and resources in this collection? (Are they up-to-date or outdated?)
12. In your opinion, how can the librarians improve (better) this collection?

Prilog 7. Pitanja za intervju s korisnicima – nastavno osoblje

Questions for interview

1. General information (teaching position (prof. doc. mg.), courses, areas of interest)
2. How often do you use materials (literature) from collection of bibliology and information science?
3. Do you use materials from collection in the library or you lend it (use at home or at work)?
4. Do you think that arrangement and physical availability of materials in collection is suitable (appropriate, adequate)?
 - a. Are you searching for materials in the library by yourself or you ask for help of the librarian?
 - b. If you are searching by yourself, do you think that accommodation of materials on the shelf is suitable (appropriate, adequate)?
 - c. Can you find the materials on the shelves quickly and easily?
5. Do you think that collection is useful (personally and for others users (students)? Please explain why it is or why it is not.
 - a. Do you think that the library collection meets the needs of users for required (mandatory) and additional literature for courses you teach?
6. Do you include the library in the educational process and is there a cooperation between teachers and libraries in compilation (assembling) of the curriculum?
 - a. Do you take into account, when creating the list of mandatory (required) and additional literature for your courses, availability of selected items in the library collection?

7. Do you assign (give) students assignments (tasks) where they must or should consult materials and resources from the library collection?
8. Which type of resources are you using more often, printed or electronic? Why?
 - a. What can be improved with resources that are less used?
9. Are you using resources from databases?
 - a. Does the library provide access to a sufficient number of databases?
10. Do you think there is sufficient (enough) number of journal titles in collection?
 - a. Are the accessible titles and numbers of journals current (actual)?
11. Do you use resources and materials from this collection for your research papers?
 - a. In which way did you benefit from using materials and resources from the collection for your research papers?
 - b. Do the materials from the collection help you to effectively and successfully finish your research papers?
12. What is your opinion about actuality of materials and resources in this collection? (Are they up-to-date or outdated?)
13. In your opinion, how can the librarians improve (better) this collection?

Prilog 8. Pitanja za intervju s voditeljicom zbirke

Questions for interview

1. Do you think that in the library collection (bibliologia) is a sufficient number of resources/materials for the needs of the users (teachers / researchers and students)?
2. Do you think that enough financial resources is allocated / invested (przydziela / inwestuje) in the development (rozwój) of the collection?
3. How are the financial resources distributed (rozprowadzać)?
 - a. Are there any guidelines for the acquisition of materials (wytyczne w zakresie zaopatrzenia w materiały) or resources are allocated according to some other criteria?
 - b. In which materials more resources are invested and in which less? Acquisition of printed materials, subscriptions to journals, subscriptions to a databases?
4. What problems do you encounter when developing collections (można napotkać podczas opracowywania zbiorów)?
 - a. How do you solve (rozwiązać) the mentioned problems?

5. Do you think that the library has enough staff responsible for the development and maintenance of the collection? (Pracownicy odpowiedzialni za rozwój i utrzymanie kolekcji)
6. Do you think that the space in the library is appropriate (adequate) for the collection?
7. Do you think you have enough time to develop and maintain the collection in comparison to other duties and tasks in the workplace?
8. Do you cooperate with teachers and researchers in developing the collection?
9. Have you ever conducted an analysis and evaluation of the condition of the collection (Przeprowadziliśmy analizę i ocenę stanu kolekcji)?
 - a. In that time, did you use the CONSPECTUS method (in planning of the development of the collection)? Some other method?
 - i. Conspectus means an overview or summary of collection strength and collecting intensities – arranged by subject, classification scheme, or combination of either, and containing standardized codes for collection or collecting levels and languages of materials collected.
 - b. Do you conduct weeding (usuwanu/oczyszczenie) of collection regularly? How often?
10. In your opinion, what could be improved in the development and maintenance of the collection?

Prilog 9. Pitanja za intervju s voditeljem Odjela za nabavu

Questions for interview

1. How are the financial resources distributed (rozprowadzać) in acquisition of materials (nabycie materiałów)?
 - a. Are there any guidelines for the acquisition of materials (wytyczne w zakresie zaopatrzenia w materiały) or resources are allocated according to some other criteria?
 - b. In which materials more resources are invested and in which less? Acquisition of printed materials, subscriptions to journals, subscriptions to a databases?
2. How is it decided which materials will be acquisitioned (akwizycja)?
3. Do you cooperate with teachers and researchers in developing the collections (acquisition of materials (nabycie materiałów))?

- a. Do you take in account, when acquisitioning materials (nabycie materiałów), student's curriculum and their list of required and additional literature (program studenta i ich lista obowiązkowych i dodatkowych literaturze)?
4. Do you conduct exchange of materials (wymiana materiałów) with other institutions?
 - a. Do you have some kind of formal agreement (formalne porozumienie) with other institutions regarding the exchange?
5. What type of legal deposit does the library receive? Is it legal deposit for all materials printed in Poland regardless the type or subject (depozyt prawną dla wszystkich materiałów drukowanych w Polsce, niezależnie od rodzaju lub przedmiotu) or is it just materials regarding academic and university subjects (materiały dotyczące przedmiotów akademickich i uniwersyteckich)?

Prilog 10. Odgovori intervjuja s korisnicima – studenti

1. General information (gender, year of studies, department, course of studies)
- S1. Women / 3rd year / Department of historical science, information management and bibliology.
- S2. Women/ Third year/ Department of History Science/ Information management & bibliology
- S3. Female, 3rd year of studies, Department of History, Information science and bibliology
- S4. Female, II year, The Faculty of History, Information Management and Book Studies
- S5. Female / I - year / Department: The Faculty of History / Information Management and Book Studies
- S6. Male, first year, institute of research information, managment of information and bibliology
- S7. Female, First year, The Department of History, Management information and bibliology
- S8. Man, first year of studies, the faculty of history, information management and bibliology.
- S9. Female, first year, The Faculty of History, Information management and book studies.
- S10. The man , the first year of studies , Faculty of History , information management and bibliology.
- S11. Male, 2nd year of studies, Institute of Information Science & Bibliology, Information Management & Bibliology.

2. How often do you use materials (literature) from collection of bibliology and information science?

S1. One for a month.

S2. Once a semester

S3. Rarely.

S4. Pretty often – for all of my papers and when I'm preparing myself for conferences.

S5. I use this materials often.

S6. Once a month

S7. Once a year

S8. Few times in month

S9. Usually I use very often, especially when I preparing for exams.

S10. Often.

S11. Very often, for examinations and conferneces.

3. Do you use materials from collection in the library or you lend it (use at home or at faculty)?

S1. Yes

S2. Yes

S3. I use them in the library.

S4. I prefer to lend them but if I can't I use them in the library.

S5. I'm used to borrow materials to home, because this is more comfortable.

S6. I use it in the library

S7. Yes

S8. I use them very and often lend to my home

S9. I lend it.

S10. Yes.

S11. Lend it of course, I don't like working in library.

4. Do you think that arrangement and physical avaliability of materials in collection is suitable (appropriate, adequate)?

S1. Yes it is.

S2. No

S3. Yes.

- S4. Yes.
- S5. Yes
- S6. Yes
- S7. Yes
- S8. I think the layout is logical and easy to use
- S9. –
- S10. Yes.
- S11. Yes, it is - for the old materials.

- a. Are you searching for materials in the library by yourself or you ask for help of the librarian?

- S1. By myself
- S2. I searching by myself
- S3. I search them by myself.
- S4. By myself in main library and I ask for help in department's library.
- S5. By yourself.
- S6. I try to find it by myself
- S7. Yes
- S8. searching on myself
- S9. Usually I searching by myslef.
- S10. I am looking for yourself
- S11. Always by myself.

- b. If you are searching by yourself, to you think that accommodation of materials on the shelf is suitable (appropriate, adequate)?

- S1. For me it's ok.
- S2. yes
- S3. Yes
- S4. Generally yes.
- S5. Yes
- S6. Yes

S7. Yes

S8. I'm thinking that books are divided in a logical manner

S9. Yes, I think that accommodation of materials on the shelf is suitable.

S10. Yes

S11. Yes, it's very suitable.

c. Can you find the materials on the shelves quickly and easily?

S1. Yes I can.

S2. sometimes is easy, but sometimes I have a problem

S3. Yes.

S4. Usually yes.

S5. Usually yes

S6. Yes

S7. Yes

S8. yes, I can

S9. Usually, yes.

S10. Yes

S11. Yes, it's not a problem for me.

5. Do you think that collection is useful (personally and for others users (students)? Please explain why it is or why it is not.

S1. Yes

S2. I think is useful, because it includes materials needed for student (for example: Penal Code for law students).

S3. Collection is very useful because it contains everything what I need at the moment.

S4. I think that library has enough books to help students doing their papers and studying for exams so I think yes.

S5. So, for me it is very useful because it allows you to prepare properly for classes and conferences. For other students it can be useful, especially bibliography, which allows you to find books in subjects, what they need.

S6. I think it is useful because with it's help students can find materials almost on every subject

S7. Yes, because students in myfield of study need knowledge of these books

S8. I think that the library is useful, the latest book selected by librarians adding to their merit

S9. I think that collection is useful. I can without problem prepering for my exams

S10. Yes, because it is a mine of information . No, because it is facebook and people, students do not want to look in the book

S11. Yes, it's very useful, the variety of materials is very wide for any kind of studies. You name it, you have it.

6. Is mandatory (required) and additional literature necessary for the examination at your faculty available in the library's collection of bibliology and information science?

S1. Yes.

S2. Yes

S3. Yes.

S4. Mostly yes.

S5. Yes.

S6. Yes wen can find materials which we need

S7. Yes

S8. Yes, it is necessary

S9. Yes

S10. Yes

S11. Sometimes, yes.

7. Which type of resources are you using more often, printed or electronic? Why?

S1. I prefer printed materials.

S2. Printed, because for me its easier to searching (information in text), and not all are electronic.

S3. Electronic

S4. Printed because I prefer printed versions in general.

S5. Electronic, because this is faster and more comfortable.

S6. Electronic, because it is much easier and faster to do it in this way

S7. I prefer electronic, because they are public?

S8. I usually paper versions of books, because I like the smell of paper and the weight of the books on my hands, I'm too used to them since childhood

S9. I prefer printed. When I use printed resources I'm more focused on my work.

S10. Printed because it has sentiment and I am comfortable to read. Electronic have it to yourself , so that the eyes a little bit because of the size of the screen depending on the device

S11. Electronic, because of time saving.

a. What can be improved with resources that are less used?

S1. I don't know.

S2. increasing the amount of electronic resources

S3. Nothing, electronic sources are just more effortless, I can find some of them at home.

S4. Maybe there should be easier access to electronic resources but I can't think of anything else.

S5. Check the compatibility of data.

S6. Maybe if some resources aren't much of a use than perhaps it should be changed into some more useful materials.

S7. I do not know.

S8. library should buy electronic readers that students can borrow them like a book, and on them were to be needed books

S9. I don't know. I just prefer printed resources.

S10. –

S11. Take those to the storeroom, buy the newest one in their places?

8. Are you using resources from databases?

S1. Sometimes.

S2. No

S3. No.

S4. Yes.

S5. Yes

S6. Yes

S7. Yes

S8. I use materials from databases, but most often it concerns my passions

S9. Yes.

S10. Yes, if the SA classes I have some documents

S11. Sometimes, I do.

a. Does the library provide access to a sufficient number of databases?

S1. Yes

S2. I don't know

S3. Yes.

S4. Yes.

S5. Usually, yes

S6. In my opinion our acces gives us everything we need.

S7. No

S8. I think that access to as many databases is the most desirable

S9. Yes.

S10. –

S11. Yes, access to databases in UMK is awesome.

9. Do you think there is sufficient (enough) number of journal titles in collection?

S1. I don't know because I don't use them

S2. Yes

S3. Yes.

S4. I don't know, I don't usually read journals.

S5. It could be more

S6. Definietyly yes

S7. No

S8. The number of magazines is sufficient

S9. I think it's enough.

S10. The most important thing to think so

S11. Collection of journals is huuuuuge.

a. Are the accessible titles and numbers of journals current (actual)?

S1. I don't know

S2. Yes

S3. Yes.

S4. –

S5. Usually yes

S6. Yes they are

S7. No

S8. collections are updated on a regular basis

S9. Yes.

S10. –

S11. Yes, it's actual

10. Do you use resources and materials from this collection for your faculty assignments and tasks?

S1. Yes

S2. No

S3. Sometimes.

S4. Yes.

S5. Yes

S6. I didn't have to use it at this point.

S7. No

S8. Yes, I use them

S9. Sometimes yes.

S10. It IS so pleasant

S11. No.

a. In which way did you benefit from using materials and resources from the collection for your faculty assignments and tasks? Please explain.

S1. For presentation at studies, I use books from our library

S2. I didn't use the collection because materials needed to my licentiate I have in my home.

S3. –

S4. Sometimes materials from library are the only ones I use to learn and prepare for writing papers.

S5. I could prepare notes for classes and provides me adequate preparation for conferences, for which I am speaker.

S6. Now I think I can find information faster than before and futhermore i know more professional ways to do it.

S7. The some are paid.

S8. Books were useful to fulfill the tasks assigned by the lecturers

S9. Usually I lend it and try find informations by myself.

S10. I searched the shelves and wit on the rack Table oo specified categories and on the back of the book IS signature

S11. None, I read journals only for my hobby.

b. Do the materials from the collection help you to effectively and successfully finish your faculty assignments and tasks?

S1. I think- yes.

S2. not me, but my friends told me they help them in tasks.

S3. Yes.

S4. Yes, they definitely do.

S5. Yes

S6. Yes they were very helpful

S7. Yes

S8. So they were very useful

S9. Yes.

S10. Yes, if skillfully finds

S11. Sort of, yes.

11. What is your opinion about actuality of materials and resources in this collection? (Are they up-to-date or outdated?)

- S1. I think they they are actual but sometimes library don't have so much money to buy all actual materials.
- S2. I think this collection is good updated, and actually. Collection is useful for more students.
- S3. They are really up-to-date. I can find many materials from this year so it really is actual.
- S4. They are up-to-date, I think.
- S5. In the most they are up-to-date.
- S6. I think that we can find fresh information even if colletions are out-dated because we have access to online databases which are updated very often
- S7. They are outdated.
- S8. As I wrote above collections are updated on a regular basis, so I have nothing to reproach
- S9. They are up-to-date and outdated.
- S10. It is rich , mainly
- S11. Some are up to date, some are old, very old.

12. In your opinion, how can the librarians improve (better) this collection?

- S1. I don't know... Maybe they can speak with director and try to have special subsidy from UE or Polish government.
- S2. I think they don't have to change but it would be great if they will keep it that as good as now.
- S3. I think there should be more copies of books that are borrowed the most often so librarians should buy them for the library.
- S4. More new books, a more extensive collection of books, digitization and open access.
- S5. I think it is good the way it is now it is very clear and easy to find everything. Maybe they should arrange more more materials.
- S6. Librarians should show that there is.
- S7. In my opinion, you could isolate a series of editorial department so that would be in one place, plus I think it would be good if the manuals are available in electronic form, and if the idea of the readers to be successful certainly improve the condition of this library
- S8. –

S9. -

S10. More foreign-language documents

S11. It's not in their power. Money talks.

Prilog 11. Odgovori intervjuja s korisnicima – nastavno osoblje

1. General information (teaching position (prof. doc. mg.), courses, areas of interest)

N1. teaching assistant; areas of interest: publishing market, press sociology, readership, press history

N2. I'm a magister, I'm currently studying doctor studies bibliology and informatology. My science interests are social media, new form of books, book promotion and marketing, publishing market, manga and comic books.

2. How often do you use materials (literature) from collection of bibliology and information science?

N1. I use from that collection since 2006, when I started studying

N2. At least once at 3 months, sometimes many times in one month. It depend on what I'm currently working on and what materials I need.

3. Do you use materials from collection in the library or you lend it (use at home or at work)?

N1. Generally I use this materials what i need to my doctoral thesis in the library (available in the reading room)

N2. I prefer to lend materials and use it at home but sometimes I use it in the library. Not all materials from collection are availabe to lend it.

4. Do you think that arrangement and physical avaliability of materials in collection is suitable (appropriate, adequate)?

N1.–

N2. I think that currently arragement is suitable

- a. Are you searching for materials in the library by yourself or you ask for help of the librarian?

N1. I try to find what I need myself, because I have knowledge from my study how to search

N2. Usually I'm searching by myself, sometimes I ask for help when I can't find something. But librarians are so nice that they usually at the beginig propose they help.

- b. If you are searching by yourself, to you think that accommodation of materials on the shelf is suitable (appropriate, adequate)?

N1. I think that arrangement of materials in the free access space is transparent.

N2. I think that is suitable, everything is organised well and very similar to the rest of collections in the library.

- c. Can you find the materials on the shelves quickly and easily?

N1. If i check book code on the shelf in the e-catalogue – find a book is very esasy.

N2. Usually yes.

5. Do you think that collection is useful (personally and for others users (students)? Please explain why it is or why it is not.

N1. In my opinion – collection is useful, especially when you have obligation to search and check information in the main library materials (some of student of course use only materials from department library)

N2. I think that collection is very useful but in my opinion it should be bigger. There is a lot interesting and useful materials but sometimes there is problem when some books are needed for more students at once, it's usually very problematic. It would be nice to have also more newest materials.

- a. Do you think that the library collection meets the needs of users for required (mandatory) and additional literature for courses you teach?

N1. Timeliness of literature is sufficient

N2. –

6. Do you include the library in the educational process and is there a cooperation between teachers and libraries in compilation (assembling) of the curriculum?

N1. I have never participate in my career in that cooperation, but i believe, that is it good direction if we have to prepare student to work in the library.

N2. I include library in the educational process but I didn't notice cooperation beetwen teachers and librarians. But teachers are fuly aware what materials are available in the library.

a. Do you take into account, when creating the list of mandatory (required) and additional literature for your courses, availability of selected items in the library collection?

N1. When I prepare curriculum for courses, every time i try to put into list of books, that sources what student may find in the main library or one of the Toruń library's

N2. Yes, I take it into account

7. Do you assign (give) students assignments (tasks) where they must or should consult materials and resources from the library collection?

N1. In some courses i try to give tasks to students, when they have to use library collection to find an answer, because they can not find it in the digital source of information

N2. Until now I didn't give them such task to use materials from library but they use often electronic materials from library collection.

8. Which type of resources are you using more often, printed or electronic? Why?

N1. For sure I have to use more printed materials, because of doctoral thesis are still in progress (Toruń periodicals edited between 1920-1939). It is also worth mentioning,

that more and more press materials are digitalizing in KPBC, which also usefull in that kind of research. In other teaching activities usefull are also printed sources.

N2. It depend what I'm currently working on, but I think I use both at the same point.

a. What can be improved with resources that are less used?

N1. More digital sources and more marketing of usefullness among the student and proffesors

N2. I don't know how less used materials can be improved.

9. Are you using resources from databases?

N1. If we inlcude KPBC – yes.

N2. Yes, I'm using them a lot

a. Does the library provide access to a sufficient number of databases?

N1. For sure in my opinion is it enough amount of databeses

N2. yes library provide access to sufficient number of databases.

10. Do you think there is sufficient (enough) number of journal titles in collection?

N1. For my topic – is enough number of journal in collection (firs of all historical journal in Toruń)

N2. I think that collection of electronic journals is big enough

a. Are the accessible titles and numbers of journals current (actual)?

N1. This issue does not concern me ☺

N2. materials are actual, paper version could be bigger but they also mostly actual.

11. Do you use resources and materials from this collection for your research papers?

N1. Yes – primarily!

N2. Yes, I use them for my reaserch papers

- a. In which way did you benefit from using materials and resources from the collection for your research papers?

N1. For me it is main subject of study.

N2. I benefit because they are really actual and usefull materials and I can do it at home which save me a lot of time and also costs (I'm living in diffrent town, not in Toruń).

- b. Do the materials from the collection help you to effectively and successfully finish your research papers?

N1. Of course – without it, reaserch about that topic would be impossible

N2. Yes

12. What is your opinion about actuality of materials and resources in this collection? (Are they up-to-date or outdated?)

N1. For my research – that issue is not so important, but i believe that a several hundred of still editing periodicals are enough of amount for making a research.

N2. I think electronic versions of materials and databases are very actual mostly. Paper books versions are not always actual.

13. In your opinion, how can the librarians improve (better) this collection?

N1. I have no comments on the collection, but I think that the real problem is knowledge among students and employee's what library can offer for their educational process. Maybe they should consider the way to inform that groups about possibillities customized to their needs, and inform about it not only one time in the begin of study on obligate library course?

N2. I think the only thing to improve collection is making it bigger and more completed in.

Prilog 12. Odgovori intervjuja s voditeljicom zbirke

1. Do you think that in the library collection (bibliologia) is a sufficient number of resources/materials for the needs of the users (teachers / researchers and students)?

Yes, I think Bibliology and Science studies is sufficient collection. We have a few students for a year and this is a big problem. In the collection, we have books, magazines, bibliographies, national bibliographies, dictionaries. The student will find something to the history of books, the printing, press and other.

2. Do you think that enough financial resources is allocated / invested (przydziela / inwestuje) in the development (rozwój) of the collection?

70% of the collected books are from Legal Deposit, I think that's enough. Students and lecturers do not complain. You can always take advantage of interlibrary loan. There are rare situations.

3. How are the financial resources distributed (rozprowadzać)?

These are competencies Acquisitions and Cataloguing Department. I think is the proportions are such that measures are on the books for more than a magazine.

- a. Are there any guidelines for the acquisition of materials (wytyczne w zakresie zaopatrzenia w materiały) or resources are allocated according to some other criteria?

I don't have any guidelines.

- b. In which materials more resources are invested and in which less? Acquisition of printed materials, subscriptions to journals, subscriptions to a databases?

This is question for Acquisitions and Cataloguing Department.

4. What problems do you encounter when developing collections (można napotkać podczas opracowywania zbiorów)?

The most common problem in the development of the books is the ignorance of foreign languages, English and German is not a problem, but more rare languages cause problems.

- a. How do you solve (rozwiązać) the mentioned problems?

I translate texts with the help of dictionaries.

5. Do you think that the library has enough staff responsible for the development and maintenance of the collection? (Pracownicy odpowiedzialni za rozwój i utrzymanie kolekcji)

On Collection Bibliology and Science studies two people are working. I think that the number of employees is sufficient. On the Subject Collections Department work adequate number of people, but Open Access need more librarians. Sometimes duty is hard work.

6. Do you think that the space in the library is appropriate (adequate) for the collection?

I think that the space on Collection Bibliology and Science studies is adequate for the collection. The students are very fond of this space. Unfortunately, students of librarianship is not to much. Most learns economists and lawyers.

7. Do you think you have enough time to develop and maintain the collection in comparison to other duties and tasks in the workplace?

In my opinion sometimes I have too little time to the care of collections. A big part of my job is cataloging. But I am doing what I can to make it connect.

8. Do you cooperate with teachers and researchers in developing the collection?

I do not cooperative with teachers Librarianship. One, twice on the year i have training Library for students. In each year students are less and less.

9. Have you ever conducted an analysis and evaluation of the condition of the collection (Przeprowadziliśmy analizę i ocenę stanu kolekcji)?

- a. In that time, did you use the CONSPECTUS method (in planning of the development of the collection)? Some other method?

- i. Conspectus means an overview or summary of collection strength and collecting intensities – arranged by subject, classification scheme, or combination of either, and containing standardized codes for collection or collecting levels and languages of materials collected.

-

- b. Do you conduct weeding (usuwanu/oczyszczenie) of collection regularly? How often?

In my work I use to the systematic classification scheme of the NCU Library.

Every summer we do "stocktaking". I check the status of books, amount of loan. Then if the book were not on loan for 3 years I send the books to the store.

10. In your opinion, what could be improved in the development and maintenance of the collection?

Subject librarians take care of the Open Access Collection very well. Their duties involve book selection, subject description, book classification and collection reference. They have to try do this at the same time. I think the management is good. Better would look cooperation with teachers Librarianship. Students do not look it up in the library as often, I Think that is a big problem.

Prilog 13. Odgovori intervjuja s voditeljem Odjela za nabavu

1. How are the financial resources distributed (rozprowadzać) in acquisition of materials (nabycie materiałów)?
 - a. Are there any guidelines for the acquisition of materials (wytyczne w zakresie zaopatrzenia w materiały) or resources are allocated according to some other criteria?

We collect all Polish publications concerning fields of study taught at Institute of Information Science and Book Studies. We check books series and specialist periodical from abroad (especially in English and German). We buy the base of electronic books and journals from librarian science (<http://www.bu.umk.pl/bibliologia1>)

- b. In which materials more resources are invested and in which less? Acquisition of printed materials, subscriptions to journals, subscriptions to a databases?

The largest part of the budget is allocated for the purchase of databases of books and electronic journals and print journals subscriptions. These base including books and journals from all areas of knowledge, not only of information and studies books .

2. How is it decided which materials will be acquisitioned (akwizycja)?

In our library for selection of books and magazines to the collection of library science and research information is responsible subject librarian and Acquisition Department. Specialist reports the book, which should collect, and Acquisition Department brings books (purchase or exchange with other institutions) to our library. We receive many of reports from scientist, students. We check bibliographies and publishers catalogs and specialized websides and choose books, which are in disciplines taught in our university

3. Do you cooperate with teachers and researchers in developing the collections (acquisition of materials (nabycie materiałów))?

- a. Do you take in account, when acquisitioning materials (nabycie materiałów), student's curriculum and their list of required and additional literature (program studenta i ich lista obowiązkowych i dodatkowych literaturze)?

We are using lists of publications supplied by the researchers. Using the service for students (USOS) . We are currently working to automate receive reading lists with USOS

4. Do you conduct exchange of materials (wymiana materiałów) with other institutions?

We have good cooperations with many libraries from Poland and world. We send publications of our University Press and we receive books from our exchange partners. We receive about 3-4 thousands books (in each disciplines) from exchange per year.

- a. Do you have some kind of formal agreement (formalne porozumienie) with other institutions regarding the exchange?

Formal agreements are concluded at the level of universities and concern not only cooperation between libraries. About half of the exchange is made without a formal agreement. We follow the traditional rules, the balance of profit and shipping books to our exchange partners.

5. What type of legal deposit does the library receive? Is it legal deposit for all materials printed in Poland regardless the type or subject (depozyt prawną dla wszystkich materiałów drukowanych w Polsce, niezależnie od rodzaju lub przedmiotu) or is it just materials regarding academic and university subjects (materiały dotyczące przedmiotów akademickich i uniwersyteckich)?

We receive all printed material which has published over 100 copies, regardless of the subject and type of publication.